

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Skytte, Jens.

Ved Vejskjellene : Fortællinger.

Aarhus : Jydsk Forlags-Forretning, 1895

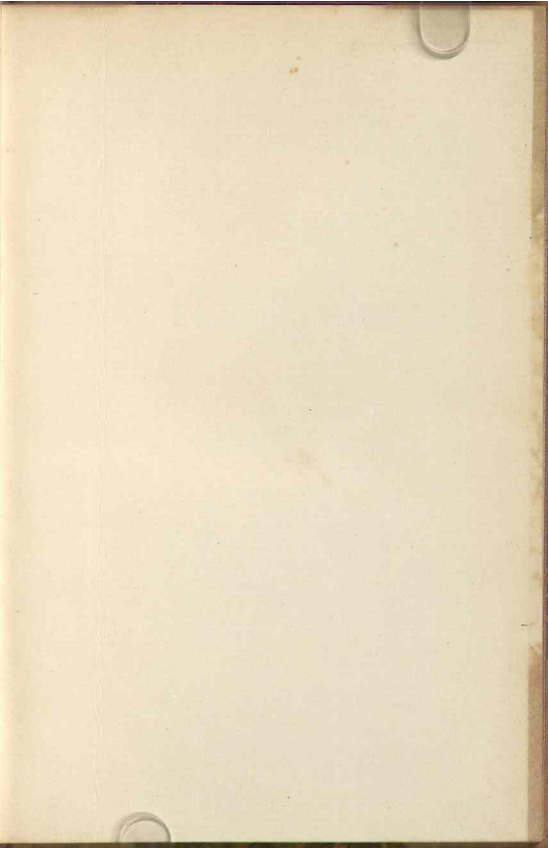
228 s.

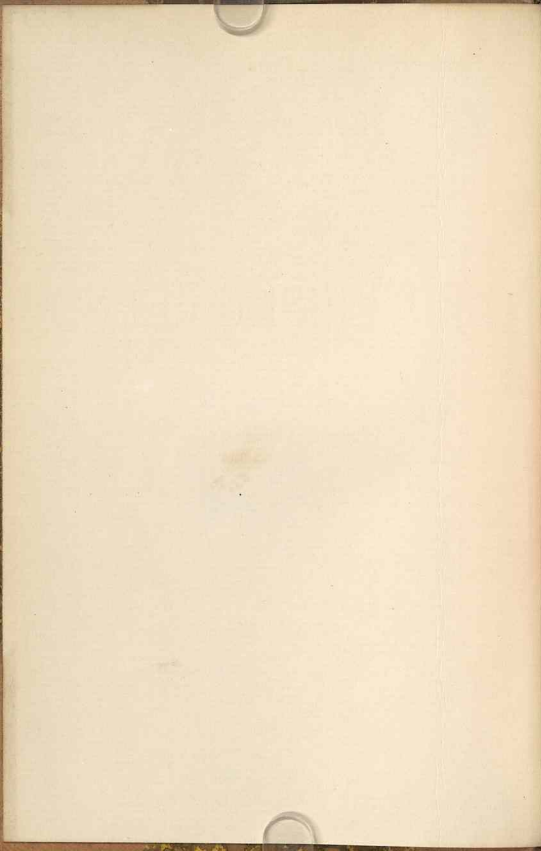
DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

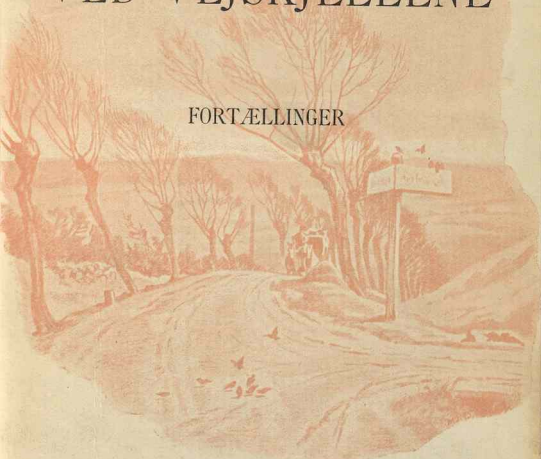

2-73

JENS SKYTTE

VED VEJSKJELLENE

FORTÆLLINGER

JYDSK FORLAGS-FORRETNING

AARHUS OG KØBENHAVN

LENS SKYTTE

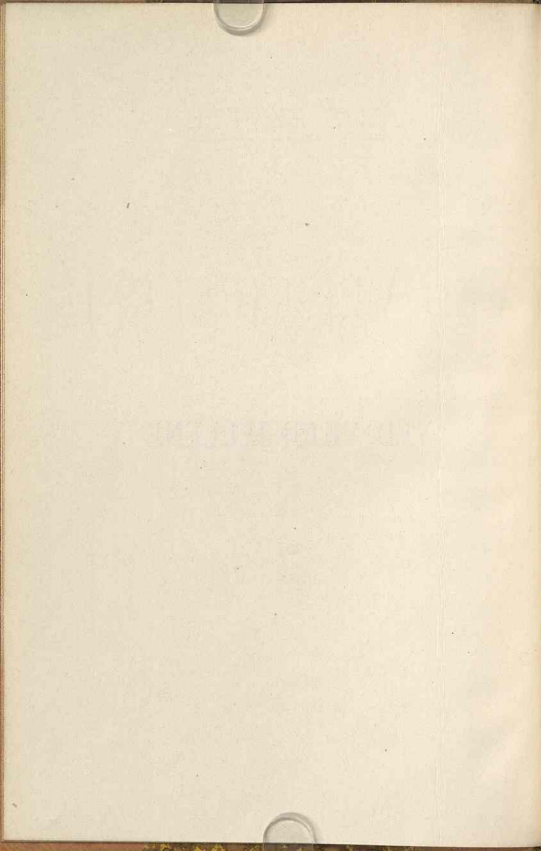
AND WEISKELLEN

AND WEISKELLEN

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

VED VEJSKJELLENE

JENS SKYTTE

VED VEJSKJELLENE

FORTÆLLINGER

AARHUS

JYDSK FORLAGS-FORRETNING

1895

Indhold

Enevold Skovhuggers Raabuk.....	1
En Julegjæst.....	23
Mellem søvante Mænd	43
Et Uvejr	71
Rotter.....	155
Højest Trumf	189
Mortens-Gaas	209

ENEVOLD SKOVHUGGERS RAABUK

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
500 5TH AVENUE
NEW YORK 17, N.Y.

Enevold Stamp, Skovhuggeren, havde faaet et Horn i Siden paa Reinhardt, Handelsbetjenten hos gamle Kjøbmand Egh — »Tykke Egh paa Hjørnet«, som man ogsaa kalder ham der inde i Byen.

Og det kom bare af en Hare, oven i Kjøbet en død Hare. Reinhardt, en temmelig langstrakt og smækker ung Mand med store, udliggende Øjne, fyldig Mund og en rent overvældende Færdighed i at bruge den, drev nemlig for egen Regning og med gamle Eghs Tilladelse lidt Handel med Harer og Fuglevildt, som han købte af jagtøvende Fiskere og andre Folk fra Landet og solgte til en Vildthandler ovre i Hovedstaden. Og en Dag, Skovhuggerens Kone kom daskende til Bys med en prægtig stor Hare, Enevold havde haft Held til at tage af Dage, brugte Reinhardt sine udmærkede Talegaver saa godt, at Sissel Skovhuggers — godtroende Tosse hun var! — lod ham faa den for en Krones Penge og et halvt Fjerdingspund Mellemskraa.

Haren var nu ærlig over to Kroner værd. Men Reinhardt havde bl. a. forklaret, at der var sket et enormt Fald i Harene paa Grund af Overproduktion i Rusland og Indførselsforbud til Tyskland, saa det var lige ved at løbe rundt i Hovedet paa Sissel, og hun syntes næsten, det var en hel Velgjerning, »Eghs Krambodsvend« gjorde ved at skille hende af med Dyret.

Enevold derimod skal have sat et slemt langagtigt, forbavset Fjæs op og skudt Munden ud i en spids Tryne, da hun kom hjem og fortalte ham Udfaldet. Men han sagde ikke meget til det. Han strøg sig bare et Par Gange under den lange, skjæve Krognæse, nikkede dybt og mumlede hen for sig med stor Blidhed:

»Jo-v, du er et grum Stykke Kvindfolk at skikke ud paa Vildthandel. Du skal snart komme af Sted igjen.«

Og en Aftenstund, en fjorten Dages Tid efter, sad han og unge Knud Skrædder i Enrum og havde det baade morsomt og travlt med at omskabe en lille død Ræv til en stor Hare. Det er jo nu ingen lige Sag. »For det er jo saadan lidt imod Naturens Orden og Indstiftelser,« bemærkede Enevold tørt. Rævekroppen satte sig nok ogsaa paa det kraftigste imod Forvandlingen; men Knud Skrædder var en kunstfærdig og Pokkers flink Fyr til at bruge Naal og Traad, ikke helt ukjendt med den Hutterske mathematisk-geometriske Tilskærermetode,

og Enevold var jo heller ingen Dumrian; Mikkell maatte til sidst kjønt lade sig putte ind i Mortens Pels.

»Da er det saapinnede den første Hare, a har bragt til Verden!« sukkede Enevold med et hult Smil og holdt den ud i en stiv Arm. »Den er hel god . . . saadan efter Omstændighederne. En kan se paa den med al Fornøjelse, du.«

Det syntes Skrædderen ogsaa — han laa paa Knæ med Hænderne støttet paa Laarene og kluklo.

Plusket i Haarlaget og noget skruetrygget var Haren rigtignok, dertil mistænkelig dinglevorn i Bentøjet, især hvor Harehovedet var øget sammen med Rævehalsen. Men hvad! Sissel kunde jo, om fornødent, foregive, at Hundene havde tumlet lidt glubsk med den, da den faldt, saa gled den nok i Reinhardt.

Og det var ogsaa lige ved, at Vildthandleren havde gaaet paa den formummede Gavtyv. Han havde allerede taget Pungen frem, stod og rodede om i Smaapengene, snakkede og pruttede med Konen. Men i det samme fik Butiksdrengen Øje paa Sammensyningen langs ad Bugen og kæppede strax højt op om det. Reinhardt sprang til, endevendte og undersøgte Dyret og sprættede til sidst Maven op paa det.

Saa var hundrede og et ude.

»Infamt Snyderi! . . . Det er en Kat . . . en Hund, en Hund!« udbrød han opbragt og

sprang forfjamsket om. »Hvem har skudt den? Hvor kommer den fra?«

»En Hund! Er her en Hund? Jag den ud!« buldrede gamle Kjøbmand Egh arrigt op inde i det lille Kontor, og kom rokkende hen i Døren med en løftet Stok. Der var nemlig ikke den Ting i Verden, den tykke gamle Ungkarl hadede og afskyede saadan af inderste Hjerte, som Hunde. »Hvor er Bæstet? Herut med den, straks!«

Reinhardt var i tre-fire lange Spring henne hos sin Herre og skyndte sig at sætte ham paa det rette Spor.

»Skindet er syet paa. Er det en Kat . . . er det en Hund, Hr. Egh?«

»Hvad Pokker ved jeg!« svarede Hr. Egh. »Hent os Dyr lægen. Hent Politiet, Hans!«

Ud sprang Drengen ad Døren til Gaden, ud smuttede Sissel ad Døren til Gaarden, om ad en Smøge og slap bort i Skumringen. Hjem kom hun saa vred som en Tysker.

»I to lumske Malukkeser!« skjældte hun fra Køkkendøren og klippede med Ildklemmen ad Enevold og Skrædderen, der ud paa Aftenen kom svippende ud til Skovhuggerens for at høre, hvordan Handelen var gaaet. »Der var a sølle uskyldige Kvindfolk lige ved at komme i Raadstuehullet for jere Pisallekers Skyld!«

»Du fortalte vel, hvor Haren kom fra, lille

Sissel?« spurgte Enevold med udsøgt Blidhed og søgte at skjule et Smil.

Nej. Men havde hun bare gjort det, ønskede hun.

»Vi skulde selv ha' gaaet«, mumlede Enevold til Skrædderen. »Kvindfolk duer ikke til saadan noget.«

* * *

En Dag, et Fjerdingaars Tid efter, sloges et stort Skilt op over en Dør skraas over for Kjøbmand Egh paa Hjørnet, et Skilt med i Øjne faldende store Guldbogstaver paa.

FERNANDO REINHARDT,
URTEKRAM- & DELIKATESSE- SAMT VILDT-
HANDEL

stod der paa Skiltet.

Reinhardt var kommen fra gamle Eghs paa en lidt hovedkulds og underlig Maade. Han havde i længere Tid været, hvad ondskabsfulde Mennesketunger kalder »bidt af en gal Jæger«. Først slog det ud paa den Maade, at han om Søn- og Helligdage efterstræbte Kjøbmandsgaardens Spurve og Naboernes Tagruder med Salonbøsse. Snart gav Rudernes Ejere sig imidlertid til at kræve Vederlag og bande paa, de vilde ikke have deres Hustage forvandlet til Jagtmark. Spurvene i Eghs Gaard syntes nu heller ikke om det og bed snart Mærke i ham.

Lige saa snart de paa langt Hold øjnede et Glimt af Jægersmandens lange, snigende Skikkelse, svirrede de øjeblikkelig op paa Vingerne med høje Rædselsskrig — »Der er han igjen!« — og styrtede i vild Flugt bort over Mure og Tage, som Høgen saa var efter dem.

Den Jagt kunde jo ikke blive til noget, indsaa Reinhardt. Saa købte han sig en rigtig, toløbet Jagtbøsse og en flot Taske med Næt og Frynser og øvrigt Tilbehør og slog sig sammen med Barber Seidel, en ivrig Sportsmand, der havde skaffet sig Ret og Adkomst til at skyde efter Vildtet paa Byens Marker. Her ude havde de nogle mindre behagelige Sammenstød bl. a. med en Avlsbrugers Vogterdreng og en lille, gammel Kone, der begge nedlagde kraftig Indsigelse mod at henregnes til Markens Vildtstand, noget, Retfærdighedens Haandhævere ogsaa gav dem fuldt Medhold i.

Saa var det, det hændtes med Barberens store, langhaarede Hund. De havde aftalt en større Jagtudflugt langs Strandkanten en Søndag Morgen meget aarle. Men Seidel fik uventet Forfald, og sent paa Lørdag Aften, da gamle Egh var gaaet til Ro, listede Reinhardt derfor Hunden op paa sit Værelse og tøjrede den der til et Bordben. Det var nu et Vovestykke, der grændser lige til Dumdristighed. Noget af det første, der tildrog sig, da Reinhardt vaagnede Søndag Morgen, var, at han sprang op og

gav Hunden et Spark og derpaa smak et Vindu op, sprang derefter ned og kaldte Pigen op paa Værelset. Men Pigen slog sippet med Nakken, spurgte ham, om han troede, hun var Renovationskusk eller Skraldemand, og løb fnisende sin Vej. Derimod tog Gaardskarlen sig paa at fjerne Barberhundens Visitkort, og rask og grundigt gjorde han det ved Hjælp af Vand og Skruppekost. Men op paa Formiddagen, da gamle Egh kom stampende ind i sit Kontor for af gaa Posten igjennem, faldt hans Øjne straks paa en stor graa, vaad Sky paa Gibsloftet over hans Hoved.

»Døttepine . . . Hans, hvad er det her? Har I væltet Vandkanden oppe paa Gulvet?»

Og kom det hele ikke saa for en Dag.

»En Hu—nd!« raabte Kjøbmand Egh forfærdet. »En Hund lige over mit Hoved! Er Mennesket ble'n gal. Vil han slaa mig ihjel paa Stedet . . . med en Hund!« —

»Jeg vil ikke høre Deres Grovheder, Hr. Egh,« sagde Reinhardt, da han vendte tilbage fra Jagten. Og han sagde det stolt, med oprejst Pande. Det kunde han. Paa Hjemvejen havde han mødt lille Madam Mortensen, Kollekticen, der hilste ham med straalende Miner. »Lykken har smilet til Dem, Hr. Reinhardt: Gaars Eftermiddag har De vunden Summa tre Tusinde og fem Hundrede Kroner. Maa jeg gratteilere!«

Og saa var det, han aabnede Forretningen skraas overfor gamle Egh paa Hjørnet.

»Pokkers saa flot den Reinhardt slaar paa: holder Hest, holder Gig, holder Hund!« sagde somme Folk der inde i Byen.

*

*

*

Saa en blank Septembersøndag, ud paa Eftermiddagen, et Aars Tid eller halvandet efter, stødte Knud Skrædder, idet han kom ud i Skovkanten, paa Enevold Skovhugger, der som en anden Zigojner laa og strakte sig i Solskinnet op ad en græsgroet Grøftevold. De havde begge været ude paa Nøddeplukning i Skoven.

»Lad Hvile falde paa dig, Skrædder,« indbød Skovhuggeren venskabelig.

Knud lod Nøddeposen dumpe af Nakken og satte sig. Han var usædvanlig ordknap, mærkede Enevold snart.

»Er du saadan indvendig syg . . . i Maven, hvad? Du hænger jo med Vingerne som en luset Gæsling, tykkes mig.«

Skrædderen svarede ikke noget lige straks. Nej, han skadede intet, hvor Maden skulde ligge, drønnede han endelig. »Men derfor kan en jo godt fejle noget . . . andre Steder.«

»Ja, aak, Guj bevar's, ja!« Skovhuggeren bed sig en frisk Skraa. »Du vil ikke ha' en med?«

Skrædderen rystede paa Hovedet. »Du ved

jo vel ellers nok, hvordan det staar til med mig.«

»Du kan nok ikke rigtig komme i Land med'et med Else Mari. Naa-haa, det trækker sig nok i Lave.«

»I Aftes viste hendes Mo'r mig rent ud Døren med haarde Skjældsord. Saadan en sølle Pjalt Humpel Skrædder! kaldte hun mig.«

»Se se, se se! Ja, hun har nok faaet et Dælens kannenakket Væsen, forhenværende Maren Bødgers, siden hun arvede de mange amerikanske Skillinger og blev gift med Skolemesteren . . . Men hvad sa' Else Mari? Og hvad sa' han til 'et?«

»Ikke stort. Han sad ibag en stor Avis og lurede hen paa mig over Brillerne, og sa' bare »hem, hem« et Par Gange. Else Mari var af Vejen — lukket inde vel sagtens.«

»Hum,« summede Skovhuggeren tankefuld.

Knud Skrædder og Else Marie Bødgers havde i over Aar og Dag haft et godt Øje til hinanden, og Pigens Moder, Boelsmandsenken Maren Bødgers, havde til at begynde med ingenlunde set skjævt til nogen af dem for den Sags Skyld. For Knud var en hel net Karl med et godt Lov inellem Folk, flink og dygtig i sit Fag, og af en Skrædder at være ualmindelig ordholdende. Men det havde fremkaldt et Omslag i Marens Sind, da hun for godt tre Fjerdingaar siden uventet arvede en Slump Penge

— Folk sagde femten Tusinde — efter sin Mands Broder ovre i Amerika, og et halvt Aars Tid efter blev gift med Lærer Jespersen, en Mand oppe i det halve Hundrede, en noget tavs og værdigstiv lille Mand, som havde gjort sig omtalt ved adskillige Tilløb til at springe ind paa Rigsdagen.

»Meningen er jo nok den,« mumlede Skrædderen, »de vil ha' hende overtalt til at ta' den her langbenede Kjøbmand Reinhardt. Der handler de jo nu, og han gjør Besøg her ude hvert andet lidt.«

»Hyit!« fløjtede Enevold ud af en lang, spids Mund og nikkede. »Du siger sgu noget!« Med ét fo'r han over Ende og spidsede Øren som en afskediget Trompeterhest, der hører Lyd af Horn. Et Steds ude til Marks faldt der to Skud Puf i Puf. Nu kom der to til.

». . . Pokker er det for en Bombedøren? Ude i Mosehullerne . . . efter Bækkensiner vel sagtens,« sad han og smaasnakkede hen for sig.

»Og de faar hende vel ogsaa nok snakket til det,« sukkede Skrædderen forknytt. »For det er jo et fint Gifte . . . En anden kan ikke byde hende det paa den Fod, desværre!«

»Skyd Kalunet op i dig!« brød Enevold ud og gav ham et djærvt Puf. »Du skal pinde holde i med Pigen og stive hende Ryggen, saa hun ikke gaaer hen og gi'r tabt. Føj, føj! vær da nu ingen Ærtekælling!«

Og Skovhuggerens Ord faldt ikke paa Sten- grund. Lidt efter hug Skrædderen Næven i Nøddeposen og svor paa, han skulde ved første Lejlighed slaa begge Skankerne over paa Rein- hardt med en god stærk Kæp.

Enevold negrede paa Hovedet. Det var jo, mente han, næsten det samme som at skære Halen af anden Mands Hest eller at tilføje et Medmenneske er alvorlig Legemsbeskadigelse. »Va'r dig for det! Ellers faar du den ny Herredsfoged at se eller og en anden Dæwl . . . Nøj, vi maa pønse paa at komme en anden Vej ud.«

Og inden Skovhuggeren naaede hjem, havde han — slu Hund han var! — faaet pønset ud, at skulde han kunne give Skrædderen og hans Hjærtenskjær en Haandsrækning, gjaldt det først og fremmest for ham at bringe sig i Kridthuset hos de gamle i Pigens Hjem. Først maatte han drage Omsorg for, at et Rygte om, at han og Knud Skrædder var blevne Uvenner, fik Fødder at gaa paa. Hvorpaa han vilde indynde sig hos Else Maries Moder ved at give hende »De« og »Madam« efter en større Maalestok, og hos Lærer Jespersen ved at snakke med ham om politiske Spørgsmaal og stadig give ham Ret. »For En maa jo drive paa de Kiler, der trækker« — det kjendte han som Skovhugger. Det sidste, det med Jespersen og Politikken, vilde desværre blive ham den haardeste Nød at knække, indsaa

Enevold. Han maatte derfor helst nu straks gaa over til Søren Smed og tilsnige sig en Times forberedende Øvelse eller to. Søren Smed var jo voldsomt inde i Politik og evig og altid rede til at gaa paa det Æmne med krum Hals.

Enevold gjorde saa. Og her modtog han uventet en højst interessant Efterretning. Den »Bombarderen«, der havde bragt ham til at spidse Øren ovre paa Grøftevolden i Skoven, hidrørte fra ingen ringere Person end Reinhardt og hans smukke toløbede Baglader, og den havde taget Livet af to af Søren Smeds otte Ænder, der havde Vane til at skeje ud og snadre i Mosehullerne der uden for Byen, I god Tro til, at de var vilde, havde Jægersmanden knaldet løs paa Ænderne og satte et yderst flovt Ansigt op, da Smeden, der netop kom hen ad Vejen oven for Mosen, med vrede Ord og truende Fagter styrtede ham i Møde og paastod noget andet.

»Hvad Ende tog det saa, Søren?« Enevold stod og lystede i lydløs Latter.

»Først gjorde han sig brøsig; men saa smed han mig glat 5 Kroner for Ællingerne — flot Ka'l, den Ros skal han ha'!«

*

*

*

Og mærkværdigt nok, det lykkedes virkelig Enevold at faa Indpas hos Skolelærer Jespersens. Han kom der næsten daglig. Madam Jespersen

havde lejet ham — for hun var en fremtalende Kone med et styrende Væsen — til at save og kløve og stable Skolebrændet i Hus. Og ved samme Lejlighed havde hun ladet nogle Ord falde om, at hun maaske en Gang vilde bede ham tage ud paa Jagt med Husets gode Bekjendt, Hr. Kjøbmand Reinhardt.

»Det skal a gjøre med stor Fornøjelse, Madammen.«

»Jenvold tittelerer mig altid med »De« og »Madammen« — passer det sig ellers rigtig imell' vos?« smilte hun.

»Jow, Guj bevar's, lille Madammen, det skal nok passe,« svarede Skovhuggeren alvorlig og med en ærbødig Hovedbøjning. »Enhver skal ha' efter sin Tilkommelse, saadan som vi har lært i vor Børnelærdom: Ære, hvem Ære bør. Den Skat Skat, den Told Told, den Ære Ære! . . . Det er en vis Vej.«

Det var ikke den første, men den anden Dag, da han stod og savede og kløvede Favnebrænde omme bag Brændeskuret, at Else Marie kom smuttende der ud og gav sig til at samle Splinter op i Forklædet.

»Saa I er bleven uens, du og Knud Skræder?« sagde hun uden at se op. »Det kom brat paa.«

»Saamænd gjorde det saa,« mumlede han langsomt og i en bekymret Tone, idet han strøg sig om Munden med et lunt Smil. »Det staar

for Resten vist skreven op i Brevet henne i min Trøjelomme altsammen, tror a nok.«

Hun slog rask to forbavset spørgende Øjne op paa ham, sprang saa hen til Trøjen og snaptede Brevet frem.

»Jo, du har ikke rødt Skjæg for ingen Ting!« nikkede Pigebarnet, og de brune Øjne lo skjælmsk. »Du bær' Ræven baade for uden og for inden.«

». . . snilde som Duer og enfoldige som Slanger, det gjælder det om her i Verden.«

*

*

*

Velagtede Hr. og Fru Jespersen!

Nærværende for i al Ærbødighed at meddele Dem Underretning om mit forestaaende Besøg i Deres Hjem Søndag den 13. Novbr. førstkommende for at afvikle et for mig enormt vigtigt Anliggende, Dem forhaabentlig ikke helt uventet, og hvorom nærmere Meddelse ved Gjensyn. Forhaabende at træffe Dem alle hjemme og i bedste Velbefindende

tegner med særdeles megen Højagtelse
og Forbindtlighed

Deres

F. Reinhardt.

P. S. Jeg kommer fra Morgenstunden og tager Bøssen med til en lille Jagttur.

»Ja vist: jeg kommer fra Maanen!« brummede Lærer Jespersen og gav Brevet et lille Dask. »At Mennesket da nu ikke kan skrive saadant uden i den skruede Forretningsstil! Oprigtig talt, saa vil jeg helst holde mig uden for det hele, lille Mo'r.«

»Det kunde nok ligne dig! Det er godt, man er uden ved'et! sa' han, Degnen, ilav Drenge sloges . . . Nej, du holder nu bare kjønt hid, Fa'rlil, ved du det!«

»Hun synes virkelig ligesom at have nogen Tendens til Despotisme,« tænkte Manden og gik ud.

Under fire Øjne ude i Køkkenet havde Moder og Datter straks efter en kort Samtale, som Madam Jespersen endte med at pudse sin Næse med et skarpt Smæld og sige: »Lyst mig her, Lyst mig der! Pjit-Pjat og Hejbej. Det er da et ti, tyve Gange anderledes æstemerligt Gifte end med en sølle Skræddertrævl. Og understaar du dig i at give ham Nej, gjør jeg dig, Gud hjælp' mig, arveløs!«

Søndagen, den skæbnesvangre Søndag, randt op med det herligste Vintervejr, det nydeligste Jagtvejr: klar Frost, hvid Jord, blank Luft.

Enevold var tilsagt til Jagten og mødte i god Tid, mødte med nyraget Ansigt og i sin gode, langskodede Altersfrakke for ret at hædre Gjæsten og tækkes Madam Jespersen — desværre havde han tillige indbalsameret sine

Træskostøvleskafter saa unanerligt i harsk Tran og gammelt Rævefedt, saa Madammen fik ondt af Lugten, maatte tage Hoffmannsdraaber og vovede næsten ikke at komme Køkkenet, hvor han sad, paa ti Skridt nær. Men Else Marie holdt Persen ud og havde en Hoben fortrolig Smaasnak med den gamle Skovtroid.

»Saadan er Planen lagt. Nu maa du endelig staa mig bi og være ved Haanden i Tide,« sagde hun. Og Enevold kneb det ene Øje i og nikkede.

Inde i Dagligstuen vrikkede Madam Jespersen urolig om, kastede langelige Øjne ud ad Vejen, kom til sidst op i det gnavne Hjørne, og gav den skikkelige Jespersen knortede Ord — altsammen fordi Gjæsten trak det i Langdrag med sit Komme.

Endelig dagedes hans høje Skikkelse langt ude paa den hvide Vej.

»Nu kommer han sgu. Dæk Bordet i en flyvende Fart!« raabte Madam Jespersen og styrtede hensynsløs ud i Køkkenet. Nu maatte hun trodse Skovhuggerens Træskostøvler, enten det saa gik op eller ned.

»Der kan ikke blive Tid til lang Æden, lille Madammen; for . . . æ . . .«

Men Madammen havde hverken Tid eller Ro til at høre paa Enevold; hun fo'r hid og did og rappede paa Datteren. » . . . sølle Karl,

han maa jo være bundsulten. Saadan en lang Vej.«

Saa luntede Skovhuggeren ud i Gaarden, hilste ærbødigt paa Vildthandleren og satte ham straks Ild i Jægerblodet med den vigtige Meddelelse, at det var paa allerhøjeste Tid at komme af Sted, for ellers blev Sporene iskolde, og hele Fornøjelsen gik fløjten.

»Ja, jeg er parat!« udbød Reinhardt med kampfærdig Livlighed.

»Snik Snak!« Og Madam Jespersen tog ham i Ærmet og trak ham ind til Frokostbordet. Men frem og tilbage uden for Vinduerne saas Enevold vanke som en levende Mindelse om de »kolde Spor«.

»Hm, um, hvad jeg vilde sige, bedste Hr. Reinhardt,« tog Jespersen langsomt til Orde, efter at hans Kone i Smug havde sendt ham nogle opfordrende Blinkninger og et lille Spark paa Skinnebenet, »jeg og min Kone skal nødvendigvis være til Stede ved en kirkelig Handling i Dag, saadan fra halv et og maaske til Klokken tre; men De behøver nu ikke at udstrække Jagtudflugten saa længe for den Sags Skyld . . .«

»Vor Datter Else Mari bliver hjemme,« afbrød hans Kone — det gik ikke rask nok, syntes hun —. »De maa komme tilbage, naar som helst De lyster og vil, lille Reinhardt.

Jægersmanden smilte og bukkede to Gange ind over Bordet. »Tak, mange Tak. Jeg forsikrer Dem, det skal være mig en enorm Fornøjelse at underholde Deres Frøken Datter paa bedste Maade, Frue.«

Saa hørtes den utaalmodige Skovhuggers Træskostøvler komme trumpende ind i Forstuen — trump, trump, trump!

* * *

Da Reinhardt et Par Timer efter kom tilbage fra Jagtturen og havde hvilt sig et Kvarters Tid i Lærer Jespersens Gyngestol, tog han alvorlig fat paa at underholde Husets Datter paa bedste Maade. Og denne smukke, menneskevenlige Handling iværksatte han paa den Maade, at han først trak sit Vejr rigtig dybt, sprang saa op og gik rask hen og styrtede sig ned paa det ene Knæ en tre-fire Tommer fra Stolen, Pigebarnet sad paa.

»Hu!« skreg hun halvt forskrækket og fo'r op, for Knæfaldet kom hende virkelig uventet paa. »Nej, hvad er det for taavle Kunster!«

»Vær rolig, Frøken, hør mig, kjære Else Marie!« hviskede Jægersmanden og famlede om efter hendes Hænder. »Dag og Nat bor Deres hulde Billed i min Barm. Jeg kan ikke leve uden Dem. Jeg elsker Dem, forstaar De, elsker Dem ligefrem over alt i Verden . . .«

Da kommer Enevolds Træskostøvler dum-

rende ind i Køkkenet med voldsomt Bulder og et Hastværk, som den røde Lue saa slog op af Husets Tag. Han river Dagligstuedøren op og hvæser ivrig:

»Aa Dø' og Pin', lille Vildthandler, en Raabuk ovre i Skoven. Kom, kom! Vi kan snupp' den lige saa let som vi kan klø wos i Hovedet.«

Kun den, der selv er bidt af en gal Jæger, kan tilfulde forstaa, hvad der nu gik af Reinhardt.

»En Raabuk!« brød han ud og snap i flyvende Hast sin Bøsse, Hue og Taske. »Ved Sankt Hubertus . . . en Raabuk!« styrtede ud gennem Køkkenet, faldt, saa lang han var, over Hunden ude i Haven og amputerede derved et af Jespersens smukkeste Dværgfrugttræer. Op igjen og af Sted. »En Raabuk!«

* * *

Det er undertiden forbunden med adskillig Vanskelighed at komme en Raabuk paa Skud — og især da naar det er en, Enevold har sluppet til Skovs. I Skumringen kom en træt, langbenet ung Mand ene ind i et Udflyttersted ovre paa den anden Side Skoven og spurgte om, hvor han var i Verden og hvor Vejen gik til Lærer Jespersens.

»Aa, han bor i Nabosognet, stive tre Fjerdingvej herfra!« svarede Husmanden og fulgte den vildfarne Mand ud til Kjørevejen.

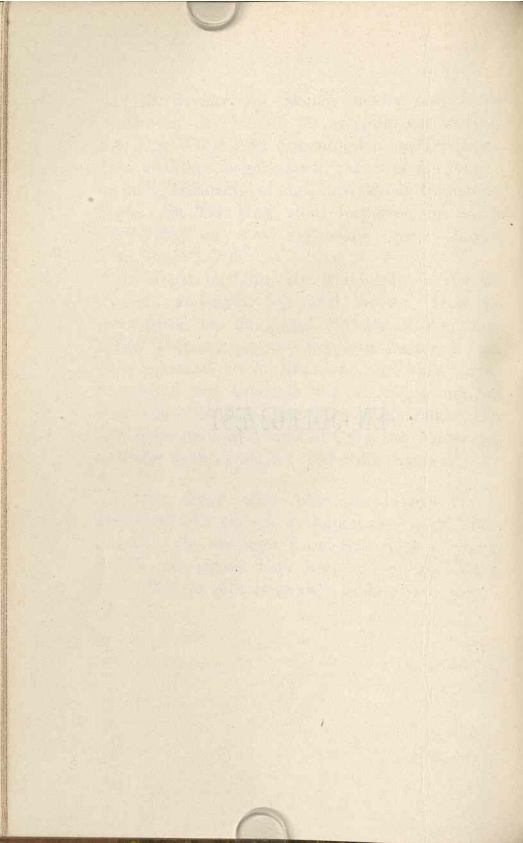
Et Stykke fra Skolen mødte han Lærer Jespersen, der gik ud for at spille sin sædvanlige Uge-Whist med Sognefogden og Dyrlægen. Den uheldige Jægersmand var i et Nu oppe i en livlig Skildring af den mislykkede Raabukkejagt. En Tid lang stod Jespersen og sagde bare »hm« og »naa« og »saa«; men omsider kom han til Orde.

«Meget uheldigt, Hr. Reinhardt, ja vist saa . . . Ja undskyld, jeg skal videre. Hvis De gaar hjem til mit, skal De for Resten ikke gjøre Regning paa at faa min Datter i Tale. Hun paastaar, at et Menneske, der kan bryde af midt i sin Friertale for at rende ud paa Jagt efter Enevold Skovhuggers Raabukke, har hun ikke Spor af Fidus til. Og det holder jeg sandelig med hende i. God rolig Nat!»

Otte Dage efter blev der lukket for F. Reinhardts Urtekram- & Delikatesse- samt Vildthandel. Og det kom Knud Skrædder til Gode: nu fik han sig en flink Kone og en god Kone.

»Tak du min Raabuk!« lo Enevold.

EN JULEGJÆST

En Juleaften for mangfoldige Aar siden — det gaar over de hundrede Aar tilbage — satte det med ét i med haardt Vejr og Sneknog ud af rage Østen.

Folkene i en af de Trelde Gaarde, der ligger yderst ud mod den brede Fjord, havde endt deres Nadver og sunget en Julesalme eller to, som de plejede, og redede sig til at gaa til Hvile; men saa hørte Manden — Kresten hed han —, at der fløj en Halvdør op der ude og stod og klappede i Blæsten, hvorfor han gik ud og lukkede den.

Han kom tilbage helt hvid af Sne.

»Da et grumme Herrens Vejr den her gode Aften!« mumlede han og rystede Sneen af sig. »Fjorden æder vist et stort Stykke Land i Nat; for der staar et svare Brum af den.«

»Vilde Vorherre se miskundeligen til de sølle Mennesker, som er paa Søen!« sukkede den gamle Kone paa Gaarden. »Justement saadan

et Vejr var det, det Aar min Bror Tammes gik væk.«

»Ja, det har I fortalt, gammel Mor,« faldt Sønnekonen hende i Talen. »Nu har a raget Ilden. Lad mig nu hjælpe jer af jer' Klæder, saa vi kan komme til Soven.«

Da med ét gav det et sært, dødt Bums mod Uddøren, som tumlede nogen ind paa den.

»Lyt! . . . Var det Blæsten?«

Saa hørte de tydeligt, det tog i Klinkefaldet og gav et Rusk i den laasede Dør, og derpaa én komme stumlende hen til Vinduet og skrabe ned over Ruderne.

»Hvem er det?« spurgte Konen.

Ingen svarede. Saa tog Manden den aabne Tranlampe og gik hen til Vinduet. Tæt ind paa de smaa Ruder i Blyvinduet stod et Ansigt, han ikke kjendte.

»Hvem er du? . . . Hvad vil du?«

Den fremmede derude mumlede utydelig, det lød næsten som Stønnen. Saa stumlede han hen til Døren og bankede paa.

»Det er jen, som vil ind. Gak ud og luk op, Søn.«

»Han kunde dog gjerne svare først. En ved jo aldrig, hvem det er en lukker ind . . . Hvem er du?« spurgte Manden højt ude ved Uddøren. »Hold I heller jer Fingre fra det, Mor!« sagde han lidt hvast til den gamle Kone,

der kom sjokkende til og rakte Haanden frem for at løfte Haspen af.

»Aldrig havde din Fa'r nægtet at lukke et Menneske ind en højhellig Juleaften.«

Hun skød Haspen af, og Døren fløj op.

Ind tumlede en Mand med udmattet Fodskifte, skælvende af Kulde, fuld af Sne og Væde, der klattede og drev af ham, idet han stønnende svinglede hen over Gulvet og sank ned paa Arneskjødet, hvor enkelte Emmer laa og skinnede rødt ud af Askehoben, den unge Kone havde raget sammen over Gløderne for at holde Ilden i Live til næste Morgen.

Maalløse af Skræk og Forundring stod Folkene og saa paa den fremmede Gjest.

Den gamle Kone kom først til Orde.

»Han kommer fra Stranden; han har Tang i Haaret. Rag op i Ilden og læg noget Ved paa.«

Hun rokkede selv hen og rev en Haandfuld Halm op af Sengen, ragede op i Askehoben og pustede Gløderne op i Lue.

Da nikkede Gæsten med et forfrossent Grin taknemlig til den gamle Kone, favnede ind over Luerne og trykkede Armene mod Brystet, som vilde han trykke Varmen ind i sin gennemvaaede Krop. »Ah,« sagde han, »ah!«

»Hvor er den Karl fra?« kom Manden i Gaarden nu til Orde.

Han svarede med nogle Ord, ingen af dem forstod; de lød som: »Gru, gra, Grimrihejt.«

Hvem forstod det! Kun saa meget skjønnede de, at han maatte være ud af et fremmed Folk. Og Manden gisnede paa, at han vist havde bjærget sig i Land fra et Fartøj, som i Natten og Snestormen var strandet et Steds der ude under Sande.

Men i det vilde Vejr var der jo nu intet at se, intet at udrette. »Og det nytter jo heller ikke stort at spørge den Karl ud.«

Som Tiden nu skred, og Gjæsten sad og drejede og vendte sig forved Baalet paa Gruen, livnede han mer og mer op. En Gang imellem nikkede han fornøjet og smilte til den gamle Kone, saa næsten alle hans Tænder kom til Syne. Han var en ung Karl med en bred, tyklæbet Mund med store, hvide Tænder, Haaret stridt og af meget mørk Lød; Øjnene laa dybt, og af og til keg han op med et eget rask Kast.

Alt det sad den gamle Kone og bed Mærke i.

»Nu gjør han Fagter til, at han er sulten. Giv ham lidt til hans Natter, den sølle Karl.«

Lidt mættede ham ikke; han slugte Maden, som havde han ikke faaet Levemaade i flere Dage. Saa nikkede han rundt til Tak for Mad.

Hvad de skulde gjøre ved ham? spurgte Manden raadvild.

De maatte helst kalde Karlen op og lade gaa Bud til Sognefogden, mente den unge Kone. De kunde jo dog ikke have ham siddende der ved Ilden hele Natten.

»Vist ikke nej,« sagde den gamle. »Hent du en Klapring eller to, Søn, og red ham et Leje der i Krogen.«

Da blev Sønnekonen snur i Hovedet og bed lidt hvast om efter den gamle.

»Det er da en grov Omsorg, I bær' for den Fyr: først lukker I ham ind midt om Natten og gjør Ild paa og kræver Mad ind; nu skal der tilmed redes Leje til ham. I maa heller ta' ham i Sengen til jer. En skulde snart tro, I styred' her i Gaarde.«

»Naa naa naa,« jævuede Manden fredsommeligt efter. »Høj hellig Aften som i Aften og et nødlidende Menneske.«

Hans Kone stod stift paa, at Karlen skulde kaldes ind og holde Vagt over Sømanden Natten ud. Ellers fik hun ikke Blund i Øjnene; det kunde blive lidt nok endda.

Saadan blev det.

Men da de vaagnede op Julemorgen til blankt, stille Vintervej, laa Karlen og snorksov paa Gulvet, og Halmlejet i Krogen var tomt. Den fremmede Fugl var fløjen. Ude i den store Drive, Snevejret om Natten havde sat tværs over Indkørselen til Gaarden, fandt man tydelige Spor af, at en Fodgænger med Lædersko nys havde hjalket sig igjennem. Ligesdan længere oppe i Landsbyen; derpaa var Fodgængerens bøjlet ind paa den bare Mark, hvor Sporene tabte sig.

Ingen havde set det mindste til ham. Sognefogden og Manden i Gaarden, han havde gjæstet, asede sig ud langs Stranden, hvor Brændingen endnu gik og hug og brølede ind mod Brinkerne, men de fandt hverken Splint eller Stump af strandet Skib.

Hvordan i Alverden var det sære Menneske kommen i Land da?

Men saa ved Nytaarstid rygtedes det, at Fiskerne oppe i Hølls Vig havde fundet en flad-pullet Hue og Bordstumper af en søndret Jolle mellem de opskyllede Dynger af Sand og Tang paa Strandbredden. Og en Eftermiddag i de samme Dage vendte Gaardmanden hjem fra en Kjøbstadreise med den vigtige Nyhed, at han havde set et Glimt af »Grimrihejt«, Manden fra Havet, derinde i Staden.

»Ellers skal mit Øjesyn ha' slaaet mig grumme fejl.«

Og nu da Folkene knyttede det ene Træk til det andet, fik de snart ud, at Grimrihejt uden Tvivl var en Rømningsmand. For den Sags Skyld var han tyet til Frederits, hvor et gammelt Kongebrev jo, efter Sognefodens Sigende, hjemlede slige Folk et Fristed.

»Ogsaa store Tyve og andre Skarnsfolk, som sætter Ild paa?« spurgte Tærskeren forbavset.

»Baade Tyve og Manddrabere,« svarede Husbonden.

Sønnekonen vendte sig til den gamle —

hun biede ikke en Gang, til Karlene var gaaede ud.

»Der skaffed' I vos rigtignok en rar Jule-aftensgjæst. Ja, det var nu den Gang, I tog jer Forlov til at raade. Det er nok paa høje Tid, I faar jer egen Stue.«

Den gamle svarede stille: »Om han nu var frossen ihjel for din Dør?«

De kunde have ført ham til Sognefogden, saadan som hun havde raadet til, kom den unge igjen, kort og skrap.

Men da Karlene saa var komne udenfor, vendte den gamle Kone sig til Sønnen og sagde, om han saa snarest vilde gjøre Alvor af, hun fik sin egen Stue og sin Aftægt. »For a mærker, a er i Vejen nu.«

Manden rev sig lidt i Nakken og søgte at glatte Kurren ud.

»Aa, naar det er hendes Vilje, og hun tykkes, hun sker Uskjel, hvi saa ikke føje hende i det?« sagde Sønnekonen.

*

*

*

Mellem de Folk, som i Ny og Næ kom ud fra Frederits og strøg om i Landsbyerne, enten tiggende eller falbydende alskens Smaakram, havde i det sidste Aars Tid ogsaa gaaet en Svensker, et ranglet Stykke Karl med to smaa, sleske Øjne og et Mundlæder, som kunde snakke Fanden et Øre af.

»Saa sandt mit Namn er Hellstrøm,« det var stadig hans Mundheld.

Hellstrøm vidste altid en Mængde Smaanyt, naar han kom, fortalte godt, og var for den Sags Skyld ret velset.

»Gud i Lof!« sagde han, da han ved Paaske-tid kom ind og satte sig ved Bordet i Gaarden, »Grimribejt« havde gjæstet Juleaften, »nu kommer Våren. Hon er en vacker Tid; då kan en fattig Hjon ligga og ta' Middagslur i grøna Græsset — årk! Ja, ja, Gudaktighet med et fornøjet Sinne er en stor Vinning.«

Han løste op for Kramposen og rullede et rødt Silkebaand op for Gaardkonens Øjne.

Om Hellstrøm, der kjendte saa mange, spurgte hun straks, ikke ogsaa kendte noget til en underlig fremmed Fyr, som havde overnattet der i Gaarden om Julen og var rendt sin Vei, før Folk kom op? Han skulde gaa derinde i Staden, fortalte Rygtet.

»Jag har hørt Nys om den Sagen. Huru gik det til?« hviskede han.

Det fortalte Konen nu.

Hellstrøm rystede paa Hovedet. Nej, han kjendte ikke noget til ham. »Ack, Gunås! Der kommer jo så mycket Skræp og dårligt Folk! — Fan vet hvorfra. Men inte har den Karl rent Mjøl i Posen, det er sækkert, det, så sandt mit Namn er Hellstrøm. Jag tror . . .« Han

tog sig i det, kneb det ene Øje i og nikkede løndomsfuld.

»Hvad tror han?«

»He-he-he!« — Hellstrøm klappede hende paa Akslen — »jag tror, hon og jag skulde først køpslaa om det røda Bandet der.«

Og da Konen saa havde kjøbt et Par Alen af det røde Silkebaand, nogle Naale og Vindsler Traad, hviskede Svenskerkræmmeren til hende: »Inte mine Ord igjen — jag tror, han er en stor Tjufpojke. Han må vara Sjømand, og han har sækkert nok morderat sin Skippar eller Kapten og er rymmat her til Stai'en for den Sagen. Her går Fyren jo frank og fri omkring.«

Konen slog Hænderne sammen i Gru.

»Har han stjålet og undlivet Mennesker! Da Herren bevar' os for den Karl!«

»Inte mine Ord igjen. Og Hellstrøm fortalte videre, at i den sidste Maanedes Tid havde der gaaet Rygter om forskjellige Smaatyverier hos Kjøbmændene inde i Byen.

»Naa jaha, mulig er det inte honom. Inte vil jag klaffa og klandra någon Menniska, näj, for all Del! Og inte mine Ord igjen.«

Men det første, Svenskeren var gaaet og Konen fik sin Mand i Tale, fortalte hun ham det hele. —

»Da maa a nu sige, at forstaar ikke rigtig Hellstrøm,« sagde Kresten en Dag et Par Maaneder efter, da han kom hjem fra en Kjøbstad-

rejse. Tæt udenfor Kongens Port havde han set Svensker-Kræmmeren og Grimrihejt ligge Side om Side i en Lavning som to røde Køer og sove de retfærdiges Søvn i Solskinnet.

»For naar den anden er saadan et Skarn, som han tror, hvi holder han saa saadan Fælle-skab med ham? A skal da huske paa det, naar han kommer her igjen.«

»Gjør det ikke,« svarede Konen. »Saa ved har jo, a har røbet vor Samtale.«

»Gu' skal han faa det! En kan jo komme med det paa en fin Maade.«

»Du skal lade det være,« bad hun. »A er ligesom halv rød for det Menneske. Hvad rager det ogsaa os.«

Nu var Kresten til Jævnshold en grumme godmodig og medgjørilig Mand. Men en Gang imellem tog det ham alligevel saadan, at naar han fattede paa noget, især en bitte Smaating, kunde han staa rent halstarrigt paa sin Mening, var ikke til at rokke fra den, om man saa havde slæbt ham Gaarden rundt efter Haaret.

Og næste Gang, Svenskeren kom, traf det sig hverken værre eller bedre, end at Kresten var hjemme og sad selvfjerde Karl ved Middagsbordet — det var netop i Engslætstiden — og at Hellstrøm traadte ind, blæsende og smaabandende over den stærke Varme.

»Da maa det jo ret, tykkes mig, være et Vejr til at ligge og lanke sig i op ad en laadden

Skrænt,« smaalo Manden. Og nu spurgte han lige ud, om Hellstrøm saa noget til Grimrihejt.

Svenskeren keg studsende hen paa ham; men i det samme skød Konen raskt imellem. Hun trængte saa haardt til et Par gode Stoppe-naale, sagde hun; og Hellstrøm fik travlt med at løse for Kramposen og rode om i den.

Det var det om Grimrihejt, han ikke fik Svar paa, kom Manden igjen.

»Kjender inte den Personen,« svarede Kræmmeren nede i Posen.

»Snak om en Ting — a saa jo selv i Foraaet, I laa i godt Kammeratskab der inde ved Staden og snorkede, saa det rungede efter.«

Slaakarlene lo.

Hellstrøm fik Hovedet til Vejrs i en Fart.

»Jag? Jag snarker inte. Det har varit en annan.«

Konen søgte atter at føre noget andet paa Tale og slaa Sagen hen; men Manden var nu en Gang kommen op i det paastaaelige Hjørne og vilde have Kræmmeren til at vedgaa, at det var ham og Grimrihejt, der havde ligget og sovet i Græsset. Slaakarlene blandede sig i Trætten: Kresten var jo kjendt som den Mand, der plejede at se sig godt for, sagde de. Da blev Hellstrøm hidsig, og hans ellers saa sleskvenlige Aasyn fik et grimt Udtryk, rigtigt saa ondt, at det slog dem med Forfærdelse. Og som nogen svensk Matros svor og forsikrede

han nu ved en hel Hærskare »svarte Jæflar«, at det havde ikke været dem.

»Herregud, du maa ligegodt ha' set fejl, Kresten!« sagde Konen og sparkede ham i Smug paa Benet.

Ja, naar Mennesket turde bande saa haardt paa det, mente Slaakarlene, saa maatte han jo gjælde for fri og sagesløs.

»Men det var nu ligegodt ham,« mumlede Kresten stivnakket.

Konen bød Hellstrøm Mad; men han kylte Kramposen over Akslen og strøg ud af Døren, ud af Gaarden. Han kom der ikke igjen i over et helt Fjerdingaar.

*

*

*

Eftermiddagen før lille Nytaarsaftens Dag sad Sognefogden — meget indpakket og idelig stønhostende: øhø øhø øhø! — ved det runde Klapbord i Krestens Bedstestue og talte Penge op af to store Lærredsposer. Kresten sad lige over for ham og talte Stablerne efter, Sognefogden skød over til ham.

»Huh, det er ellers en grov Hoben Peng', du har at valendere med imell' Aar og Dag!«

»Hø-ja, øhø, øhø. Tæl nu godt efter.«

Det var ingen lille Slump Penge. Det var hele det rige Sogns andet Halvaars-Skat. Den skulde bringes ud paa Amtstuen i Vejle, helst inden Aaret randt ud. Alle Folk i Byen, som

brød sig om den Ting, vidste, at den skrantende Sognefoged havde formaaet Kresten til at foretage denne Vinterrejse i hans Sted; lige saa lidt var det nogen Løndom, at Kresten agtede sig til Færds derud ad Søvejen, for at skaane de kjære Heste for den lange Kjøreægt i det skumplede Vinterføre, og at han havde aftalt med Fiskerne at have Baaden rede næsten Morgen tidlig.

Og som sagt, nu sad Sognefogden og Kresten og talte Skatten, og det med stor Samvittighedsfuldhed. De talte den en Gang, de talte den to; og da stemmede den lige til Hvid og Skilling. For en Visheds Skyld, mente Sognefogden, maatte de alligevel helst tælle Pengene efter en Gang endnu.

»Ja, lad os kuns det. Men bi lidt.« Kresten rejste sig, gik hen og lukkede Døren til Dagligstuen op og keg sig om derude. Saa lukkede han igen. »Det var sært nok,« mumlede han.

»Hvad var der?«

»Aa, det kom mig for, der kom jen ind og bød Goddag for lidt siden. Men der er ingen.«

Sognefogden gisnede, den maatte vel være gaaet igjen.

Saa gav de sig til at tælle Skatten efter for tredje Gang og tænkte ikke mere paa det med den usete Gjæst.

»Det stemmer. Ja, saa indestaar du mig

jo for Pengene og drager ud med dem i Morgen. Hø, øhø! Aa, a er da ligefrem grov sølle!«

Tæt ved Midnat vaagnede Manden halvt op. Som i Drømme forekom det ham, Døren knarrede sagte op og at nogen kom puslende ind i Sengkammeret.

»Er I da ikke kommen til Ro endnu, Mor. Hvad gaaer I her inde efter?« mumlede han.

Saa bumrede Skammelen omkuld der inden for Døren, og en kom med hurtige Skridt hen til Sengen.

»Hvem er det?« farer Manden op. Og hans Kone vaagner op med et gennemtrængende Hvin af Rædsel.

»Jøsses go'e Navn!«

I det samme klemmer der baade Mand og Kone en iskold, haard Haand om Struben, som tvinger dem ned paa Pudren igen. Og en Mandsrøst, en sær, fordrejet Røst, hvæser: »Stille! I faaer en Kniv i Halsen!« Og der høres en staa og slide med at løfte det lille Hængeskab uden for Sengens Hovedgærde af Jærnkrogen, det hænger paa. Han bumrer og rokker med Skabet. Krogen er høj og stærk. Det skriger af Jærn, der gnides mod Jærn. Endelig lykkes det ham at faa Skabet løftet af; baade Mand og Bytte høres tumble til Gulvs med et Bulder.

Da gaar en Dør op inde i Dagligstuen: der kommer Lys og Lyd af ilfærdige Slæbetrin. Den gamle Kone er vaagnet ved Sønnens og

hans Kones Raab og har skyndt sig at tænde en Stump Praas ved Tørvegløderne i den lille Grydeovn i hendes Kammer. Nu staaer hun i Døren til Sengkammeret, stirrende stift derind og med Hænderne foldede om den tændte Stump Spædelys.

»Herren forlad' jer den Gjerning!« siger hun højt og saa underlig rolig.

»Skabet ut af Fønstret!« hvæser, næsten skriger han, der staaer og holder Manden og Konen, en lang Karl med sværtet Ansigt. Og med det samme springer han tilbage og vil tage fat i Skabet.

Men da hænder noget højst mærkeligt. Hans Hjelper, en firskaaren Skikkelse med bred-skygget, nedsmøget Hat, sætter ham Næven for Brystet med et Stød, saa han tumler helt tilbage mod Væggen.

»Nej, væk!« Og i et Nu har han løftet Skabet op og slængt det ind i Fodenden af Sengen.

Den lange staar et Øjeblik, som ved han hverken ud eller ind; men saa farer han frem igjen med Armen løftet til Hug og med et halvkvalt Skrig, som af et vildt Dyr. Det blinker i hans Haand under Hugget; men Armen med Kniven stryger kun Hatten af den anden; han er snar til at bukke sig og bøje til Siden, og nu fatter han den lange om Haandleddet. De

brydes voldsomt, trænger hinanden fra Væg til Væg i det trange Værelse.

»Op, Søn, og hjælp ham!« raaber den gamle Kone.

Det er netop Ordene, den fortumlede og forbavsede Kresten sidder og trænger til — Benene ud paa Gulvet, Bøssen ned fra Bjælken over Alkovesengen er et Øjeblikks Sag. Men rappere endnu er den lange til at sno sig løs ved et brat Vrid og et Knæstød mod Modstanderens Mellemgulv. Da Kresten vender sig om, ser han en Ryg og to lange Skanker smutte ud ad Døren, hans Moder tumler omkuld og Lyset slukkes.

»Slog han jer, Mor?« Sønner løfter hende op.

»Nej, nej. Tænd Lyset.«

Det er snarere sagt end gjort. Endelig lykkes det ham. Da er Værelset tomt for Gjæster.

»Du kjendte ham vel, Søn! Det var Grimrihejt.«

»Ja, a kjendte ham, da Hatten fløj af ham. Og den sorte var Svenskerkræmmeren, den lumske Hund. Han er den, som har pustet hele den Lue op, det tør a gjøre min højeste Ed paa.«

Og som Natten skred hen, og Kresten fik Ro i Sindet til at tænke nøjere over paa Hændelsen, klaredes det for ham, at Grimriheit havde gjenkjendt Stedet, da hans Moder kom til, husket hendes Godhed imod ham forrige Juleaften, og gjengjældt den paa den Maade, han gjorde.

Og det sagde Kresten højt, da Dagen kom, og han tog Pengeposerne ud af Skabet.

»Det er jert gode Hjerter, gammel Mor, vi kan takke for, vi har de mange Penge i Gjem endnu og ikke staar som forarmede Folk. Vi skal og lønne jer kjønt for det baade i Ord og Omgjængelse alle de Daw', I har tilbage.«

»Ja, det skal vi rigtignok, lille Mor,« sandede Sønnekongen — nu var hun saa mild, at hun var lige ved at bære den gamle paa Hænder. »Er der noget, I savner, saa sig bare til.«

»Aa, a har det jo ikke værre, end de fleste gamle,« svarede hun saa stille. Men de kunde gjøre hende en stor Glæde, hvis hun maatte faa en Stol i Dagligstuen, komme frit og sætte sig der, naar hun tyktes til, og sysle med Binden og Vinden og hvad andet, hun orkede.

»For det er lidt strængt for mig, saadan altidens at sidde hen i al Jenlighed, ligesom en var vildfremmed og aldrig havde hørt Husets Folk til.«

Sønnen hentede straks hendes Stol ind fra Kammeret og satte den op til den varme Væg ved Siden af Arnen — satte den med et fast Tryk.

»Gid I maa sidde der med Glæde og god Helsen i mange Aar, gammel Mor!«

MELLEM SØVANTE FOLK

WATER RESERVE

Kjæft har du nok af,« brummede den lille, brede Hans Færgemand tykt; »ret en syges Skærslibersaks.«

Han var ved at give Ævret op: at mundhugges med Tomas Gert. En lang, knokkelstærk, aldrende Fyr, den samme Tomas Gert, halvt Fisker, halvt Skovhugger og adskilligt andet, stadig ved frit Mod, næverap og tungerap og næsten altid med Skraatobaksstreger i Mundvigene. Smaaknubbes skulde de hvert andet Øjeblik, han og Hans, men gode Venner var de i Grunden: gik Tredjemand en af dem paa Klingen, hang de sammen som Burrer.

»Tak du Gud og mig for mit Snakketøj,« lo Tomas Gert. »Uden det var du jo kommen til at »spinde Tobak« i Rendsborg Rasphus, husker du vel.«

»Hø—ø . . . det var nok ellers ikke din Mund, der gjorde det ud.«

Hvad det var med Rasphuset? anglede jeg da de to Fiskermænd begyndte at komme ind paa andre Ting.

»Aa, det var saadan en Hændelse, vi havde, Hans og mig, med en lang Insurgenter,« svarede Tomas Gert, idet han skiftede Skraa og lavede sig til at fortælle. »Det var under den første Krig, dengang vi — —«

I det samme skreg Skipper Pors højt op derude paa Fartøjet med sin sære Pylrerøst:

»Aa, la' det nu gaa en lylle Smule flynk med den hersens Føren Brænde ud, lylle Folkens!«

Hans og Tomas Gert var nemlig hyrede til at pramme Favnebrændet fra Strandbredden ud til Pors' Skude — og ikke til at staa og kjævles eller fortælle Historier.

»— tykkes han guffer derude,« mumlede Hans.

Tomas langede op i Vognen efter et nyt Stykke Favnebrænde og raabte ud til Skipperen:

»Saa vanker der vel en Grog tilsidst . . . lylle Skipper?« — det sidste kom halvhøjt og skuffende ligt Pors' spinkle Røst.

Skipperen svarede ikke. Han hørte det vist ikke, mente jeg.

»Gu' hørte han det. Han er bare vil-døv.«

Men da Fiskerne lagde til Land efter den sidste Baadfuld Brænde, hørtes Pors kommandere Skibsdrengen Vogelius »gaa til Fyrs« og sætte Vand paa. Og straks efter saas Røgen stige fornøjet til Vejrs fra Skudens Kabysrør, højt og lige op i den blanke, blikstille Høstluft.

»— ligegodt en Stadsmand, den Pors,« sagde Hans og smilte.

Der var ikke til at være nede i Skipperens snævre, lumre Kahyt i saadant Aftenvejr, varmt og stille, som det var, med Fjorden liggende blank i rød Solglans. Vi slog os ned oppe paa Dækket, laa eller sad paa Hug, som det passede hver bedst.

Skipper Pors havde til at begynde med iført sig et overmaade overlegent Væsen overfor de to Fiskermænd, var i det hele saa fornem ordknap, som ønskede han os saa Pokker i Vold alle tre.

»Det volder, han kan ikke faa Luft og komme til Sejlen,« mumlede Tomas Gert til mig. — »Hun skal nok friske op, Skipper, naar Solen først har puttet sig,« vendte han sig trøstende til Pors.

»Hym« klynkede Pors svagt og rystede vantro paa Hovedet.

»Vi kan jo give os til at fløjte Vinden op,« foreslog jeg og satte Munden i Lave.

Da vinkede Skipperen livlig af med Haanden.

»Aa nej, la' være med det, lylle, æ! . . . Man skal itt spotte og æske Vorherres Vær og Elementer frem til at fløjte i Tovværket,« føjede han belærende til.

Og Hans Færgemand gav to dybe Nik til Stadfæstelse og klinkede med Pors: stiltiende ønskede han ham god Hjemfart i Magsvejr.

»Aa, Overtro . . . ptøj!« brød Tomas Gert ud og sendte et brunt Skraatobakssprøjt ud over Rælingen. «Tror du da, Hans, vi havde beholdt Havblik, dengang med den lange Pikkellu'mand, hvissom Fyren ikke havde fløjtet? Gu' om vi havde! Nej, lad os bare ta' Naturens Beskikkelser paa den rette Bov og uden Fysimik, lille Folkens.»

Pors laante ham et usigelig overmandigt Sideblik.

»Aa, hvad kjender du til rigtig Sømandslyv, Tommes Giert! Du er jo barestens saadan en — æ . . . Amfybyum, man kalder det. Du har bare lejen og pladret etter Fladstrandsflyndere her paa Kysten.»

»Tommes Gert har da gaaet forbi Kap Horn trej Gange,« skød hans Kammerat ind. »Sømand er han med Ære.»

Noget lang i Ansigtet tog Skipper Pors sit storsnude Amfibium i sig igjen.

»Saa klynker jeg paa Sømandsskabets Vegne. Skaal! Fo'r du til Orlogs eller Koffardys, Tommes Giert?«

»Nej kom nu først med den Historie om Tyskeren, Tomas Gert,« trængte jeg paa.

*

*

*

— Ja, se, det var jo i første Krig, i 49, dengang Slesvig-Holstenerne laa her. Da maatte hver Baad og Pram her ved Land lægges op til

Færgebroen, og der holdt de Vagt ved dem baade Dag og Nat. Hver Gang vi vilde ud og røgte vort Bundgarn, fik vi en skarpladt Tysker med i Baaden, med Pikkellue paa og Bangenet og al anden tilbehørig Mondur. Og naar vi havde røgtet, forstaar sig, skulde Baaden jo lægges op til Broen igjen, og saa maatte vi slæbe al Fisken den lange Vej tilbage til Byen paa vor Ryg, hvissom vi da ellers vilde ha' noget ud af vor Fangst.

Gid Dælen flytte dem herfra med samt deres Kunster! sa' Hans der — for vi to fiskede sammen det Aar.

Men det hjalp jo ikke paa Sagerne. Den Fyr springer jo ikke for hvert Flojt; saa kunde han ellers snart slide et Par Skosaaler, sælle Dæwl. Nej, men saa hittede vi paa at lægge et Hyttefad ved vor gamle Baadepæl, hældte Fisken, vi røgtede, i det og vadede saa ud og fyldte den i vore Rygkurve, naar vi skulde ha' den baaren om til Folk i Byen.

Og det gik nu galant et Par Dages Tid. Men saa en Morgen tidlig, vi kommer, Hans og mig, og vil ud efter vore Fisk som sædvanlig, ser vi pludselig en Tyskersoldat komme spankende ud af Jørgen Gravs Hus — det laa jo der tæt udenfor Byen —, og han har en dampende Cigar i Kjæften og Underbukserne over Akselen som en Tværsæk, strutfulde var de og vaade tillige, saa vi. Hvad Pokker var det

nu, han hed, den Fyr? . . . Naa, det kan være det samme.

»A tør bande paa, den Koter har været ude og stjæle af vore Fisk!« si'er a.

»Nej, det var mig,« rettede Hans.

»Naa ja, det var det nok ogsaa. Men det var mig, som sprækked ham til. — »Hva has du der, Fa'lil?« — og a traadte ham i Møde og pegte paa Underbukserne.

Han stak Næsen og Cigaren lige i Vejret og strøg forbi os. »Niks forstejn!« svarede han studs og dampede af.

Vi stod og gabte efter ham og snakkede ogsaa lidt sammen, om vi ikke skulde rende Fyren op og fessentere ham; men Enden blev da, at vi satte det lille Ben ifor ud til vort Hyttefad. Jo rigtig, Mathis: alle vore yndige Rødspætter var fløjten, væk en og hver! Ja, saamænd var det nogle slemme haarde Bønner, vi bad den Morgen . . . Naa, vi puttede saa de øvrige Fisk i vore Kurve og gik til Bys med dem. Vi kom ogsaa til Tyskernes Vagt og bød dem fal, og ellers kunde vi nok imellem slaa en lille Handel med dem, men baade den Dag og Dagen efter var de forbandet kræsne.

»Vi habsen sjæl Fisjer gefangen,« sa' de og grinte rigtig saa rævelumsk til os. Og vi maatte jo taale og tie med Skaden, vi havde lidt. Her hjalp jo ingen Klagemaal.

Men, saa nogle Dage efter. vi kommer og

skal ha' vor Baad ud til et Aftenrøgt, træffer det sig hverken værre eller bedre, end at det er vor lange Fisketyv, vi faar med os som Vagt. Kan du ikke huske, hvad det var han hed, Hans?

»Hm . . . næ—j« mumlede Hans med opgivende Rysten paa Hovedet.

Sært nok, en ikke kan komme paa hans Navn. Naa; vi kjendte ham, lige straks vi slog vore Øjne paa ham, og han ogsaa os, kunde a se; men vi lod, som vi aldrig havde set ham før, gik i Baaden og lagde ud. Hans sad paa Bagtoften, a paa den forreste og Tyskeren ved Siden af mig, skarpladt, med Pikkellue og Bangenet og det hele. Vejret var saa stille og lurevornt; nede i Sønden stod der nogle tykke Tordenhoveder. Ellers et grumme fint Vejr: Havblik og blankt ligesom nu i Aften.

»Hybsk Gevetter,« sa' Tyskeren og pegte paa Himmel og Hav. »Vundersjønnes Gevetter!«

Og saa gav han sig til at smaasynges — synge kjønt gjorde han, det lange Spøgelse — og lidt efter tog han til at fløjte.

Saa skjæver Hans tilbage over Akselen: »Jeg hover ikke rigtig, han sidder der og fløjter og kvinkelerer. Kan du ikke faa ham til at holde Snut med det.«

»Vat saksen den Fisjerman?« spurgte Tyskeren.

»Niks med det her »hy' hy' hy'«, den her

Gefløjten, si'er han,« svarede a. Og saa gjorde a Tegn og Panteminer for at faa ham præket ind, at ellers kunde vi gjerne rage en fejende Storm paa os.

»Sturm . . . Sturm?« sa' han og gabte paa mig. »Niks Sturm. Hybsk Gevetter!«

Og han blev ved med hans Fløjten.

»Der har vi det nu!« sa' Hans med ét og pegte ud i Nordvest, hvor hun tog til at suse og blaane paa Vandet. Og lidt efter havde vi Kulingen over os, ret ud af rage Nord-Nordvest.

»Nu skal han — sule mig blive dyppet, den Hundestejle!« mumlede a til Hans.

»Sturm, bös,« sa' Tyskeren og rystede paa Hovedet og hagede sig fast paa Toften med begge Næverne; han hovedede forbandet ilde den her Skulpen og Vippen, kunde en se paa ham. Blæse noget gjorde det nu rigtignok, men farlig Sejlads var det saa langt fra; men vi lod naturligvis som saa for at gjøre ham tryg i Troen.

»Sætsen dig der hen i Forstavnen!« kommanderte a i en barsk Tone. »Vi kan jo niks komme til og manøvrere, saa længe du sidder her.«

Han kravlede straks derhen. Vi lagde Baaden om, saa Søerne kunde komme til at vaske skraat forind, og saa satte vi alvorlig Skub paa Kassen. Det gav ellers Vand paa den lange Fisketyv. Hvert andet lidt fik han en Vask, saa det slurrede af ham. Og da

bandede han: »Døjjels, forflugtes Sturm!« Men vi lod som ingenting, satte bare Pres paa. »Su Land,« raabte han saa med et. »Su Land!«

»Hvad for noget?« raabte a og keg om.

»Suryk, suryk, su Land!«

»Ryg, bliver du vaad paa Ryggen? Du skal sitsen stille, ellers gaar du rabundus baade med Pik og Pak,« svarede a haardt og truede.

Men saa begyndte han at famle ved Bøssen, som han vilde til at prikke til mig med hans Bangenet. Men i det samme kom Søsengen paa ham, og den kunde kapsejse Fyren. Han sank sammen lige saa slatten som et Hoseskaft og tog til at spy af fuld Hals, imellem som han klagede sig og bandede.

— »Se, se til lille Fidelius derhenne, han patter, hæ, hæ,« hvæste Hans Færgemand mig ind i Øret.

Pors hørte det. »Vogelyus!« skingrede han op. »Hvor tyt skal man si'e dig, jeg vil itt ha' den Slappen og Patten af Ølankeret, din lylle Svynhund. Du skal ta' en Kop og drykke af.«

Ung Vogelius havde fundet ud, at det var nemmere at lægge sig paa Maven og sætte Munden for Taphullet.

»Jeg døjer en Ulykke med den Svabergast til Dreng,« sagde Skipperen og rystede bekymret paa Hovedet. »Fuld er han af Gavtyvestreger og saa mange andre halvtossede Fanta-

syer, saa det er itt til at banke ud af ham. Han vil til Afrika og slaas med Sørøvere, si'er han. — Men hvad blev det saa til med Tyskeren, Tommes Giert?»

Ja, hør kuns nu. Hans sad og fik Medlidenhed med ham og sagde saa, vi maatte hellere vende og smide den sølle Stymper i Land. Men a bandede nej og sagde, han skulde prøve lidt endnu, hvad en dansk Sø gi'er, for det han havde haft sine lange Grabber i Hyttefadet. Og det sad vi og kom i Trætteri om: a vilde frem, Hans tilbage.

Men nu stod det ellers saadan til, at vi imidlertid var kommen dalrende ud til Stedet, hvor vort Bundgarn stod — det stod yderst ude i Fjorden det Aar — saadan ved en Pas en halv Mils Vej fra Færgebroen. Men de her Løjer med at faa vor Fisketyv rigtig dyppet, det havde jo sat os noget ud af vor sædvanlige Kaas, saa vi var kommen vel saa meget som en halv Kabellængde til Fjords uden for Bundgarnet. Med Kulingen var der kommen tykke Skyer op i Vest, saa baade Land og Vand ved Færgestedet laa i Dis og Halvmørke; men ude i Øst stod der en bred Stribe klar Himmel af Dag endnu. Og hvad sker? I det samme vi endelig er blevet ens om at dreje Skuden og stævne ind efter, ser vi, der kommer en lille Krydser skridende om Odden for fulde Sejl. Ja vel, en dansk Krydser, forstaar sig.

»Han vilde vist gjerne snakke et Par Ord med os, Hans,« si'er a.

»Det vilde være Vovespil,« svarede Hans; »saa ta'er han jo Lasarus der med sig, og saa er vi om en Hals, naar vi kommer i Land.«

Vi skottede ned til Tyskeren; han laa og klemte Maven sammen og smaastønnede. Saa snappede a min Lue af og gav Krydseren et Par Vink.

»Nu la'er vi — sule mig staa til, du!«

Og a maa give Hans der det Skudsmaal, at her viste han, han er fiffigere, end han ser ud til. Lige saa saare vi blev va'r, Krydseren havde mærket Vinket og lod falde hen efter os, rev han Aaren ind, sprang hen og gav sig til at ruske Tyskeren op og stræbte at gjøre ham forstaaelig, han skulde komme op og hjælpe os at ro, for der var et dansk Skib i Sigte. Dansk Skib, det Ord satte straks lidt Liv i Kludene paa ham. »Vat, vat . . . dænis Sjif . . . Gott fordam mig!« sa'e han og kravlede op og saa sig forvildet omkring.

»Ja, der, der. Tag fat her og ro!« viste Hans og lod gruelig forskrækket.

Men kunde han ro! Han havde kanske aldrig haft Aare i Haand i hans Dage. Desuden var Kurasien gaaet helt fra ham nu. Det første Jollen, Krydseren havde sat ud, halede ind paa os og hug en Baadshage i vor Baad, raabte han straks Pardon.

»Pardun!« raabte a ogsaa og gjorde Pante-
miner til Matroserne i Jollen. De sad og smaa-
grinte de Tampe.

Naa, vi kom jo saa om Bord paa Krydseren
og frem for Højstkommanderende, blev spurgt
ud om Fjendens Styrke og Stilling og de Grejer,
først Tyskeren og saa vi andre.

»Men nu sidder I to Gutter da i en forban-
det Suppedas med Tyskerne,« sa'e Højstkomman-
derende. »De skyder jer. I maa hellere ta'e
med os indtil videre.«

»Aa, vi klarer nok Bugterne, Højstkom-
manderende,« tog a Ordet. »Vi skal nok gjøre
dem begribeligt, at Kulingen forslog os, og at
vi ikke var Herrer over Havets Elementer.«

Højstkommanderende smaa-grinte i Skjæget
og rystede paa Hovedet.

»Det tror de da Pokker ikke paa. De er
ikke saa dumme, de Fyre. Men I maa helst
faa jeres Meromslungen der med tilbage, det
kan vel hjælpe paa Sagerne.«

Men Fyren vilde nu ikke have været med
os fra Borde. Matroserne havde givet ham en
Snaps Rom eller to, og det havde stivet op paa
ham. Han skubbede os storsnudet fra sig, da
vi vilde hjælpe ham ned i Baaden.

»Nej, nej, han vilde blive paa dat grose Sjif,«
sa'e han. »Han var en gefangen Soldat og fil
krank, og Matroserne var hans gute Brudere;
vi kunde gaa til Døjfelen med vort klejne Sjif.«

Det hjalp jo ikke; med maatte han, og vi pjaskede saa tilbage. Røgtet fik vi ikke den Aften; for det var jo imidlertid bleven helt mørkt.

»Vi skulde vist heller ha'e ladet det her være,« mumlede Hans paa Tilbagevejen; han fik Anfægtelser.

»Nu ingen Slingren i Valsen,« svarede a. »Bare ved frit Mod, saa skal a nok klare Bugten.«

»A har Kone og Barn, det har du ikke,« mente Hans.

Vi naaede saa Færgebroen. »Halt, ver da?« raabte Vagtposten os i Møde, han spændte Bøssehanen, hørte vi.

Jeg raabte tilbage, hvem vi var, og at hans Kammerat laa i Baaden og var dødssyg, krank fon das Sø; — for Søsygen havde jo ogsaa haft Negl i ham paa Hjemvejen.

Nu blev der Hurlumhøj. Hele Vagten tordenede ud, og Knævren gik paa dem ud i en Botren og Sjakren; men saadan kun halvhøjt; a kunde ikke forstaa et Kvæk af det, lige til a hørte en af dem nævne »Dänen« og »grose Sjif«. Da blev a lidt hed om Ørene og tænkte ved mig selv: »Av, Hans Peter! de har ligegodt mærket Krydseren. Nu staar vi — sule mig en høj Sø for.«

I det samme kommer Strandvagtkomman-

danten springende ud paa Broen og med ham en Mand med en Lygte.

»Holsmaul!« raaber han til de menige, der snakkede, og vinker, vi skal lægge ind til Broen. Og straks vi havde ta'et Tørn og fortøjet Baaden, samler Hans og mig nok saa omhyggelig vor sølle Fyr op —

»Bossemand hed han, du!« brød Hans Færgemand ud. »Bossemand.«

»Bosse—mand!« det er rigtigt. — Vi samler saa vor Bossemand op. Skidt tilpas var han jo, men ringere gjorde han sig nu; han kunde hverken støtte eller staa paa Skankerne.

»Kom hit et Par Mand og hjælp til!« raaber a op, ligesom a saa var flintende gal i Kabudsen. »I kan vel se, jer Kammerat er fil krank fon das Sø og Sturm.«

De forstod straks Meningen. To-tre Mand langede ned og tog Bossemanden i Kasilken og halede op efter; Hans og mig førte efter bag fra. »Ohiv, hiv op!« sa'e a paa Sømandsvis. Han saa ud som Døden fra Lybæk, sølle Stymper, nu vi rigtig fik ham ta'et i Betragtning ved Lygtelyset. De maatte halvvejs bære ham ind i Vagthytten, og snakke kunde han næsten ikke et Kvæk, saa medtagen var han.

Vi vilde saa til at pilke af hjemad. Men om Forladelse: Vagtkommandanten vilde ha'e Forklaring om Krydseren og det hele. Og a gav ham saa en lang Sludder om, at Blæst og

Uvejr havde forslaaet os og Krydseren snappet os op, men at vi endelig havde faaet Lov at slippe i Land med den syge Bossemand. Der var en paa Vagten, der kunde snakke noget Dansk — han var nok Skrædder eller Skomager og havde rejst herinde paa Haandværket før Krigen — han var Tolk og satte det over.

Ja, saa kunde vi jo stikke af, vinkede Vagtkommandanten saa omsider.

»Saa du, den skar, Hans,« sa'e a paa Hjemvejen.

»Ja—a, ja—a, lad os nu ikke prale for tidlig,« mente han.

Og rigtig slog hans Anelse s'gu til. Om Morgenens efter, da vi rogtede vort Garn, mærkede vi ikke til nogen Vanskelighed; men et Stød over Middag kom der tre Insurgenter i fuld Rustning og snuppede os. Hans fik for Resten Nys om det i saa god Tid, at han godt kunde ha'e puttet sig af Vejen; men han vilde ikke lade mig staa ene i Stikken — for Hans der er nok i mange Stykker en sær Trættebasse og stivnakket Hund, men ligegodt en grum Kammerat.

Vi skulde føres for deres Kaptajn, deres Hopmand, de kaldte ham. Og da a hørte det, gættede a mig straks til, at nu havde Bossemand uden Tvivl været i Forhør og givet en Forklaring, som ikke var til vor Gavn. Det stemte ogsaa godt nok. Da vi gik forbi Gaar-

den, hvor han laa i Kvarter, stod han der uden for og hælded sig op til Gærdet og røg af hans Stumppibe — der var ingen Mundbed paa hans Pibe: han pattede stadig paa Knuppen.

»Niks krank i Dag?« raabte a til ham.

Han grinte bare saa rævelumsk til os. »Holsmaul og forvas,« sa'e de andre og puffede mig i Ryggen med Bøssekolben. Og vi labbede saa videre, op til den tykke Hopmands Kvarter i vor Naboby. Ham kjendte a nu lidt til for Persons Anseelse; a havde solgt Fisk til ham adskillige Gange, Rødspætter og saadan anden fin Fisk. En tyk, rød Mand var han, en hjærnegal Hund, sa'e Folkene i Gaarden, og slaa gjorde han for et godt Ord. A maa nu sige, han var en svær grum Mand til at betale Fisken, han fik, og han fik den just ikke for billig Kjøb. Somtid, naar a nævnte Prisen, tænkte a ved mig selv: »Nu trækker han — sule mig, da vist hans Dyrendal og tamper dig ud af Døren!« Men aldrig det; ikke Tale om den Ting. Imellem kunde det jo nok ta'e ham, at han skød hans tykke Mund ud i en sur Tryne og gav et langt Bruml; men saa stræbte a altid at rose Fisken: »Lækker Fisjen, smæks allerkraftens gut!« Saa var Pengene der lige straks.

Naa, vi naaede som sagt Gaarden; men det blev henad Aften, inden vi kom for. For han gjorde nok et lille Gilde den Eftermiddag, den tykke Hopmand, for en tre-fire andre Officerer,

og de var ikke saa lidt rødblissede, da vi endelig kom ind; den tykke havde en hel lille Gi'r og saa ud, som Øjnene var ved at trimle ud af Hovedet paa ham. Straks vi kom indenfor Døren, fo'r han paa os som en brølende Løve, og den Dag trak han Sabelen. Vi skulde jo ta'es med en Fos, forstaar sig.

Om vi vidste, Krydseren vilde komme? spurgte han. Skomager-Tolken satte det over. »Nej,« svarede vi og det fast. Saa maatte vi frem med hele Forklaringen, den samme, vi havde givet Kommandanten paa Strandvagten om Bygen — vi kaldte den naturligvis nu en stiv Stormbyge — der havde forslaaet os til Havs, og saadan fremdeles; og a glemte jo ikke at fortælle, at vi vilde haft vor Vagtmænd til at hjælpe os at ro fra Krydseren, som han ikke kunde, formedelst hans store Elendighed. Men det var jo især det, de vilde ha'e nøje Rede paa, hvad vor Krydserkaptajn havde spurgt os ud om, og hvad vi havde svaret. Og der var Hans s'gu snild nok til at sige, at vi havde givet ham den Besked, at vi vidste ikke Mandtal paa Ty-skerne, men der var ellers grumme mange, mange flere, end vi skøttede om at ha'e.

Det grinte de ad.

Saa er a nær ved at tro, Hopmanden vilde ha'e ladet os slippe. Men da er der en af de andre, en lille sort Dæwl med Skjæg lige op til Øjnene omtrent, og han bottrer nu noget

til den tykke. Det forstod a straks saa meget af: »Tolken skulde »fragen« os om Bossemands Fisketyveri.« Godt var det, at a fattede saa meget i Tide, for ellers havde de vist ligegodt snuppet os i en snæver Vending. Hoho, tænkte a, Bossemand har faaet regnet ud, vi har villet ta'e Hævn over ham, og har saa aabenbaret det hele.

Hvorfor vi ikke havde meldt, at Bossemand havde stjålet Fisk fra os? spurgte de os saa.

Se, det var jo nu en lumsk Fælde, forstaar I: vi skulde derved lokkes ind paa at røbe, vi havde kjendt Fyren igjen, da vi fik ham med i Baaden. Men aldrig saa snart havde Skomager-Tolken spurgt, saa satte a et forfærdelig forbavset Ansigt op og svarede: »Hvad for noget, er det ogsaa ham, som har taget vore Fisk af Hyttefadet! Ja, han er rigtig en skejs Soldat, han vilde heller ikke ha'e været med os tilbage fra Krydseren«.

Det slog mig, straks Ordene var ude af min Mund: »Det sidste skulde du — sule mig, vist helst holdt Kjæft med!«

»Vas, vas!« sa'e den tykke og de andre, da Tolken havde sat det over, og gav dem til at bottre sammen. A maatte saa frem med nærmere Forklaring, og saa blev der en Mand sendt af Sted efter Bossemand, og vi blev kommanderet ud i Forstuen, til han kom.

Det var Løgn, vi kom med, paastod Bossemand, da han kom.

»Det er sandt,« sa'e vi lige saa stift.

»Hrous, hrous!« brølte Hopmanden tilsidst, rev Sabelen ud og tampede løs paa os. Og vi tørnede og væltede ud ad Døren oven paa hverandre.

»I gommer i Rendsburg Slaferi,« sa'e Skomageren til os og grinte saa ondt.

»Er du maaske kjendt med det,« sa'e a.

»Ti da stille!« tyssede Hans.

Saa førte de os hen i Laden, hvor Soldaterne laa i Halmen og røg Tobak og spillede Kort, og satte to Mand paa Vagt ved Døren. Ann, Konen i Gaarden, vilde ha'e givet os noget til Nadver, men Vagten jog hende tilbage, og de andre grinte og gjorde lang Næse efter os. Hopmanden og hans Gjæster drak og skaalede og raabte Hurra, saa det rungede i Gaarden. Det var hen paa Aftenen, da de fremmede Officerer endelig tørnede ud og kom dinglende forbi Ladedøren med hverandre under Armen. De havde lige alt det, de kunde sejle af med, og synge gjorde de af fuld Hals: »Slesvig Holstejn stam for Vand.«

Nu blev der stille og Rolighed i Gaarden. Soldaterne laa og snuede og snorkede omkring os. A slap ogsaa i Søvn, endda Tyskerlusene de bed mig, som de saa havde fastet i syv Nætter og Dage.

Saa vaagner a ved, at det gjorde da saa pinende ondt i min venstre Arm. Det var Hans, der laa og nappede mig.

»Vagten sidder og sover,« hvisker han til mig. »Lad os ta'e vore Hosefødder og stikke af. Bagporten der henne staar paa Klem.«

Jeg satte mig over Ende og samlede mine Tanker.

»Det er lettere sagt end gjort. Vi kan jo ikke se, hvor vi sætter Foden, og kommer vi til at træde paa en af Tyskerne, vræler han naturligvis op og vækker Vagten, og saa sidder vi værre i Labeten end nogen Sinde. Og hvor skal vi for Resten rende hen?«

Vi kunde gemme os i Skoven, mente han. Eller ogsaa se at liste ned i vor Baad og flygte; Strandvagten plejede at lægge sig til Hvile hen ad Dagningen, vidste han.

Som vi saa sidder og hvisker og holder Raadslagning om dette her, hører vi med et saadan en underlig boblende Lyd: bub, bub, bubbubbub!

»Det er Skyden. Vores har vist gjort Udfald fra Frederits nu igjen!«

Og vi lyttede. Skydningen blev ved, stærkere og stærkere.

Bom! gik det saa. Bom! Bom! Det var Kanonerne. Saa lidt efter kommer der en Rytter i flyvende Spring ind over Stenbroen, ret saa Ildgnisterne røg fra Hestens Sko. »Auf!« raaber

han, springer af og ind til den tykke Hopmand, ud igjen og af Sted.

Og nu blev der — sule mig, Røre og Hurlumhøj, kan I være muggen om. Tyskerne myldrede op og ud, lyttede og boltrede sammen, fik fat paa deres Vaaben og Sager og travede ud af Gaarden, den ene efter den anden. Trommerne baaldrede baade her og der. Skuddene faldt nu saa tæt, som naar en læsser Smaasten af en Vogn.

»Nu gav det ellers Luft!« sa'e Hans. »Lad os nu smutte.«

Vi smuttede ud i Haven og gjemte os bag en tyk Busk op til Salshusgavlen; for i det samme kom der en ny Stafet flyvende ind i Gaarden og skulde purre den tykke ud. Men han vilde ikke op af Køjen endnu. »Dænerne skal nok gaa ind i Ratsehullet igjen!« brølte han indenfor Væggen — »Rottehullet«, det var jo Frederits. Bagefter hørte vi, at han tørnede først ud, da den tredje Stafet kom og fortalte ham, at Danskerne havde taget Skanserne. Men da fo'r han ogsaa op og bandede og slog til Side i Huset værre end en gal Dæwl, og saa ud af Gaarden. For de fleste af dem var trygge i'et; de troede ikke, vores magtede at pirre dem til Side.

Byens Folk var jo ogsaa kommen paa Benene imidlertid, og i det samme vi springer over Havegærdet ud paa en Markvej og labber

hjem efter, kommer der en Karl ridende med et Par Heste. »I kan ikke komme igjennem den tyske Kjæde,« raaber han til os. »I bliver skudt.«

Saa løb vi og daskede om som et Par Tossefaar og vidste hverken ud eller ind, kom til sidst op paa en Banke udenfor Byen og vilde se os om; for nu var det næsten lys Dag. Se noget kunde vi ikke; men de skød, ret saa Jorden rystede under os. Saa kommer der en Udflytterkone jamrende og raaber og vinker ad os. Hendes Mand laa syg og sølle derhjemme; vi maatte da for Guds Skyld følge med og hjælpe hende at flytte ham ud af Huset; hun var ræd for, Slaget vilde komme nærmere og deres Sted blive skudt i Brand. Men da vi kom ud til Stedet, var Sengen tom og Manden hverken at hitte eller finde. Sikken Tid! Konen jamrede; vi sprang fra Stald til Lade og keg og raabte efter go' Mand.

»Nu har a fundet ham!« kom hun saa raabende. »Han sidder nede i Kjælderen med vor store Jærngryde paa Hovedet.«

»Saa maa han ikke være saa meget sølle,« mente Hans.

Det stemte altsammen. Manden var staaet op, havde jaget i nogle Klæder og var saa gaaet ned i Kjælderen med Jærngryden; naar han havde den paa, tog Hovedet i det mindste ingen Skade af Kuglerne, mente han vel. Vi fik ham saa op, og han gik helt stovt nu. — Saadan

kan det gaa: Somme slaar Krigen ihjel, ham havde den gjort rask.

»A vil hjem, enten du saa vil med eller ej!« sa'e Hans, da vi kom ud igjen.

Vi listede saa af langs Grøfter og tykke Hegn tværs over Markerne. Slaget kom nærmere, kunde vi skjønne, imellem kunde vi høre, vores raabe Hurra. Lidt efter saa vi de første Tyskere komme flygtende hen over Markerne; det var Atollerer.

»Lad os sætte efter Skovpletten derhenne!« sa'e a.

Hans sprang hen og rykkede et Par Faar op, der stod tøjrede paa Marken.

»Hvad Pokker vil du med de Faar?«

Jo, hvis vi mødte Tyskerne, kunde de tro, vi var Folk, der vilde bjerge vort Kræ af Vejen, svarede han.

»Haa, de har faaet andet at tage Vare paa! I Dag faar de sgu' Klø, saa det bunder,« sa'e a.

Vi naar saa den lille Plet Skov. Men dumt var det, vi tyede dertil. For hvad sker? I samme Øjeblik ser og hører vi en Flok Tyskere komme løbende og bide sig fast i den anden Kant af den. Flere og flere kom til,

»Kyl dig, kyl dig da!« hvisker Hans.

A kan sige med Sandhed, vi har aldrig været nærmere ved at faa en Kugle i Skroget end ved den Lejlighed. For da vore Soldater

kom nærmere, blev der en forfærdelig Skyden og Buldren. Hele Skovpletten stod i en tyk Røg. Vores skød igjen, og Kuglerne svuppede og smækkede i Jord og Træer — sjup sjup, klask klask! gik det rundt om. Men saa brød vores igjennem Hegnet og kom stormende med Hurra, saa det skingrede efter, og da fik Tyskerne saamænd rask Gang i Støvlerne, ud af Skoven og ned ad Vejen, alt hvad Remmer og Tøj kunde holde. Det var, som en hørte en hel Flok løbske Heste.

»Hurra, fremad, fremad!« raabte vores.

»Go' Morgen, Landsmænd, og Hurra—a!« raabte vi af et glad Hjærte.

»Hæ, hæ, du vilde ha'e været med dem,« skød Hans ind.

»Ja, der kom jo saadan en grov Aand og Ivrigheid paa en ved al den her Skyden og Hurraraaben og ved det, vores kunde saadan kapsejse Tyskerne.«

»Nej, lad os nu heller stejle af hjem,« mente Hans, »og se, hvordan vor Familie har det, og saa komme ud til vore Soldater med en god Dram og en Mel'mad; for den har de fortjent.«

Og saa hænder det, at lige som vi kommer travende igjennem Skoven og springer ud paa Vejen, da ser vi, der ligger en haardt saaret Tysker i Grøften, saadan halvt op paa Vejen, og skraber i Jorden med begge hans Hænder. Det gjorde ligegodt et sært Indtryk, det Syn.

»Men — det er jo Bossemand!« siger Hans og snapper mig i Armen.

»Det er det jo ogsaa,« siger a. Og vi gaar helt hen til ham.

Han laa og mumlede saa tykt. A kunde forstaa, han sa'e »Vasser, Vasser« — han vilde ha'e Vand.

Pikkelhuen var trimlet af ham, og den tog Hans saa og sprang ned til en Mergelgrav, vi var kommen om ved, og hentede Vand i. A tog imens saa læmpelig under ham og løftede ham over Ende. Men han havde faaet for meget; Vandet, vi gav ham, løb ud af hans Mund igjen. Saa lagde vi ham tilbage i Skyggen, og lidt efter slog han Øjnene saa bredt op og gav nogle Spark med Benene, og saa var det ude. Han havde faaet Kuglen i Siden; der laa en stor Plask Blod paa Grøftekanten, hvor han var falden.

»Nu gaar han ikke i Hyttefad tiere,« sa'e a.

»Det sølle Menneske,« mumlede Hans.

Saa gik vi.

Men det var ellers groft at se, saadan Græsset groede efter Blodet, der laa paa Grøftekanten; en tyk, strid Busk, der holdt sig stor et Par Aars Tid.

The first of these is the fact that the
 system of taxation is not uniform
 throughout the country. In some
 districts the tax is very low, while
 in others it is very high. This
 is due to the fact that the
 system of taxation is not uniform
 throughout the country.

The second of these is the fact that
 the system of taxation is not uniform
 throughout the country. In some
 districts the tax is very low, while
 in others it is very high. This
 is due to the fact that the
 system of taxation is not uniform
 throughout the country. The third
 of these is the fact that the
 system of taxation is not uniform
 throughout the country. In some
 districts the tax is very low, while
 in others it is very high. This
 is due to the fact that the
 system of taxation is not uniform
 throughout the country.

The fourth of these is the fact that
 the system of taxation is not uniform
 throughout the country. In some
 districts the tax is very low, while
 in others it is very high. This
 is due to the fact that the
 system of taxation is not uniform
 throughout the country. The fifth
 of these is the fact that the
 system of taxation is not uniform
 throughout the country.

The sixth of these is the fact that
 the system of taxation is not uniform
 throughout the country. In some
 districts the tax is very low, while
 in others it is very high. This
 is due to the fact that the
 system of taxation is not uniform
 throughout the country.

ET UVEJR

ET ALII

Var der noget, Ørum Kromand bar Nag til, saa var det Jærnvejen og Togene, der nylig var kommet til at løbe og fløjte ham et Stykke en Fjerdingvej borte fra Kroen.

Han sagde rent ud, Fanden havde skabt dem! og bandede paa det oven i Kjøbet.

Ak, nej før Jærnvejen kom, da var det en Lyst at leve.

Da var det værd at være Kromand, da var der Liv og Færdsel ad Landevejen, Gjæster ved Dag og Nat, Vinter og Sommer, Prangere der aad og drak som Kjærnekarle, pratede meget, handlede meget, trumfede i Bordet med Knytnæver og spækkede Pengekatte og tog Livtag nu og da, saa det drønedes i Huset og Ruderne klirrede; men betalte gjorde de, betalte som Hædersmænd, altid.

Og saa nu!

Knap én liggende Nattegjæst, aldrig en flot Velstandsmand til Pranger, siden det sorte

Djævelstøj var kommen til at gaa og rasle og hyle der nede gennem Dalen. Bare i Ny og Næ en fattig Stymper Kvægtrækker eller Lammedriver, som tærede en Mundfuld Smørrebrød og en Kaffepunsch eller to; eller nogle gniervorne Bønder, som sad og drævede om Vejr og Vind og Kunstgødning i milelang Kjedsommelighed ved et Glas Øl eller Punsch, saa sagtnodige og fromme som trætte Drivelam; sjælden et højroset Ordskifte, end mindre en Forfriskelse i Skikkelse af et haandfast Livtag eller rød Næsestyver.

Nej Tiderne var flove, usle. Den forbandede Jærnvej!

Den eneste Trøst, dette sorte ny Uvæsen havde bragt til Kros, var de politiske Møder. Da fyldtes Stuerne igjen af noget af den foruds Trængsel og tykke, grove Summen med Højlyd af stærke Stemmer og triumfende Knoer. Det var snart sagt det eneste, som gjorde Stillingen udholdelig.

Men som nu i Dag! Havde maaske andre skabte Væsener sat Fod over Tærskelen end et Par landstrøjfende Ungfyre, som sad og bredede sig i Sofaen, mens de delte en halv Bajer — delte en halv Bajer! — og hviskede og stak Hoveder sammen og gav afvisende Svar eller slet ingen Svar, da han saa listelig prøvede at fritte dem ud om Hjemstavn, Haandværk og Rejsemaal.

Jo vist, grønsnudet Vigtighed, det groede der nok af nu om Dage, selv om man saa ikke ejede 15 Øre til en halv Bajer.

Kromanden sukkede, og lidt efter gabede han.

Saa tog han en Avis og satte sig i Bordkrogen ved det aabne Vindu ud til Vejen, med den ene Arm i Karmen, den anden paa Bordpladen, Ryggen mod Væggen og Benene strakt langs ad Bænken.

For saa vidt Kresten — Kromandens Navn var Kresten Mikkelsen — gjorde sig denne Umag i nogen klar Hensigt, maa det nærmest antages, det var fordi han følte Trang til at adsprede sig ved Læsning.

Men fem Minutter efter paastod det nedfaldne Blad, hans lukkede Øjne og tilbage hældede Hoved, at det var en stor Øjenforblændelse, om nogen i dette Øjeblik antog ham for en opmærksom Læser.

Der kom en solbrændt, fyrre Aars Mand med tykt tilspidset Overskjæg hen ad Vejen efter Kroen. Det var ikke det, der var det mest i Øjne faldende ved ham, at han havde Hue paa Hovedet og tyk Egekæp med kroget Haandtag i Haanden, men derimod det, at Huen havde smalt Guldbaand og lige udstaaende Skygge og sad »paa tre Haar«, og saa det, at Bringen var stærkt fremskudt og hele Holdningen stram embedsmæssig, som om han gik med et usynligt skarp skuldret Gevær.

Hvorfor ikke sige det lige straks — det er Landpolitibetjent Støtzer, tidligere Ingeniør-
underofficer.

Det første Landpolitibetjent Støtzer faar Øje paa Krovæerten, kaster han flygtig to militærisk hilsende Fingre op til Hueskyggen og saa et Par smaa flagrende Haandslag ud i Luften i Tilgift. Men saa studser han og standser med et, ser frem ad Vejen og tilbage ad Vejen, snor sit Skjæg, nikker og klemmer det ene Øje i, saadan omtrent, som naar et almindeligt Menneske faar et skjælsmsk Indfald.

Tre lange Skridt, saa staar Politimanden ved Vinduet. Først lodder han Dybden af Kromandens Søvn ved at kilre ham paa Næsetippen med en Rugvippe — der viser sig bare en lille dvask vranten Rynkning. Særdeles tilfredsstillende! Saa langer Embedsmanden ind efter Bladet. Og et Øjeblik efter lister et langt smalt Kræmmerhus, tændt i den ene Ende, ind gennem Vinduet, ind i den sovendes halv aabne Mund. Og saa springer han rask i Dækning — saadan som en Minør, der har lagt Lunte til en Krudtmine — og staar og iagttager Virkningen.

Og Virkningen lader her ikke vente længe paa sig og den svarer i fuldt Maal til Forventningen: et dump Brøl, en lignende Ed, og Kresten Kromand vælter sig i Vejret og ud midt paa Gulvet.

»Saa skulde da nu ogsaa . . .«

Han staar og drejer rundt i stor Forfjamskelse og udlover overordentlig store Belønninger til Gjærningsmanden; men saa snart denne kommer til Syne i Døren med bredt fremskudt Bringe og en fornøjet, overlegen Latter, slappes hans kampfærdige Stilling øjeblikkelig.

»Ø--h, naa det er Dem!« knurrer han med et flovt Smil og tager sig til Næsen.

Kromanden taaler en hel Del af en god Kunde. Og Støtzer er en jævnlig Gjæst, en udmærket underholdende Gjæst, som han ikke er fri for at se op til. Derfor tager han Politimanden med samt hans djærve Paafund som en ikke ukjærkommen Adspredelse.

»Ja, man maa denn no'et paafinne, Mikkelsen, til at oplive Situatsjonen,« udsukker Støtzer, da han endelig har faaet aflét, og slænger sig i Sidestuens Sofa. »Man gaar og kjeter saj. Folk er denn so forbanne skikkelige. — Aa, lad os faa to hal' Bajer, Mikkelsen.«

Den sidste Vredesgnist hos Kromanden slukkes. For det er som talt aldeles ud af hans Hjærte.

»Ganske ligefrem sagt: jaj kunde maj ønske, Mikkelsen, at Vo'herre vilde paafinne saadan en rigtig voldsom indviklet Tivehistorie og sende maj til Opdagelse — la maj bare! Jaj skulde Fan brækk' maj nok kom' dem paa Spor. Saadan en Indbrutshistorie, som vi ha'de forrige Aar for Eksempel over hos Goermannen i Beter-

strup . . . hva heter han nu denn . . . Goermannen!«

»Klavs Ellemose.«

»Jaa, jaa, Klavs Ellemus. — Se der var jaj . . .«

»En rigtig Kniber og Puger og Gniepind!« skyder Kroværten ind med en dyb Foragt. »Jeg vil la mig øreskære, hvissom han ikke er i Stand til at la' sig slæbe en halv Fjerdingsvej paa den bare Gavl for en Femøre. Men hør, han har jo fornys brækket en Væg ned og rendt hans Vej.«

»Goermannen!« udbryder Støtzer forbavset. »Naa Indbrutstiven! So; naj, det tror jaj ikke. Man brækker ikke so en ganske hel Væg ner i Arresthus, naj naj.«

»Gu' stod det i Avisen — det var ovre paa Sjælland.«

Og Kromanden umager sig op paa en Stol og foretager en rodende Oprømning mellem Bladene øverst paa Chatollet. Vitterlighedsvidnet er imidlertid ikke til at opstøve. Saa spinder Politimanden videre paa sin Ten og udvikler det Haab, han knytter til den ønskede Misgjer-ning. Som han sagde før, han kjeder sig græselig ved at drive omkring og passe paa Folk, som ingen Verdens Ustyr gjør. Arbejdet naar ikke halvt op til hans Ævner. Og Lønningen? lurvet, næsten hverken til Liv eller Død. Nej. Men som sagt, bare Skæbnen vilde mage det saa, at

der faldt en vidt forgrenet Misgjerning ned paa hans Enemærker, eller i det mindste en stor gaadefuld Ildspaasættelse, saa hans Talent kunde faa Lejlighed til at røre Vingerne og tildrage sig hans overordnede Opmærksomhed.

»Se so var jaj, go'e Mikkelsen« — han sænker Stemmen til hviskende Fortrolighed og pikker med Pegefingern i Bordpladen — « so var jaj gansk' sikker po at anvangser ind po den Arrestforvarerplads i Køpstaten, so straks og gesvindt som jaj kan mit Hofet klø.»

Og dermed læner han sig igjen tilbage i Sofahjørnet, idet han snor sit lange Overskjæg og nikker afgang.

Kromanden gjør et morderisk Udfald efter en stor Spyflue, som han længe har haft et godt Øje til, og spørger temmelig ligegyldig, om Pladsen er ledig.

»Endnu ikke, men det kommer snart; Better-sen er uhyre meget svag og dorlig.«

Saa er der en Tid kjedelig Tavshed, kun Fluerne summer livslystig.

Endelig siger Værten under høj vaandende Gaben:

»No . . nogen . . skidt Tider sgu', a—h!«

»Sjofel Tid, Mikkelsen, ganske fryktelig sjofel.«

Ny, langvarig Tavshed.

»Hvi Pokkern blev De ikke i Kongens Tjeneste, Støtzer, hva'?"

Støtzer løfter paa Skuldrene.

»Kjær' Mikkelsen, mellem os sagt, jaj var for klug, for klug. Det var min Ulykk'. Jaj tillot maj en Gang den Frihet at kritiser' Overkommandoen og Krigsplanen. Naj, sodan skuld' Dannevirk' ha' vaaren forsvaret, sa' jaj. Værs'-artig, sa' man so, væk, væk med ham! Kabale . . . Misundelse, jaj ha'de so voldsom mange Misundere. Nu skal jaj Mikkelsen en Gank tajne Possitsjonerne i Dannevirk'stillingen, so skal Di en Gang se.

Se, her, her løper nu Slien.«

Af Ølspildet drager den førværende, mis-kjendte Krigsmand en lang kroget Streg over den rødmalte Bordplade med Pegefingeren.

»Og so her, her har man so Skantserne.«

Men da det kommer for en Dag, at Uheldet endnu stadig er paa Nakken af Ingeniøren, idet et Par af Værkerne, han bygger, lægges saa uforsigtig nær ved Slien, at de straks flyder ud i denne, beder han Værten hente noget Kridt, inden Slien udtørres.

»Se so passer det ogsaa bedre til Situationen i Virkeligheten, Mikkelsen; for det er jo om Vinter og Sne og Frost po Jo'ren.«

Han gnider sig ivrig fornøjet i Hænderne, og Kromanden rokker skyndsomt ud i Skjænkestuen efter det nødvendige Tegneæmne.

Men i det samme rider en lille duknakket

Mand paa en brun svejrygget Hest i Fodgang forbi Vinduerne og ind i Gjennemkjørselsporten.

»Hva, hva' . . . Klavs Ellemose, Dø' og Pine, og ridende!« mumler Kromanden. »Kommer han til Kros!«

Rytteren binder sin svejryggede Følhoppe ved en Krybbe derude og træder noget ilfærdigt ind — en tør lille Gamling oppe i tres, i langskjødet Vadmelsfrakke og med urolig vankende Øjne.

Kromanden byder ham velkommen og sidde ned.

Han sætter sig ogsaa, men rejser sig straks igjen og skotter søgende omkring i Stuen. Og paa en Gang kommer han hen til Værten bag Skjænken og tager ham i Ærmet — det er saa aabenbart, han har en vigtig Løndom paa Hjærtet.

»Hm, hm, Kresten, er han« — Røsten er tør og knarkende, ligesom Halsen var tilstøvet, og ikke fri for at skjælte af indre Uro — »er han, de sagde, han var gaaet her hen, Landpoliti . . . Støtzer, saad'n, er han . . .?«

»Her er jaj.«

Han staar i Døraabningen, bred, med opknappet Frakke og Tommelfingrene i Vestens Ærmegab, Minen er noget spørgende, noget venlig nedladende, men mest udpræget embedsmæssig og tillidindgydende for et ængstet Sind.

»Naa, Klavs Ellemuse, — gu Dak — han er dog vel ikke paa Spil igjen, Gavtiven, hva?«

»Jeg frygter: jo, lille go'e Landpolletjent,«
svarer Klavs med ængstelig Hovedrysten og tyr
ind under Retfærdighedens Vinger.

Døren lukkes i.

Og Klavs Ellemose fortæller saa:

Han var lige over Middag gaaet ned i sin
Humlegaard — den ligger jo i yderste Hjørne
af Abildhaven ud til Vejen efter Tved og Skov-
bølling —, og allerbedst som han der stod og
saa paa Humlen, hørte han nogen komme i
Smaasnak ude paa Vejen. Se dem kunde han
ikke, Hegnet var tykt og tæt og hans Øjne ikke
med de bedste; men han hørte, de var to, at
de standsede, og den ene tændte sin Pibe og
sagde imens saadan noget lavmælet:

Nej, den nemmeste Udvej er, at han skaffer
sig Pengene til at komme til Amerika for hos
denne her rige Klavs, Gaardmanden, for der
kjender han jo Lejligheden temmelig godt, og
ham har han jo et Horn i Siden paa. Og det
maa ske en af de allerførste Nætter efter og
helst i Uvej, i Torden og Lynild med Skylregn,
det passer bedst.

Men sæt nu, den gamle vaagner ved Ind-
bruddet, skal han saa slaa ham ihjel? sagde
den anden.

Hvis han gjør Kvalm og ikke vil give sig
godvillig: ja. En Kniv over Struben — det er
snart gjort. Eller ogsaa

Men saa gik de. —

»Er det nu da ikke nogen djævelske Men-
nesker, én lever imellem« fremstøder den lille
Mand dæmpet men derfor ikke mindre heftigt
og slaar ud med Armene. »At de aldrig kan la'e
én ha'e det usselige Korn Skillinger i Fred og
Ro, én har slidt og svedt for at bjærge sammen
med Ærlighed og Redelighed, saad'n, hva'! —
Men nu gi'r jeg ham det i Hænde, saad'n, han
er en Lovens Mand og Øvrighedsperson — for
Sognefogden er ikke hjemme —, og nu maa han
vide at skaffe mig Sikkerhed paa Liv og Gods.«

Politimanden har staaet og hørt paa ham
med fremskudt Underlæbe, Brynene i rynket
Eftertanke og Øjnene stift lige ud som to fæl-
dede Bajonetter. Nu han retter sig og trækker
Vejret dybt, er det, som han hovner op af Selv-
følelse og embedsmæssig Værdighed.

La' . . maj . . bare!« nikker han vægtig . .
»Det er uden Tvivl Komplot . . De gik over
efter Tvet og Skaubølling, ikke! Naa. Hm . .
hm . . . Blot rolig, Klavs Ellemus, blot rolig.
Han skal ikke komme til at sajle til Amerika
med Pengene, det lover jaj.«

»Han maa slet ikke sætte Fod i mit Hus,
saad'n« kræver Gaardmanden. »Hvad om det
Helvedes Skarn gaar hen og skiller mig arme
Mand ved Livet!«

»Ja men, ja men, go'e Klavs Ellemus, vi
maa jo denn ham najle po Gerningen, Gu' be-
vars! . . . Men som sagt, overlad det bare til

maj. Og gaar det i Tilfælde so, han Dem myrter so skal jaj, Heinrich Stötzer, jaj skal svare for, han fo'r sin fortjente Straf, som Loven byder. — Men jaj haaber ikke, det gaar saa vidt, Klavs Ellemus.«

Det haabede den lille gamle Mand heller ikke, saa langt fra! Trøsten var vistnok stor, men helt beroligende var den nu ingenlunde, syntes han.

Hvad han nu først og fremmest har at skrive sig bag Øre, forklarer Politimanden saa med Fingeren langs ad Næsen, det er ubrødelig Tavshed over sin Opdagelse, ikke mindste Kny derom selv til hans bedste Ven. Og saa er det heller ikke overflødigt at se godt efter Hasper og Lukkelser, naar han gaar til Ro, og under et eller andet fjærnt liggende Paaskud byde Folk og Børn — naa, han har hverken Kone eller Børn; ja ja, det har mindre at sige i det Tilfælde — byde alle Gaardens Folk at holde sig inden Døre, naar Mørket falder paa. Og saa forøvrigt lade som ingen Verdens Ting, ikke lade sig jage Rædsel i Blodet eller skrige op i vilden Sky, i Fald han mærker Støj i Haven for Eksempel, eller ser en mørk Skygge glide forbi Vinduerne eller maaske titte ind ad Ruderne.

»For det er bare maj.«

»Ja men, . . . ja men« — Klavs tripper urolig — »det kan jo ogsaa være ham, Skarnet!«

»Hm . . . majet sandt, det kan det sgu gansk' vist ogsaa — men so er jaj ham i det

mindst' like i Hælene, vær bare sikker paa det, Klavs Ellemus.

Yterligere Forholdsregler er der saa ikke for Øjeblikket,« ender Embedsmanden med et af-færdigende Haandkast.

Saa maa Klavs Ellemoses højre Haand op af Bukselommen. Der har den længe haft et lunt Tilflugtsted, et Par Gange ligesom været paa Vej til at stige frem for Dagens Lys men betænkt sig igjen undervejs. Nu kommer den, nølende og ledsaget af en lang sortfedtet Lærredspung med svag Pengeraslen.

Han lurar skraat op ad Embedsmanden og famler med Bindsnoren.

Hvor meget . . . han ved ikke, saad'n, om han maa . . ? hm.

Støtzer vender Hovedet bort og værges af med Haanden.

»Naj, naj . . . ikke Tale . . . bare min Pligt som Øvrighedsberson og Lovens Tjener. — Naa ja-a, det vil si'e, Cigar og en Øl, saa Tak! — Mikkelsen: Cigar og Øl!«

Kroværten kunde ikke være kommet snarere til Syne, om han saa havde staaet paa Lur lige bag Døren.

»Sa'e De noget, Hr. — æ?« spurgte han, skjønt Støtzer havde udtrykt sig saa højlydt, som om han kommanderede en Deling fælde Gevær.

»Hvor mange?«

Klavs mumler: »Jen.«

Støtzer byder: »To.«

Kresten opfatter det som »Tre.«

Og de kommer.

Men Stemningen holder sig trykket. Der ligesom fattes frisk Luft i Værelset. Politimanden maaler Gulvet paa længste Led og ser ud, som om han gaar og gransker paa et Evighedsværk. Gaardmanden vrikker paa Stolen i ordknap Uro og famler en Gang i Aandsfraværelse den tændte Ende af Cigaren ind i Munden. Kun Kromanden gjør Kraftanstrengelser for at løfte Stemningen op i det mere underholdende, rømmer sig med stødende Grynt og foretager fra alle mulige Hjørner og Kanter underfundige Udfald mod den lille gamle Mand for at lokke ham til at lette en Flig af Løndomsdækket, han sidder og ruger under.

Forgjæves! Klavs er lige saa uopdirkelig som et Jærnpengeskab.

Saa taber Kresten omsider Taalmodigheden. Han vælter op fra Stolen med et fortrydeligt Brum.

»Aa du skal — saa bander han drøjt, — slet ikke være saa hellig, Klavs! . . . I glemte at lukke Døren helt i. Jeg hørte godt, hvad du hviskede om to Landstrygere, Klavs. Men jeg kan si'e jer saa meget: de sad der i min Sofa i Formiddag og skiftede en halv Bajer, de Prakkere, og da de gik, spurgte de om nærmeste

Vej efter Pederstrup. — Men I kan ellers godt blive fri for min Videnskab; det er ikke nær saadan.«

Nu var det ham, der havde største Trumf paa Haanden, folte Kresten Mikkelsen. Havde han ikke før været værdig til at tages med paa Raad, saa skulde de nu kjønt komme til at fire til ham.

Men omsider bankede Politiet myndig i Bordet og krævede i Kongens og Lovens Navn, at Kresten øjeblikkelig skulde spille Trumfen ud.

Hvordan de saa ud?

»Ja, hvordan saa de ud« — Kromanden stak vigtig Benene fra sig og syntes at læse det følgende oppe paa Loftet — »unge Fyre, en lav og en høj, tyndt Skjæg og tykt Haar og Kæppe i Haanden.«

»Sort eller lyst?«

»Sort — tror jeg da nok. Slukørede Hatte . . noget gammelagtige af Udseende, og den ene havde en gammel Lædertaske —«

»Ja men . . hvordan, saad'n, du sagde fornys, de var unge, tyktes mig?« skød Klavs ind.

»Naj, det var Bersonerne, Klavs Ellemus — Hattene saa gamlere ut.«

»Men jeg skulde tage grumme fejl, hvissom det ikke var Højskoleelevere eller Haandværks-svende.«

»He, jo Højskoler!« udstødte Klavs foragtelig.

»Sang de majet, Mikkelsen? — for jaj har

bemærket, skal jeg si'e os, at di eneste Folk, som nu om Stunder synger, det er Højskol'elefer og fulde Folk.«

»Sang! — de sad og mumlede for dem selv, gjorde de.«

Tak, sagde Potitimanden. Nu havde han faaet fat paa Traaden til Komplottet — der var nemlig ikke Spor af Tvivl om, at her forelaa en skummel Sammensværgelse.

»Og nu bare Tavshet, I go'e Bondemænd, fuldstændig Tavshet . . . La' nu bare maj!«

Han gik bort med højt hævet Pande og i livlig Raadslagning med sin Kløgt og Erfaring.

Klavs red hjem ad en Omvej. Ogsaa hos ham havde Oplevelsen sat Tanker i mylrende Røre; men de saa langt fra saa højvoksne og lysklædte som den andens. De krøgede ham sammen i en ludende Stilling paa Ryggen af hans adstadige Ganger. Thi trods Trøsten, han unægtelig havde hentet sig, sad Uroen og Ængstelsen dog fast i det gamle Blod. Da han færdedes igjennem Hulvejens Skumring, var en saa uskyldig Ting som en puslende Fugl eller Hare i Buskene mer end Lyd nok til at faa ham til at fare sammen med et Gys; og han skyndte sig at give den brune Følhoppe det glatte Lag af begge sine Træskohæle, for at faa den til at slaa over i raskere Gangart.

*

*

*

Der var en Udflytterhusmand ved Navn Jes.

Ham brugte en venlig Skæbne to Dage efter til at bjærge Livet paa et rødbroget Ungnød, som havde bisset sig i Væld lige til Rygraden. Øremærkerne — et Udsnit af højre og to Indsnit i venstre — støttede hans Gisning om, at Ungnødet hørte hjemme paa Ellemosegaarden.

Han gned det godt af med noget Græs, men han passede dog ogsaa paa, at der blev siddende tilstrækkelig meget Vældmudder tilbage paa Kviens Krop til at fremtræde som Vitterlighedsvidner paa, hvor ilde den havde været faren.

Og saa trak Jes straks ud med den forulykkede.

Ellemosegaarden laa noget afsides fra den øvrige Landsby, ned mod en lille Skovstrimmel gennem en Kløft, der mundedes ud i en Ellemose. Derfra havde den eget Navn. Det var ellers en jævnstor Bondegård, firlænget og sammenbygget, gammel, noget forfalden, med mosgroede Straatage og høje Duske Hundegræs hist og her paa de svejryggede Husmønstre.

Ejeren stod for Øjeblikket midt paa Gaardsrummets knudrede Stenbro — naturligvis med sin mærkværdig udholdende gamle Kaninskinds Kabus paa Hovedet, en græsselig vejrbidt og svedfedtet Kabus. Han stod og saa skiftevis i Vejret og ned paa sine Træsko, mest paa

sine Træsko — og dem kunde et almindeligt uvæbnet Menneskeøje som Jes Husmand ikke opdage andet mærkeligt ved, end at de var revnede i Ovret og holdtes sammen af brede Hælkramper af Jern.

Klavs var i Dag usædvanlig ordknap og saa tvær som en gammel Elletrunte, mærkede Husmanden. Han sagde knap engang Bjærgeren Tak for hans tjenstvillige Slid med Ungnødet og stod øjensynlig i andre Tanker under hele dennes udførlige Skildring af Optrinet i Mosen og hvad for Bevæggrunde Kvien aabenbart havde haft til at foretage et saa ufornuftigt Skridt.

»M'ja, saad'n gaar det,« knurrede han tankefuld, »naar én ikke selv kan være ad og ved og alle Vegne.«

Jes Husmand havde vendt og var i Bortgang; men saa kom det stødvis knarkende efter ham:

»Du kan jo gaa med ind og faa en Drik Gammel-Øl.«

Gjæsten slentrede bag efter den lille trip-gaaende Gamling og tørrede sig forventningsfuld om Munden.

»Tror du, vi snart faa Uvejr — Torden og Regn, hva'?«

»Ja gid vi havde det, Klavs!« (Gaardmanden vendte sig med et Ryk og saa meget spørgende ud.)

»For Markerne trænger til Væde, til Væde, ja!«

Naa, Markerne!

Ann Sine kom op fra Kjælderen med en tvehanket, gul Lerkrukke, fyldt med Gammel-Øl.

Ann Sine var Klavs's Fosterdatter, Søsterdatter, et storbygget Pigebarn paa nogle og tyve Aar, noget tung i Gangen, ikke nogen landlig Skønjomfru af Liljer og Roser, men ganske ligefrem en tarvelig klædt og takkelig jydsk Ungmø med et udpræget stilfærdigt, trofast Væsen.

Hun tøvede ikke derinde men gik straks tilbage til sit Skruppearbejde i Bryggerhuset, som Morbroderen havde kaldt hende ind fra for at tappe Øllet. Husmandens Øjne sneg sig til at følge hendes Ansigt lidt paa Vej. Havde hun grædt?

»Hm . . . ja—a . . . saamænd!« sukkede han ved sig selv og skød Skraaen ud med Tømmelfingeren.

Og da han saa havde varskoet Gaardmanden om, at nu skred han til at løfte paa Ølkarret, kvulkdrak han, som hans Legeme ikke havde faaet Væde i en hel Uge.

»Saa meget en grum Dryk Øl, ah! grum Dryk Øl . . . og en dygtig og hvalle Pige, Ann Sine, dygtig og hvalle.«

Gaardmanden sad i fraværende Stirren ud i Stuen. Nu spærrede han Øjnene op.

»Hvad? . . . Ja, Øl, ja, Gammel-Øl, det er ogsaa til Menneskens Ødelæggelse, saad'n,« knar-

kede han. Og saa faldt han paany tilbage i sit Indelukke.

Jes gjemte igjen omtrent hele sit vejrbidte Ansigt under et nyt dybt Kvulk af Ølkarret, og saa skurede han sig i nogle Skub op ad Bænken mod Værten.

»Det tykkes mig, du ser hel sælle og skidt ud, Klavs, — det er vel Maven?«

Klavs løj sig uden ringeste Betænkning en Mavelidelse paa.

»Saa skulle du ellers prøve nogen Draaber, Sessel, min Kone, har faaet, Eroberams Draaber kaldes de, Eroberams. Det er da saadan nogen aller kraftens grumm' Draaber, dem. De er ikke saadan som andre Draaber; for andre Draaber de staar gjerne oppe i Halsen en hel Dag efter, men de her Eroberams Draaber, de staar ingen Steder, én kan ligefrem drikke dem for Lyst, for Lyst ja, og saa varmer de jen lige ind for Hjærtet og helt ud i den store Taa, Hjærtet og den store Taa. Naar en drikker dem Draaber, saa er det for Gud og al Verden ligesom en trak en Tidsel igjennem Svælget, saadan prikker og kilrer de, — men koråndser! Ja aak som de koråndser jen indvortes, saa yndig, saa yndig! Sessel, min Kone, du ved, Sessel, hun gik i mange Herrens Tider og stampede omkring i hendes Mave, ja, og saa' meget, meget mere sælle ud end du; men saa gav Mett Per Nielsens hende Anvisning paa de her dejlige Draaber —

nu gaar hun saa let som nogen fir Aars Hoppe, Hoppe ja. — Du skulde prøve dem Draaber, Klavs, prøve Draaberne.«

»Ja, ja,« vrissede han, »du kan jo saa jage en af dine Knæjt' herud med de Jerobeams Draaber da.«

Han havde rejst sig, stod og drejede hid og did og stødte utaalmodig i sin Vest — ligefrem vise Snakkebassen paa Døren, vred han sig dog ved, endnu da.

Men Gjæsten lod som ingen Ting. Et nyt Kvulk af Øllet, en frisk Skraa, saa satte han sig bedre i Mag.

»Du bliver ellers ved Aarene nu, Klavs, oppe i de tre Snese er du jo; skal du ikke snart til at have dig en Hjælper og Afløser ind, en Hjælper og Afløser, hvad? — Ja du kan jo svare mig og sige, det er Dele, jeg kan holde mit beskidte Næb fra, holde mig fra, ja; men lige godt, det tykkes mig, det er paa Tiden, ja.«

Det er mer end tvivlsomt, om de omtalte vidunderlige Foryngelsesdraaber kunde virket mere oplivende paa den ludende lille Gaardmand, end disse Ord. Han gav Kabussen et iltert Skub, idet han snurrede hen over Gulvet og lukkede Døren til Gangen efter Bryggerset, kom saa i samme Fart tilbage til Husmanden og snærrede ham op i Øjnene:

»Du sidder og bavler og snavler! . . . Din Ølbælg, nu har du jo næsten tømt hele Øl-

Kovsen! Har du det i Ævne, saad'n, at kunne sidde og prokurere Tiden hen midt paa en søgn Dag, for jeg har ikke.«

Der fløj ingen Hatte, mente Jes Husmand i sej Ro. Og Kvien var vel ogsaa nok en Drik Øl værd. Desuden talte han af en retskaffen Aand og i bedste Mening, saa der var ingen Grund for Klavs til at flyve op paa Hanebjælken og baske med Vingerne og gale.

»Men jeg kan jo saa godt sætte mig i dit Sted, i dit Sted, ja; du har alle Dage været et glubsk Arbejdsmand og en sparsommelig Mand, en Mand, der har sat efter at forbedre sig og lægge Penge op, ja, og nu vilde du nødig have saadan en Efterfølger, som skulde sætte det hele Springtriller paa, Springtriller ja.«

Klavs' Øjne sagde: Mon man virkelig tør tro dig, du?

»Men det er vel knap saa lige en Sag, det,« blev Jes ved. »Se jeg snakker nu efter den taav'lige Forstand, jeg har, og jeg si'er det: de gamle Bønder, de har kunnet lægge Penge op, men hvad kan de unge Bønder? — Mangen jen af dem da, ikke dem alle, men mange, de fleste — ja — a, . . . de gaar nok for meget ved den højre Side af dem selv, Klavs, den højre Side, ja.«

Da løb Hjærtet af med den lille, gamle Mand. Han slog Husmanden djærvt for Brystet og udbød med Liv:

»Der snakker du som en resonlig Mand,

gjør du! Folk og Tider er nu om Dage saad'n, te en skikkelig Mand knap tør lukke et Øje nogen Nat . . . Sikke Tjenere nu: Klædes Klæder, hvid Hals og Bælgkrøs. Og sikke Gaardmands Sønner: som Grever og Baruner med hvide Handsker og lange Støvler med Knærklæder i — aah, sikke Vederstyggeligheder, ens Øjne skal opleve! . . . Og nu med Avlsværket, saad'n: nu er en god velskabt Mødding af Kræ og Heste ikke længer god nok, nu skal det være Posemøg og Hundeskarn og Kram. Og nu er det heller ikke længere godt nok at dyrke Rug . . og Byg . . og Havre og Kløver, saad'n som vi har lært det af vore salig Forældre, nej, men Runkelrødder og Sukkerrødder og Kafferødder, saad'n — jeg siger det: kan Bønder svare Skatter og Afgifter og Folkeløn og leve af sød Kaffe og Runkelrødder, hvad . . . tror du det?

Troede Jes vel det! Han troede snarere, de kom til at rende fra Gaardene hveranden, sagde han.

»Netop, ja, netop. Kom de ikke ogsaa her og fik mig narret i de her Kafferødder med to Tønder Land. Det gav saa og saa mange og saa store Procentere, sa'e de — men hvad fik jeg vel? Tidsel og Svinedild og onde Urter og Fanden med en lang Kattehale fik jeg . . . Ja lad dem bare vove at komme inden min Dør igjen, saadn'n, med deres nymodens Lærdomme, da skal jeg ellers lyse dem ud igjen! . . . Men

det er de her Højskolars Skyld det hele, hver en Bitte.«

Den lille, gamle Mand havde ivret sig rød og svedperlende og skjælvede af Harme.

»Menneskene ere falske og upaalidelige til Hobe nu om Dage, det er de.«

»Og storhoved, Klavs, storhoved.«

»Ja storhoved. Og kræsen . . . og kællingvorne og forvante, de trækker deres Kør i Stald om Sommernatten, saad'n. Og ham deroppe paa Kobbelgaarden, med den lange Pibe, han koger Tevand paa Hø og gi'er dem at drikke -- har du hørt det?«

»Hoj, hoj, hoj!« lo Jes og rokkede i Sædet med højt optrukne Bryn og lukkede Øjne. »Faar de Te — vand — hoj, hoj, hoj! Æsaa — aa, faar de Smørre-Wostebrød til da, Smørre-Wostebrød til — hoj, hoj, hoj?«

»Og ude paa Agrene, saad'n, dér staar de med Sække paa! Sække ja! Det har han lært paa Højskolen. Han si'er, det er fordi Fluer og Bræmser ikke skal gjøre Æg paa dem — har du hørt noget saa rivtaavlig i dine livskabte Dage, saad'n: Fluerne gjør Æg! Om lidt faaar en sagtens at høre, at de ogsaa ruger Kyllinger ud, . . . og at hans Kør gaar med Luffer og Træskostøvler paa, hæ! — Og han er Sognefoged, han! Ak, Herre Guj, sikke Tider, sikke Mennesker nu om Dage! Hvad om de gaml' kunde kige op over Mulde, du.«

»Gaml' Tammes i Kobbelgaarden, ja; han vilde ellers ha' skubbet op ved hans røde Lue og krattet sig i Nakken, krattet Nakken, ja. Jeg husker godt nok, saa tummelumsk han var, da Folk begyndte at kjøre Jordmarv*), kjøre Jordmarv, — uha, uha!«

Saadan sad de og samtalte en lille halv Times Tid endnu. Gamle Klavs var næsten til Mode, som han havde faaet Hul paa en Byld. Øjnene blinkede livlig, Armene gik paa ham som paa en travl Væver. Huen sad højtidelig i Nakken, med Skyggen pegende skraat op efter Syvstjærnerne. Og et Øjeblik var han endog ikke meget langt fra at se oprømt ud.

Han gav Ølkovsen et usædvanlig gjæstmildt Skub.

»Tag et Klunk endnu, Jes. Du faar sagtens ikke Gammel-Øl til daglig, saad'n.«

Gjæsten drak. Og saa fulgte der et Øjebliks Tavshed.

Havde Jes Husmand nu bare brudt op den Gang! Og havde han saa tillige været saa om-tænksom at lade et lille Ord falde om en Klat Brændsel eller nogle Knipper Halmfoder til hans Ko til Vinter eller et Bed Pløjning, Klavs havde i dette Øjeblik givet ham Lovning derpaa, det er temmelig vist.

Men i det Sted varpede Tossen sig nærmere

*) Jordmarv: Mergel.

ind paa Klavs, hældede sig ind over Bordet, med Haanden hulet om Munden, og hviskede med fortrolig Fistelstemme:

»Hvordan æ . . . er der noget om det, Klavs — ja, du kan jo svare og sige, det er Sager, mig ikke rager —, men jeg tykkes, de siger, at den her Karl, Nis, der tjener oppe ved Niels Kobbelgaards, gaar og mikker efter Ann Sine . . mikker, hvad?«

Klavs svarede ikke lige straks. Først lurede han lidt i den Retning, Bryggerset laa, og saa trak han Huen fremover med et rask Ryk og nikkede flere Gange.

»Mikker! . . . Du kan ellers bande paa, jeg har mikket han her ud af Gaarden, saad'n, saa det bed efter . . . Men har vi det ikke der igjen med den her langbenede Kobbel-Niels med hans Højskole og Skytteforeningskram, saad'n: ligger og slæber saa mange udenvælts Fløjtbasser og Landstrygere til Byen, saa . . . saa . . . Ligesom her ikke var Folk nok i Forvejen . . . og Stod-dere nok . . . og Fattigskatten stor nok, he!«

»Hum, ja, saagu . . . Men hvad siger Ann ellers til 'et?« frittiede Jes med et Hovedkast efter Bryggerset. »Jeg tykkes, hun lader noget mod-falden?«

Det gik Sybilles Spaadom ud paa, paastod den lille, gamle Gaardejer, at naar Børn og unge ikke længere lystrede deres gamle forstandige Forældre eller dem, som stod dem i Forældres

Sted, saa var det mod Verdens sidste Dage. Og der var slemme Vartegn oppe, som tydede i den Retning, rettere sagt havde været; for nu var Tingene nemlig i Lav med at vende en lysere Side til.

»For ved du hvad, Jes — men ti endelig med det!«

Det var saa smaat i Værk nu med et Gifte mellem Ann Sine og Peder Hulevads Jesper af Skovbølling, og det tegnede ret godt til at ville gaae i Lave. Jesper lignede ikke andre unge nu om Dage. Han var ingen Vindspiller, som laa og »fløjtede« og ødte Tid og Penge paa Skytteforeninger og Højskoler; men han var en rar, stille og rolig Sælle, sammenholdende og paapassende, holdt sig ved sin egen Side og var endnu aldrig bleven grebet i at vise sig med »hvid Hals og Kro« for sine Medmennesker, havde Lone, hans Moder, paastaaet. I Førstningen, da Giftet med Jesper blev foreslaaet Ann Sine, vendte hun stadig det døve Øre til og listede gjerne ud af Vejen, ligesom det hele ikke vedkom hende mere end Katten. Men saa nu for en otte Dages Tid siden kom Lone Hulevads og tog hende i »Korporalskab« under fire Øjne inde i Spisekammeret. Og hun lagde det ordentlig bredt og klart frem for hende, hvad for en Taabelighed og Utaknemmelighed hun gjorde sig skyldig i ved at sætte sine Tanker til den udenvælts Landstryger, der var Pleje-

faderen saadan en Torn i Øjet og som ingen rigtig vidste, hvad var for en Fyr og hvad Folk han var kommen af. Ja som hun lagde det frem: Klavs havde aldrig hørt Mage — for han listede sig til at lægge Øret til Dørsprækken og hørte hvert eneste Ord —. Men det havde rigtignok ogsaa taget glubsk paa Lone at holde den Præken. Hun kom ud af Kammeret saa rød og sveddrivende i Hovedet, som hun saa havde staaet og dejnet en stor Bægt Rugbrød. Men Lones Præken havde allerede baaret en kjøn lille Frugt: Ann Sine havde lovet at slaa den fremmede ud af Sind.

»Og gid vi nu, saad'n, gid vi nu maatte faa Fred og Rolighed til at . . . til at faa det Læs godt i Hus! . . . Men du skal tie med det, Jes. Lukker du Kjæften op om det til noget levende Menneske, saad'n, skal du aldrig nyde Vippes Gavn her af Gaarde.«

Med en stor, rask Bevægelse strøg Jes Tommelfigeren hen over sin Strube. Og med det samme tilbød han, at i Fald han røbede Løndommen, stod hele den haarrige Legemsdel, der sad paa hans Skuldre, til Klavs' uindskrænkede Raadighed.

»Hvad — jeg tykkes, du bliver rød!« udbrød han og lod forundret Haanden synke.

Den lille, gamle Mand var pludselig faret tilbage mod Panelvæggen i et skudrende Sæt. Han skiftede Farve i Ansigtet, og han fik

igjen det sære mistænksom lurende Udtryk i Øjnene og det ordknappe urolige Væsen fra før.

Husmandens djærve Tegnsprog havde vakt et uhyggeligt Minde hos ham.

»Nej . . . nej, det var bare et lille ondt Fang, saad'n, . . . et Jag, . . . hm, hm, det faar jeg af og til . . . Jegt og Skidt,« slog han det hen.

Jes sad lidt og saa paa ham. Han var nær ved at tro, at Klavs løj.

»Hvad sidder du saad'n og sætter dine store Ugleøjne paa mig for,« vrissede den lille Gamling. »Jeg har hverken stjaalen eller undlivet Folk, du.«

»Gud fri os vel! Jeg si'er Gud fri os vel, Klavs . . . Nej, men jeg frygter, du spekelerer for meget. Du skal mennesære med den Spekeleren, for du har ikke Hjærner til det nu; det lægger dig i Graven, det si'er jeg. — Men ellers for Resten, det med Ann Sines Giften, din Datter, ja: jeg fik ikke rigtig fat paa, hvad du har imod ham, den her Nis Kloster, imod ham til Svigersøn og Afløser, mener jeg. Han er en flink Karl. Jeg kjender noget til ham, og jeg kan da fortælle dig . . .«

»Saa er du ogsaa en dum Skovl, saad'n! Mit Slæb og Slid skal ikke smides hen til ny-modens Narreværk og til saad'n en udenvælts Slesvig-Holstener . . . en tysk Insurgenter. Kan

du nu faa det i din Torskpande, du . . . din Trankusk.«

»Du er et stort Vrøvl i Dag!« Husmanden skød Ølkovsen haardt til Side og rettede sig i Sædet. For den lille, gamle Gaardmand havde ramt ham paa hans ømmeste Sted. At blive kaldt dum Skovl og Torskepande, det kunde endda gaa, men Trænkusk, det fandt Jes altid var ærekrænkende i høj Grad.

»Jeg har gaaet imod Fjendens Bajonetter med mandigt Bryst, mandigt Bryst, du!« sagde han djærvt og uden Spor af den tidligere Underdanighed. Han vilde fortælle Klavs, at Nis Kloster og hans Slægt var saa gode og hæderlige Folk som nogen. Han havde staaet Side om Side med Nis's Fader, hvor Kuglerne fløjtede, og han havde nydt stor Godhed i hans Hjem — et lille Sted i Sundeved —, mens han laa der i Kvarter.

»Og i saadanne Tider kommer det rette Sindelag for Dagen, for Dagens Lys, du. Men hvad kjender du til det! Du har alle Dage siddet ved din Mors Grødgryde, Grødgryde, ja. Og Nis kjender jeg saa meget, at han er en dygtig Karl, rask til hans Tand og rask til hans Hand, saa var det mig som dig, Gu' tog jeg ham til Svingersøn og ikke Lonnes hjulbenede Drunt, som . . . hm, nu ja, én kunde sige meget i Dag, skulde én dø i Morgen. — Kom du mig saa igjen!«

Og med det samme satte han sin Kno i det gamle Egebord, som havde han spillet Gaardmanden en udfordrende Trumf ud.

Gaardmanden sad og tog Maal af hans brede Overkrop med to forbavsede Øjne. Og lidt efter lidt fik han en stor rød Plet paa den ene Kind.

»Hva . . . hæ, du bliver mig noget køjter,« stammede han og rykkede i Bordet for at komme op; først ved tredje Sæt kom han paa Benene. »Slaar i mit Bord . . . Øllet gaar dig nok i dit store Køllehoved . . . Dygtig og rask Karl, sa'e du; men jeg si'er, han er en hjærnegal Hund, en Slaasbørste. Laa han maaske ikke og drak sig rivfuld ved den her Skovkommers og sloges med Bosser og Gaster, saa Blodet flød efter. hva'. Kalder du det Hæder og Retskaffenhed, saad'n? Jeg kalder det Ondsind og Fanden.«

»Du ved Byen hedder Snærpe, men ikke hvor den snærper hen, lader det,« svarede Husmanden overlegen. Nej Nis Kloster var ikke mere fuld end Ølkovsen der. Sloges gjorde han rigtignok, men det burde Klavs snarere takke end dadle ham for, da det var hans egen Plejedatter og Jeppe Holms Ane, som han havde værget overfor nogle kaade Svende, der skubbede Pigerne i Grøften, i det de gik forbi dem hjem efter om Aftenen. Tvivlede Klavs derom, kunde han jo spørge Ann Sine — eller ogsaa Jesper, ja; spørge ham ad, om han turde række sine

tre Fingre i Vejret paa, at han kjendte ikke den Karl, der stak Halen mellem Benene og sprang fra Stedet, som Pokker var i Hælene paa ham med en gloende Sømtén, mens Nis Kloster bal-dyrede Bælgen paa de tre lystige Krambodfyre.

Den lille, gamle Mand stod og trippede af Forbitrelse. Han havde to tre Gange hugget hvast ind for at standse Jes's brede Fremryk-ning, men forgæves; han var ikke til at lukke Munden paa.

»Du præker godt. Du skulde være Mormon-præst . . . eller Prokerater, saad'n . . . Hvad gi'er Slesvigerknægten dig for den Tale! . . . Du skulde gaa her hen og omvende mig . . . Jo, jeg skjønner det hele nu, . . . din . . . laadne . . . Rævebælg. Herut, herut af mit Hus!«

Jes lettede sindig og ledte efter sin Hue — den sad paa hans Hoved — fandt den, tog den af, satte den paa igjen, alt med sej Ro og stor Samvittighedsfuldhed.

»Nej s'mænd har han ej, nej. Hvi skulde han det? Han er jo ved at pakke af til Ame-rika en af Dagene, hørte jeg i Gaar, — nu kan jeg forstaa hvorfor, naar Ann Sine har givet op, ja. — Naa, der har du nu min Klørfem til Far-vel, Klavs, og Tak for Øllet.«

Ved de sidste Ord vendte han sig om — de andre havde han talt under Bordet, mens han samlede sin Kæp op. — Da saa han Klavs staa

stiv som en Ledstøtte og stirre paa ham med aaben Mund og opspilede Øjne.

»Am . . . han til Amer , . . sa'e du Amerika!« hakkede Gamlingen hæst.

Og inden Husmanden fik svaret, snurrede han ud af Stuen med heftig fægtende Krogarme. Jes hørte ham smække Sengkammerdøren i Laas efter sig. Han stod lidt og mumlede afbrudt i den tomme Stue, saa gik han med en opgivende Hovedrysten. »De Pæng', de Pæng'! de gjør ham kulret i Parykken.

Her hjælper nok ingen Eroberams Draaber.«

*

*

*

Nem at gøre til Pas havde Klavs Ellemose ingen Sinde været, især da i de sidste Aar. Snart var der det, og saa det, han pukkede og smaagnavede over.

Men nu, lige fra tidlig Morgen Dagen efter, var det næsten, som en Kivagtigheds og Mistænksomheds Djævel puslede omkring i Ellemosegaarden i en mager, lille Gamlings Skikkelse, skulede ham ud af Øjnene og lurede bag næsten hver Bevægelse. Lavstammet og lidt duknakket havde han været al sin Tid, nu syntes han at være bleven kjendelig mere sammenkrøget, og Gangen havde nærmet sig Oldingens vaklende Stagren; men hans Øjne derimod syntes at være blevne større og mere udliggende, og saa rød-randede.

«Har I sovet noget i Nat, Morbror?» spurgte Plejedatteren stille.

»Har jeg sovet!« svarede han knap.

»Men skal vi da ikke hente Dokter — I er bestemt syg?«

»Ja vist. Pas du dit Arbejd. Jeg skal nok passe mig selv,« bed han.

Ved hver brat Lyd, som naaede hans Øre — et Bump paa Loftet, et stærkt Hundeglam i Gaarden eller en haardt lukket Dør —, kippede han skræmt i Vejret og fuste usvigelig over den første den bedste, han derefter fik Øje paa: alle satte bare efter at rotte sig sammen til hans Fortræd og Ødelæggelse, paastod han.

Snart stod han ude i Gaarden og hakkede Kæppens Dupsko i Stenbroen og ævlede over Karlen: han dovnede Tiden hen ude paa Marken ved at lægge sig paa sin store Kartoffelvom og glo ragret op i Vejret. Karlen red leende sin Vej og mente, at det Kunststykke vilde det fornøje ham at se udført. Saa var han paa Nakken af Hyrdedrengen og en Aaringskalv, som i skøn Samdrægtighed gik og gnavede Sødæbler i sig ude i Æblehaven. Og lidt efter sigtede han Tjenestepigen for, at hun slikkede Fløde af Fadene med Pegefingeren.

»Bryd dig ikke om det«, hviskede Ann Sine til hende i forbigaaende.

De troede maaske, det undgik hans Øre! Nej nej. Bi kuns lidt!

Lige efter Middag stod de, Ann Sine og Pigen, i dæmpet fortrolig Samtale og tvættede Tøj bag Salshusets Gavlvæg. Saa paa en Gang faldt en Kæp i Stenbroen ved Hushjørnet, og frem smøg den lille gamle Mand i ivrig Triptrav og kilede sit magre Ansigt ind mellem deres ungdomsfriske Hoveder.

»Sæsæsæsæsæ!« hvæsedes han bister og keg dem skiftevis i de forbavsede Ansigter. »Staar de og hvismer og fisler igen! Hvi Rakkernes Pine snakker I ikke højt, saad'n, saa en kan høre, hvad I har for, i Stedet for at staa og male Hundekorn . . . hva'!

Plejedatteren kom med den stilfærdige Indvending, at han jo om Formiddagen selv havde anket over, de snakkede for højt.

»Nej raabe, du, raabe og synge, sa'e jeg . . . du . . . du. Men jeg skjønner nok jer Trækker: I staar og lægger Raad op, hvordan I kan slippe ud af Huset i Aften og op paa Bygaden for at skvaldre med andre Tøjter og Fløjtbasser, saad'n, hæ. Saa kan jeg ligge ene og gabe for den, jeg er.«

Harmen skød op i Tjenestepigen.

»Aa, I er et urimeligt Vrøvl, er I.«

Over dette Skudsmaal af sit Tyende blev Husbonden næsten graagul i Hovedet, Øjnene gnistrede, og med et fløj Kæppen til Vejrs.

»Hvad si'er du! din . . . !«

Pigen rev et sammenvredet Linnedstykke fra Bunken og svang det hel kampfærdig.

Men Plejedatteren kastede sig ind over hans Arm med Kæppen og kom tidsnok til at afværge Slaget.

»Er I da gaaet fra Forstanden, Morbror!«

Han stirrede overrasket paa hende et Øjeblik: hun vovede at tage Kæppen fra ham! Ja ja; men han havde da sin Mund. Og da Forsynet havde udrustet Klavs med en temmelig fremragende Ævne til at bruge sin Mund, saa brugte han naturligvis Mund nu. Først skyllede det ned over Pigen, saa over Plejedatteren.

»Du . . . mit eget kjødelige Søsterbarn. Nej du ligner ret den vigtige lamme Skrædder, du har til Fa'er, gør du, egenraadig og stivnakket i Sind, saad'n. Nu skal det siges. Mine Venner er ikke dine Venner. Du vil heller holde til med de her Prækere og Syngere, ligesom han, dem med de lange Piber . . . og Morgensko . . . og Sukkerrødder og Tutrødder, saad'n . . . Jeg tog dig herind af min Godhed for at gjøre vel imod dig, som mit Søsterbarn; men endnu er Gaarden min, og Grunden og alt er mit. Vil du ikke lystre og gaa den Vej, jeg vil, saa faar du Døren paa Ryggen. Jeg trænger ikke til dig. Nu er det sagt . . . Ja, ja, vand du bare Høns længe nok, saad'n.«

Hendes kraftig hvælvede Bryst arbejdede tungt under Hvergarnskjolen, og hun pressede

Øjelaagene sammen for at holde Graaden tilbage, der pibledede frem over Kinden i store hede Draaber.

Det svaalede lidt paa den ophidsede lille gamle Mand, at han havde drevet Pigebarnet til Graad. Han tav med sin Skjælden, mens han gjorde et lille Sving til Siden under skarp gryntende Rømninger, og da han kom tilbage og tog Traaden op paany, var Røsten ogsaa kjendelig afdæmpet og hans Tale nærmest en klynkende Formaning.

Men nu tørrede hun rask Øjnene med Forklædet og saa ham lige i Ansigtet.

»Nu kan det være nok, Morbror,« afbrød hun dæmpet men fast. — »Lad os saa hænge den Baljefuld ud, Line.«

Med begge Hænder paa Kæppens Haandtag og fremludende stod han og fulgte hende med forbavsede Øjne. Hvad var det? Saadan havde han aldrig set eller hørt hende i alle de fem Aar, hun havde levet paa Gaarden; saadan et Øjekast . . . og saa bestemt hun talte . . . Vilde hun trodse? Naa saa, hun vilde trodse for Alvor.

»Skal de gamle raade eller skal de unge raade!« raabte han efter dem og gik sin Vej.

Da han lidt efter stod inde paa Gaardsrummet, mumlende og pirrende med Krogkæppen efter sin Hue, som et pludseligt haardt Vindstød havde revet af ham, kom Ann Sine

hen til ham. Hun bukkede sig efter den undvegne Hue og satte den paa hans tyndhaarede Hoved, og saa sagde hun meget rolig:

»Morbror, jeg ta'er ikke Jesper, jeg kan ikke.«

»Ann, Ann . . . hvor kan du da nænne at pine din gamle Morbror saad'n!« klynkede han hovedrystende. «Tænk paa deres store Vrede . . . tænk paa Folks skammelige Tunge!«

Hun svarede, det kunde ikke hjælpe; hun gjorde det ikke.

Saa fattede det iltre gamle Blod op paa ny.

»Aa, saa pak dig her ud fra, dit vanartige Skidtfos, du er!«

Hun gik fra ham.

Det begyndte at hvimle for den lille gamle Bondemand. Aldrig nogen Sinde i hans Liv havde det saadan væltet ind over ham med uhyggelige Tanker, brydske Tilskikkelser, truende Ulykker som nu i de sidste Par Dage . . . Og ene stod han midt i det altsammen, alene. Ingen kunde han tro, ingen kunde han lide paa, ikke en. Ikke en Gang hende, hans eget Kjød og Blod saa godt som.

»Ajss sæ sæ sæ. Det Fandens Vejr ogsaa!«

Vindstødet hvirvlede og hvislede om ham, slængte som en uvorn Knægt Støv og Smuld op i Ansigtet og havde paa et hængende Haar nær revet ham omkuld.

Klavs stavrede ind.

Havde Drengen dog bare været hjemme, at han kunde faaet Bud efter Lone Hulevads! —

De nærmest foregaaende Dage havde været stille, halvslørede men usædvanlig varme Dage for Aarstiden. Nu i Dag havde det siden Middagstid taget til at skifte i Vejret. Der blæste en tør Blæst. Ikke i nogen stadig pustende Gang men i afbrudte hule Stød drog den hen over Egnen. Høstvejenes melfine Støv hvirvledes til Vejrs i vanvittig Forfjamskelse, hussj! højt op over de højeste Hækker. Og Træerne, der stod og ludede ligesom i Halvsøvne i den lummerstille Dag, ruskedes op af Døsen, saa de tog til at gramse vildt omkring som en søvnør Mand efter sin Hue. Og hvor Vindstødet mødte en Gaardsport, der stod paa videste Gab, hurr! der ind, der ind, rundt og rundt i fejende Ril med Gaardsrummets Vipper og Halmstumper, smældede Halvdøre op og i, sled i Kvindfolks Skjorter og rev Hovedtøjet af Mandfolkene.

Men saa paa en Gang vældede det op ude fra Sydvest med store Skybobler, først mørkegraa, saa blaagraa, og tilsidst druknede Solen i et tykt sortblaa Mørke. Og med det samme faldt Blæsten af.

Hist og her hørtes en Høstvogn rulle i Stræktrav og med klaprende Læstræ til Marks efter den sidste Havrerivelse; Karlen gjennede paa, Hestene prusted. Munter Sang eller høj-røstet Spøg og Latter tyssedes ned. Det blev

mørkere og mørkere og saa trykkende stille. Ude paa Markerne stod Kvæget og tudede lange ængstelige Bønner efter den bortgaaende Malkepige og Røgter.

Der var et Uvejr i Fremrykning.

*

*

*

Midt paa Eftermiddagen, ved det Lag de truende Skymasser buldnede op ude i Synskredsen, stævnedes en Mand tværs over Markerne i Retning ad Kroen — en strunk Mand i rask Gang, Huen sad højt paa skraa, Stokken blinkede i Solen og Frakken flagrede i Blæsten. Manden havde Hastværk, og Manden var Støtzer.

Han kom ogsaa i Dag bag paa Kromanden. Kresten stod og lændede sig saa meget som mulig ud af et aabent Vindu paa Husets Skyggeside, dels for at inddrikke lidt Køling og dels for at spejde efter, om Skæbnen ikke snart skulde faa i Sinde at sende ham noget til Underholdning og Indtægt. Og da Husets Landevejs-side nu tillige var Skyggeside om Eftermiddagen, var det selvfølgelig et Landevejsvindue, han laa ud af.

Nu havde han holdt Stillingen henved en stiv Times Tid; men nu var han ogsaa saa nær som nogen Sinde ved at give Ævret op. Svaling flød det ikke synderlig rigeligt med, Adspredelser ikke heller, og Indtægter . . . den nederdrægtige Jærnbane! Hans mærkeligste Oplevelse havde

været et bidsk Sammenstød mellem en sort Puddelhund og en hvidbroget Støverhund, der røg sammen om en Kalveskank ude paa Landevejen, men Optrinet stod altfor stakket paa, desværre. Han havde fra Vinduet gjort sit for at ildne Støveren til at gøre sin Ret gjældende ved at tage en Tørn paany, — for Skanken var i Virkeligheden Støverens Hittegods —; men se om Bæstet turde! Saa havde Kresten tilsidst slynget en haanende Bebrejdelse ud til den feje Støver og et drøjt Ukvemsord til den sortpudlede Landevejsrøver. Hundene saa først lidt hen paa ham, som de mente: hvad rager det egentlig dig, pas du bare dig selv! Og saa gav den hvidbrogede sig til at knurre og kaste Støv op i Luften med Bagbenene — omtrent ligesom Oldtidens forbitrede Jøder — og den sorte trissede bort med Byttet, med knejsende Hoved og en sejersstolt Vrikken i Halestumpen. Ude fra Jærnvejen kom i det samme det velkjendte langtrukne Fløjtehyl. Jo vist, jo vist! De sorte trak alle Vegne Næringens Fedbidder til sig.

Kromanden var ved at hæve sin Virksomhed ved Vinduet. Det eneste, der endnu holdt ham tilbage, var det uklare Spørgsmaal, hvad han saa skulde vie sine Evner. Men saa i det samme skød Støtzer glødende og tilstøvet om Hushjørnet.

»Mikkelsen . . . tror Di ikke . . . jaj tror denn, vi faar en Donner i Aften, hvad?

»Hvad . . . Donner, hvem faar en Donner?«
 Nej Stötzer mente Uvejr: Torden og Lyn
 og Regn.

»Kom en Gang ut og se Mikkelsen.«

Der var ikke mindste Tvivl om den Ting,
 mente Mikkelsen. Det var ogsaa paa høje Tid,
 Luften blev kølet af; man gik jo som i en
 Bagerovn. — Om Stötzer var tordenrød, eller
 hvad?

Indbrudshistorien, hviskede Politimanden, og
 saa stak han sin Arm under Kromandens.

»Med Tillatelse!« sagde han højbaaren alvor-
 ligt.

»Ingen Forseelse!« svarede Kresten for-
 virret.

De gik ned i det yderste Hjørne af Kro-
 haven, ind i en vildtgroende Løvhytte med
 Tremmebænke og et enbenet brøstfældigt Bord.
 Ingen af dem mælte et Kvæk undervejs. Kro-
 mandens Hjærte stod i lys Lue af Nysgjerrighed,
 men hver Gang han saa over til sin Ledsager
 og fik Øje paa hans embedsværdige Alvorsmine
 og især det stift fremskuende Blik, saa var det
 som Tungen limesdes til Gane og Gummer.

De satte sig lige overfor hinanden ved det
 brøstfældige Bord.

»Hm . . . Naa? . . . Hvad?« fremstødte
 Kromanden spændt.

Politimanden svarede ikke. Han sad og

ransagede sine Lommer og slæbte Vejret med lange Snus igjennem Overskjæget.

Kresten spurgte igjen.

Saa endelig mumlede den anden:

»Hvor Fa'en i Fænghullet har jaj . . . Naa her . . . her kommer det.«

Han foldede et Halvark blaat Papir ud paa Bordet. Krestens Øjne hug ned paa det som et Par griske Høge paa en blaa Due.

Det var bare en lille Blyantsskitse, han havde udkastet over Krigsskuepladsen, oplyste Politimanden. Der var nu Kroen, der Landevejen, der Ellemosegaarden med Haven og Skovstrimlen i Kløften, der Landsbyerne Tved og Skovbølling samt Aen og Storskoven; de lange Streger forestillede Markveje, Pilen og de to Rækker Prikker Vejretningen, de eftersporede Landstrygere havde taget.

»Majet anskueligt, ikke sandt, hva'.«

»Det var dog som syvsatens!« mumlede Kromanden og laante Støtzer et stort beundrende Øjekast. Rigtignok havde han tiltroet ham store Ting, men denne Haandtegning vidnede om vidunderlige Evner.

»Men . . . Gavtyvene?«

Det var ikke meget men dog noget, han havde opdaget om dem. Desværre havde ogsaa andre Ting gjort Krav paa hans Tid og Nærværelse. Og saa var der ogsaa det ulykkelige ved det, denne Bøndernes Mistænksomhed over

for Folk af Embedsstanden. De vilde ikke ud med Sproget. De var saa bange for, de skulde komme i Fedtfadet.

»Men bare vi Politiembedsmænd faar fat, so med den lille Finger, bare so med den lille bitte Najl, so lugter man Resten — at sige, naar man har Talang, Mikkelsen, Polititalang.«

Støtzer var aldeles vis paa, at Fyrene holdt til i Storskoven ved Tved. Det havde anet ham lige fra første Øjeblik. Saa i Formiddags havde han været et Smut derovre, og ved et stort Brombærkrat i nærmeste Udkant af Skoven havde han tilfældig stødt paa en gammelagtig Mo'ertil, som gik og plukkede Bær i et gult Ølkrus. Hende fik han lirket ud af, at hun havde set og talt med de to Fyre ude i Skoven Dagen i Forvejen. Men da han saa trængte ind paa hende — han frittede maaske nok lidt uklog glubsk —, saa havde den gamle først luret lidt paa ham og derefter sagt, at hun ikke længer huskede, hvad de talte om, eller saa', hvor de blev af; men det vedkom jo for Resten heller ingen. Og dermed gik hun fra ham og mumlede og skjævede tilbage.

»En majet fordægtig gammel Fruentimmer!«

»Naa, og hvad saa?« spurgte Kromanden.

Ja det var det hele.

Kresten Mikkelsen trak sit Vejr dybt og saa lidt skuffet ud.

»Men Faktum er, de er i Skovene, Mikk-

sen, og min Formodning er: i Nat vil man probere en Indbrut. — Beginder Di nu at bli' bange Mikkelsen, hva'.«

Bange! Hr. Stötzer kjendte nok ikke Ørum Kromand endnu, svarede han med krænket Selvfølelse og pikkede sig paa det Sted af sit Legeme, hvor det almindelig antages, at Menneskets Mod huses.

Han havde lovet Stötzer en Haandsrækning, blev han ved, og det vilde han ogsaa staa ved, naar som helst det krævedes. Alligevel var der en Ting ved Sagen, som ved nøjere Eftertanke havde forekommet ham lidt mistænkelig: at Gavtyvene saadan gik og snakkede om de Ting ved høj lys Dag og paa aaben Vej.

Politimanden saa først paa ham med et lille overbærende Smil. Saa svarede han belærende:

»Mikkelsen er en majet skik'lig Mennesk', men Skarpsindighed? . . naj naj. Og Fantasi? . . naj. Di kender ikke Dereses Pappenheimere, go'e Herre. Men stil dem nu for en Gang: tror Di, honette Folk gaar paa en Markvej og hvisker om Pengetyveri og Rovmord? Og stil Dem saa for: Di staar for Eksempel, jaj vil si'e, bag Dereses Port, og ingen Folk er at se; men saa hør' Di nogen fremmede Personer kommer og standser ved Porten en Øjenblik og si'r gansk' sagte: skal vi ikke gaa ind og se i Aften, om Kromand Mikkelsen har nogen Moneter i Skuffen

og saa ham dræbe. Hvad? Vil Di saa, Mikkelsen, vil Di saa, Mikkelsen, vil Di saa la' Pengene ligg' i Skuffen og gansk' gemytlig i Seng gaa og tænk' som saa: her er Fred og ingen Fare, alle Mennesker er skikkelig' og ærlig' Folk, hva'?'«

»Nej Gu' om jeg vilde.«

»Ser man det. Men saa kan Di ogsaa stil dem for, go'e Mikkelsen, at jaj som den nærmeste Repræsentant for Lovens Arm og—e . . . at min Pligt er at pass' paa, kort sagt. Tænk, om jaj bli'er derfra og man so brækker ind, og Aviserne saa mælder: Afgang Nat har nogle Banditter Goerland Klavs Ellemus i Beterstrup for fem Tusend Kroner bestjaalen og ham lem-læstet. Man si'er, at den lokale Politiembetsmand, Hr. Støtzer, var derom i Forvejen underrettet og ligesaa Hr. Gæstgiver Mikkelsen i Ørum, men turde ikke komme . . . hva'?'«

Gæstgiver Mikkelsen spyttede i sin højre Haand og stødte den knyttet ud i Luften.

»Jeg er med. Der er min Haand.«

Fra Ørum Kro til Ellemosegaarden var der, i lige Strøg tværs over Marker og Gærder, en lille Mils Vej, men om ad Kjørevejen rakte det hen mod halvanden.

Og de kom kjørende, Støtzer og Kromanden. Tre Timer efter Lønmodet i Løvhytten drejede de ind og stod af Vognen i Lunden ved Vejen nedenfor Ellemosegaarden. Da havde det været

Aften en Times Tid. De surrede Hesten fast til et Træ, som saa stærkt nok ud til, at den ikke vilde kunne rykke det op med Rode i nogen overskuelig Fremtid, og rimeligvis vilde den heller ikke prøve paa det, saa længe der var et Straa tilbage af Kløverhøknippet, dens Ejermænd lagde for den. Og saa samlede den samme Mand en Genstand op af Stollæddiken. Sjunp! sagde Genstanden.

Værs'god! En lille Stiver.

De løftede paa den — først Politimanden, saa Kromanden —, den ene sagde burr! og den anden ah! Denne forberedende Øvelse gjentoges.

»Nu stikker vi denn saa Føl'hornene ut, Mikkelsen,« hviskede Lederen.

»Det er sgu saadan . . . ligesom . . . saadan Romaner . . .«

»Romantik . . . Æfentyr, akkurat.«

Kromanden, der traadte saa tungt, stilledes som siddende Lyttevagt. Han fik Tilhold om ikke at foretage noget Angreb paa egen Haand men bare holde Ørene godt aabne og rykke frem, naar han hørte Støtzers kaldende Røst, eller hugge Klo i en mulig undvigende. Og Støtzer paatog sig Røgtningen af en snigende Strejfvagts lige saa vigtige som vanskelige Hverv.

Ude i det fjærne glimtede og buldrede det hult nu og da. Det var, som nogen gik og

futtede med Tændstikker og bumrede store, tomme Oksehoveder ned ad lange Loftstrapper.

Og det kom nærmere og nærmere.

*

*

*

Der var lukket tæt alle Vegne i Ellemosegaardens Salsbus. Og der var saa mørkt der inde, at gode Øjne knap kunde skjelne Bohavet i Arms Række.

Den lille, gamle Mand var ved at skulle i Seng. Gamle Stakkel! Han stønnede sagte og skjælvende og mægtede ikke en Gang at hjælpe sig selv af Klæderne, saadan havde Søvnløshed og pinagtig Uro og Ængstelse tæret paa hans Smule Kræfter. Plejdatteren stod og hjalp ham Klæderne af. Det skred varlig og kun saa smaat dermed. De talte ikke sammen. Han havde kun sagt:

»Det bliver saa mørkt. Det gi'er vist Uvejre. Jeg maa helst blive oppe?«

Og hun havde svaret stille: »I trænger til Hvile. I kan jo altid rejse jer, om Uvejret kommer.«

Hun havde faaet trukket Trøjen og Vesten af ham og var nu ved at løsne Bukseselerne — saa daanede han med ét leddeløs sammen som en Karklud imellem hendes Hænder.

Hun gav et Skrig, fór hen og hamrede haardt paa Vinduerne for at forny den sure, gamle Luft, der lummer og tung fyldte det lavloftede

Sengkammer. De var ikke til at faa op, ingen af dem. Saa sprang hun over i Køkkenet efter Vand; men da hun kom tilbage, var han livnet op igen og laa og karede med Hænderne efter at faa Tag i Stolen. Han gøs hikkende ved de kolde Vandstænk, hun dryssede ham i Hovedet, og værgede af med Haanden.

»Saa, saa, saa, du . . . Pladreand . . . Jeg tyktes, du bankede paa Vinduet? . . Saa, frisk Luft, saa.«

Han stavrede hen og overtydede sig om, at alle Hasperne sad paa Krogene.

»Skal Hans ikke kjøre efter Dokteren, Morbror?«

»Du pjatter om din Dokter! Jeg skader intet. Betale ham i dyre Domme. Jeg har aldrig haft Doktor. Jeg dør ikke saa let, . . . jeg er jo ikke de halvfjers endnu.«

Ann Sine hjalp ham i Tavshed Bukser og Hoser af og støttede ham omhyggelig til Leje i Alkovesengen. Han trak Dynen over sig med et stønnende Suk.

»Du . . . du er lige godt en rar Pige, lill' Ann, god i Sind. Du skal heller ikke regne, saad'n, hvad jeg sagde i min Ivrighed i Midt-dags, det, du véd nok . . . du er mig lige godt den næreste . . . og den kjæreste, saad'n.«

Hun svarede ikke. Og en lille Tid var der Tavshed. Men saa hørte han hende liste bort.

»Aa nej, aa nej, lille Ann, bliv lidt ved

mig, hør' du. Jeg gruer saad'n for at være ene. Lad os snakke sammen.«

»I har bedst af at sove.«

»Sove — kan jeg sove, naar det græsselige Vejr hænger over Huset. Kan jeg sove, naar Tyve og Skarner truer ens Liv . . .«

Han tav og hostede, som han pludselig fik noget i Vrangstruben.

»Men hvad er det da I siger!« — Pigen kom nærmere — »Tyve og Skarnsfolk?«

Hm, hm, . . . ja, det Slags Folk benyttede sig jo stadig af Uvejr og Mørke til at øve deres Ugjerninger i. Det huskede hun vel nok fra sidste Gang; derfor maatte man være paa sin Post, man kunde ikke være varsom og aarvaagen nok.

»Morbror, der er noget ved 'et,« sagde hun og satte sig paa Sengestokken. »Saadan som I har været i den sidste Tid — I gjemmer noget for mig. Hvad er det dog?«

Hun mærkede paa hans faglende Tale, at hendes ligefremme Spørgsmaal gjorde ham forvirret.

Gjemme . . . gjemme — hun skulde nødig tale om, han gjemte noget for hende. Hun havde i den Henseende nok saa meget umalet Korn paa sit Loft overfor ham. Havde hun maaske raadført sig med ham, hendes Morbror, med Hensyn til denne Slesvigerkarl? Nej alle vilde ham paa tværs og til Livs. Al Tid havde han

holdt sig paa sine egne Enemærker, aldrig forurettet Næsten for saa meget som en Vippe eller Havreavn, al Tid ærlig og redelig svaret Skat og Afgift til Konge, Præst og Degn, al Tid. Og kunde nogen komme og rive ham i Næsen, at han ikke havde gaaet i Kirke hver anden eller tredje Søndag og til Alters paa fastende Hjærte to Gange i Aaret, hvad? Men endda, endda var han og hans Smuler udsatte for skumle Efterstræbelser. Hvi kunde de slemme Mennesker ikke lade ham være i Fred! . . .

Den gamle Bondemand faldt tilbage i Puderne, som han i Selvforsvarets Iver havde hævet sig op af ved Hjælp af Sengebaandet i Loftet, laa og mumlede utydelig og afbrudt og trak Vejret med en stakaandet, pibende Lyd. —

Var der virkelig Fare paa Færde? Eller var han syg?

Pigen havde siddet og lyttet i største Spænding, om der ikke vilde falde et Ord, der kunde lede ud af Vilderedet. Og hun vejede og tænkte — saa godt hun nu kunde —, men hun syntes, det filtrede mere og mere sammen. Selv havde hun ogsaa haft saa grumme meget at tænke paa i disse Dage, saa hun ikke rigtig havde givet Agt paa ham, . . . men den Eftermiddag, som Line sagde, at han havde været ridende af By, var han da ikke noget sær tavs om Aftenen . . . eller var det Dagen efter? Nej, det var om Aftenen . . . Men hvad kunde det være? Tyveri?

Ja, men hvorfor saa ikke give i det mindste hende et Nys derom? . . . Nej, han var aabenbart syg, det var det han skadede, . . . saa afkræftet han saa ud. Lægen skulde blive hentet næste Morgen, det vilde hun raade for. . . Men hvad om han døde forinden . . . saa kort han laa og trak Vejret . . .

»Du sidder saa stille og lurur — snak noget.«

Det kom saa brat og skarpt hvisket gennem Mørket og den dumpe Stilhed, at Pigen næsten skræmtes.

Om hun nu tiggede ham rigtig mindelig om at give sit Samtykke, skød det op i hende.

Hun begyndte meget sagtnodig:

»Ja, en ærlig og stræbsom Mand, Morbror, det har I været alle jer Dage; derfor er I jo nu ogsaa en holden Mand.«

»Ah, holden, holden — der er Maade med, saad'n.«

»Men vor Kristendom lærer os jo ogsaa, at vi skal tjene og hjælpe hverandre, det ene Menneske det andet. I kunde vistnok somtid gjøre baade et og andet Menneske glad ved en Haandsrækning. I kan tro, Morbror, at det vilde I ogsaa selv have stor Glæde af.«

Han vred sig i Sengen.

»Du snakker . . . efter Præsten: giv og giv og giv! . . . Du kjender ikke Verden og Menneskene: den, der gi'er til han tigger, skal prygles til han ligger, det er et sandt Ord . . .

Du er en sølle, godsindet Tosse, lille Ann; derfor har den Knægt ogsaa haft let ved at forsnakke dig, saad'n . . . Tror du kanske, han vilde have dig, hvissom du ikke var rige Klavs's Plejedatter, hvad?»

»Ja, det tror jeg.«

Han rykkede sig op over Ende.

»Arme ulykkelige Barn, hvor kan du da være saa forblindet! Han er en Skidtkarl, si'er jeg dig nu, et rigtig hævnghjærrigt Skarn. Fordi jeg ikke vil give efter, saa vil han . . . Aa, Jøsses, sikken et Lyssen!«

Ruderne i de gamle Vinduer klirrede ved Tordenskraldet og Sand og Smul dryssede ned gennem Loftssprækkerne.

»Hvad vil han?« spurgte hun, da Torden-drønet omsider havde tabt sig med et Par hule Bumr fjærnt ude.

»Hvys!« stødte han frem, »hvys!«

Der var Folk ude i Haven. Først hørtas Fodtrin, faste, hurtige Fodtrin, og noget mørkt sprang forbi Vinduerne. Saa lød det, som om nogen tørnede sammen i Brydetag ude i Haven, saa et højt Skraal, og saa et Øjebliks Tummel igjen, knækkende Grene og korte, dumpe Ord i forvirret Blanding. Og der efter blev det stille.

Pigen var faret hen til Vinduet og stod der saa stiv som en Træstøtte. Den lille Gamling sad paa Knæ paa Sengestokken og strakte Hovedet ud i Værelset. Ingen af dem mælede

det mindste Kny. Men saa med et bruste hun ud af Døren, og den gamle sad paa Sengestokken og raabte ud i det tomme, mørke Kammer:

»Mon han fik ham — mon han fik ham?«

Uddøren gav endelig efter for hendes kraftige Rusk — Dagen efter viste, at Krogen var bleven rettet —, og hun kom om i Haven. Der var nu aldeles tyst. Hun lyttede og spejdede. Ned ad Vejen efter Kjøbstaden rullede en Vogn bort i stort Hastværk, enkelte store Regndraaber smældede ned i Æbletræernes Løv, ellers kun rugende, tordenmørk Nat rundt om.

»Er her nogen?«

Synderlig højt var det ikke hun talte, men alligevel jog det igjennem hende ved Lyden, og hun mærkede nu, at Benene skjælv under hende. »Er her nogen?« spurgte hun højere. Saa traadte hun paa noget blødt.

Et stærkt Lynglimt viste, at det var en Hue med et gult Baand om.

Politibetjentens! Men hvad var der dog paa Færde!

Saa kom Regnen susende i Strømme og jog hende ind.

*

*

*

Imidlertid lod Kromanden Hjulene saadan snurre efter Kjøbstaden, at Jes Husmand og hans Kone — Vognen strøg lige forbi deres Husgavl — ynkede de stakkels Folk, som var nødt til

at kjøre efter Fostermo'er i det grumme Herrens Vejr.

Baade Stötzer og hans Haandlanger havde en behagelig kildrende Følelse af, at de i Aften havde ydet Samfundet en Tjeneste, der nok fortjente at blive spredt over Land.

Deres Vagt havde været en stiv Times Tid. Saa var Fyren kommen. Et kort Bras i Gærdet, et Bump af et Nedspring, og da Lynet og Skraldet, der kom i det samme, var gaaet over, lød der dæmpede Fodtrin op gennem Haven og Puslen i Frugtbuskene under Vejs.

Stötzer stod op til et gammelt Æbletræ. Hans Puls tog til at hamre som en Smed paa et glødende Jærn. Han skimtede Fyren nærme sig med lange Fjed, hørte ham standse, ligesom lyttende, og trække Vejret dybt, mærkede ham skride hen til et Vindue og straks give sig i Lag med at bryde det op — i det mindste forekom det aldeles tydeligt Politimandens Syn og Hørelse saadan.

Og saa var det, at hele det Maal af Pligtfølelse og Harme — ægget af Kromandens Gammel-Rom —, som rummedes i Landpolitibetjent Stötzers højthvævede Bryst, skød op i ham som en undersøisk Vulkan og overvældede enhver besindig Omtanke.

Frem og grib ham i Kværken!

Misgerningsmanden styrtede overrasket fra Vinduet og tilbage i Haven men stod bomstille,

da Lovens Haandhæver indhentede ham og hug Næven i hans Halstøj.

»Hvad skal du her?«

Intet Svar.

»Hvad vil du her, si'er jaj?« ruskede Embedsmanden.

»Hold Kjæft!«

Det fremstødtes hæst og hvast. Og i samme Nu saa Stötzer et overordentlig glimrende Syn for sine Øjne af farvede Gnister og Stjærner, saa han tumlede et Par Skridt tilbage, og Ulykkesfuglen fløj ham af Hænde.

Men han maatte love for trofast Fælle, han havde. Ved Siden af foregik et voldsomt Sammenstød. Kromanden fik et Knæ i sin store Mave og væltede bag over mod et Træ med et højt Vræl, men han holdt alligevel ved som en Kjærnekarl, trak Gavtyven med sig til Jords, og som en Glente paa en Muldvarp hug Stötzer ned paa den tumlende og stønnende Klump.

Godt værgede han sig Fyren, det kunde de ikke nægte, men til Vogns maatte han, op og af Sted.

Kromanden kunde ikke dy sig, han begyndte straks at fritte og holde Forhør; men der var ikke et Kvæk at vriste ud af Fangen.

»Kan heller ikk' tillates, go'e Mikkelsen,« bød Stötzer med Værdighed. Og saa vendte han sig til Fangen ved sin Side:

»Niks pille vet Festungen, du lille Dreng med den brune Kasket! Hehehe!«

Indbrudsmanden smøgede sin Hatteskygge ned og ludede sig frem med Albuerne paa Knæerne. Hele Vejen sad han saadan og gav kun et Par Gange hørlige Livstegn fra sig i nogle Luftstød gennem Næsen. Det lignede noget en kort Snøftelatter; men Omstændighederne tillod jo ikke, man gav det en saa urimelig Tydning.

Folk i Kjøbstaden var endnu oven Senge, men inden Døre, da de tre Mænd fra Landet, vaade som druknede Mus, skumplede ind over den lille Bys knudrede vaadtglinsende Gadebrolægning og holdt ved Raad- og Domhuset, en skummel, gammel Kasse med dobbelt Trappeopgang.

Fangen steg rask ned og gav sig til at banke sine Sider og Rygstykker med Eftertryk. Sjun, sjun, spup! sagde det. Politimanden sprang endnu raskere efter, og Kromanden raslede hen paa Gæstgivergaarden Hotel *de* Jylland med tre højtidelige Piskeknald.

Hvad var det: en sveddampende Hest for et jagende landligt Køretøj, der ved sildig Aften standsede udenfor Raadhuset, satte to Mænd af, den ene barhovedet — hvad var det?

Det var en lille smal Mand med Briller og Regnskjærm, der tænkte saadan, en lille, vims-gaaende Mand, der i det samme strøg over

Torvet, standsede med et Sæt og stod et Øjeblik som groet fast til Raadhustorvets Stenbro. Men saa klappede han rask Regnskjærmen sammen og satte i travl Triptrav bagefter Vognen; smaa rappe Trin, den ene Støvle knirkede.

Redaktionssekretær Sværterup — ham var det — tog Kromanden, just som han skrævede ned af Vognen. Og da han var en pænt klædt lille Kjøbstadmand og høflig indsmigrende tillige, saa var Kresten til Gjengjæld saa meddelssom som et sprudlende Kildevæld ved Alfarvej . . .

Kresten sad i Billarsdtuen og ventede paa Støtzer. Den vævre lille Mand havde forladt ham med et taknemmeligt Tryk af en blød Haand og en forbindtlig Bøjning, der fik Landboen til at hugge med Hovedet, som en kamplysten Vædder.

Endelig kom saa Støtzer. Han havde faaet Hat paa, men saa alligevel lidt flov ud. Kromanden lokkede ad ham med en opmuntrende Arrakstoddy, men Støtzer vinkede ham ved et Hovedkast hen i en mørk Krog.

Der fløj en urolig Anelse paa Kresten Mikkelsen.

»Hva' — han er da vel ikke rendt?»

Han svarede ikke lige straks.

»Mikkelsen« — det kom under mørk Hovedrysten — »jaj er denn bange for, vi 'ligevel ha' gjør i Brænn'nællerne i Aften, Mikkelsen.«

*

*

*

Og nu gamle Klavs og hans Søsterdatter.

Han havde faaet Kræfter til at springe ud af Sengen og hen til Vinduerne, hvor han stod og skjælv i alle Lemmer og lyttede i største Spænding ud ad Haven; men derude var alt mørkt og dødt nu.

Saa hørte han hendes rappe Træskotrin ude paa Stenbroen vende tilbage fra Haven.

»Fik han ham? Saa du noget? Hvad saa du? Svar!« kastede han hende afbrudt og hæst i Møde i Døren.

»Der var ingen,« pustede han stakaandet. »De var henne . . . Morbror . . . jeg vil vide, hvad Nis Kloster har gjort.«

»Gjort . . . han . . . Naa du véd det! Du véd altsaa, det var ham!«

»Jeg skrev jo, han skulde komme herhen i Aften.«

»Du! . . . Du skrev . . . Du er altsaa i Ledtog med ham. Du skulde hjælpe ham at tyvstjæle mine Penge . . . du véd, hvor de ligger . . . og saa vilde I rømme . . .«

Han tumlede rædselslagen tilbage i Armstolen.

»Men lille kjære Morbror da! I er jo ude af jer selv,« græd hun. »Han vilde jo bare . . .«

»Bliv fra mig . . . bliv fra mig!« skreg han vild. »Jeg sætter dig Træskoen lige i Stjærnen, kommer du et eneste Skridt nærmere . . . din vanartige Skifting.«

»Han vilde jo sige Farvel. Jeg vilde sige ham . . .«

Et Lysskær skød i det samme ind gennem Døren. Det var Line, som kom ilfærdig sjokkende. Hun saa ud som et forbavset Spørgsmaalstegn i blaa Klokke og rødprykket Nattøje, og da hun fik Øje paa Husbonden, som sad der i bar Skjorte, med rød Tophue paa, vilde Øjne og truende løftet Træsko, tabte hun Lyset af Stagen paa Grund af, hun vilde slaa Hænderne sammen.

Ann Sine snap Lyset op, inden det sluktes.

»Men hvad er der ved 'et?« stammede Line med store, runde Øjne.

Ann Sine rystede tyssende paa Hovedet.

Den gamle havde ladet Træskoen dumpe i Gulvet og sad og holdt sig over Øjnene med begge Hænder. Han saa ud, som stod han med den ene Fod i Vanviddet.

»Drat . . . Dratgaas!« mumlede han.

Saa begyndte han at synke for over i smaa Nyk; Huetoppen vippede.

»Aa, aa, Va . . . Vand,« stønnede han.

Det stod paa Bordet fra sidst. Pigen fløj til og holdt ham oppe, og da han havde drukket, stivede han sig i Vejret med et skudrende »aa — aa!«

De løftede ham som et hjælpeløst Barn ind i Sengen, og Datteren trykkede omhyggelig Dynerne tæt til om ham. Hans Øjne fulgte

hende med et spørgende Udtryk, men han sagde ikke et Ord. Det var først, da han, efter at have holdt dem lukket en lille Tid, saa op igjen og mødte hendes sørgmodige Aasyn, at han strøg hende over Haanden med et famlende Kjærtegn og sagde:

»Jo, du er . . . du er li'godt et rart Korn Barn . . . godsindet, ja.«

Det drev hende Øjnene fulde af Vand.

»Morbror, tykkes I saa ikke, det er bedst, Hans henter Dokter?«

»Nej, nej. Jage Heste og Vogn ud i det Vejr, saad'n . . . Er det ikke snart ovre?«

Jo det var, trøstede Line fra Vinduet. Hun kunde se to store Stjærner.

Den gamle Mand drog et lettende Suk.

»Nej lad det kun være . . . Naar Uvejret er ovre, saa er der jo ingen Fare længer . . . Du kan godt gaa i din Seng igjen, Line, og du ogsaa, Ann, saadan vi ikke skal ligge og snue til høje Middag i Morgen.«

Da Lyden af Lines Slæber havde tabt sig, laa han en Tid og stirrede op paa Sengebaandet, og de smalle Læber gik nu og da i en lydløs Mimren.

»Ann,« sagde han saa med èt, »sig nu Sanden: vilde han ikke hævne sig paa mig og tage mine Penge, fordi jeg jog ham saa haanlig af Gaarde, hva'?«

»Nej, nej, han vilde ikke. Han vilde jo

sige Farvel; han rejser i Morgen . . . Kjære Morbror, hvi har I dog saadan Mistro til os! Hvor kommer I paa saadanne forrykte Tanker.«

»Saa maa det jo være en anden . . . Skarn,« mumlede han.

»Hvem? Hvad for noget?«

Saa rykkede han frem med sin Oplevelse i Humlehaven.

Hun fattede det ikke rigtig, sagde hun; men hun troede næsten, det hele var en stor Vildfarelse. Saa meget var i hvert Fald vist, at Nis Kloster var saa uskyldig i Sagen som et nyfødt Barn.

»Men tænk nu ikke mere paa det. Se nu at falde i Søvn, Morbror. Jeg bliver siddende her.«

»Naa du bliver siddende, du bliver siddende,« mumlede han tilfreds. »Men sluk Lyset . . . lad os spare paa Lyset.«

Han laa stille, men det varede dog en Tid, før Tankerne vilde unde ham Ro.

»Skrinet . . . paa Sengebunden . . . Skrinet!« for han op i Halvsøvn . . . »Naa, naa, du er her, Ann,« lagde han til, da han sansede hendes rolige Røst . . .

— Det var høj lys Morgen, Solskinsdag, da den lille Mand vaagnede.

»Jeg har kocht Kaffe — vil I ikke ha'e en Draabe?« spurgte hun.

»Hvad . . . hvordan? Naa—aa . . . Jo,

Kaffe. Og dersom vi havde en lille Bid Kage, Ann — jeg tykkes, jeg er saa sulten . . . Karlen og Pigen er vel oppe?»

De var oppe.

Men da hun kom ind igjen, gik det med ét op for hans Øjne, at hun var i Søndagsklæderne. Ja men, var det Søndag i Dag?

»Drik nu jer Kaffe, Morbror,« sagde hun stille og gik skyndsomt ud af Kammeret.

Men havde han Ro til at spise Kage og drikke Kaffe! Hun sagde det med saadan underlig Røst. Og det var jo Lørdag i Dag, ikke Søndag. Hvor vilde hun hen?

»Ann Sinn . . . , Ann Sine!«

Hun kom ind, smaasnøftende og med Øjnene fulde af Graad.

»Jeg nænte ikke at sige jer det i Aftes, Morbror, da I var saa udmattet og syg; men . . . jeg rejser med Nis til Amerika. Det var det, jeg skrev om og vilde sige ham. Jeg tykkes, det er min Pligt at følge med ham og dele alt med ham, ondt og godt, som Vorherre nu vil skikke os det.«

Der laa Koppen og Kaffen i Gulvet! Og der sad den lille gamle Mand: med aaben Mund, opspilede Øjne, den ene Haand i Sengebaandet og den anden paa Sengestokken, som om det hele tog til at dreje rundt med ham.

Til A . . . merika! Fra ham . . . og en god Gaard! . . . Men var hun rent skruptosset!

Havde man nogen Sinde hørt Mage til Galskab af en fornuftig Pige i hendes Stilling . . . »Herre—gud, Ann, brug nu din Forstand; du har en god, véd jeg.«

Det havde hun maaske. Men som saa mangfoldige andre brave Pigebørn — Gud vel-signe dem! — havde hun ogsaa, hvad der er fuldelig saa rosværdigt: et ærligt og trofast Hjærte. Og nu var det kommen i Højsædet.

»Det nytter ikke at snakke vidt og bredt om det, Morbror,« sagde hun stille men fast. »Det er nu en Gang saadan og bliver ikke anderledes. Jeg har pakket mit Tøj sammen; nu gaar jeg ud at finde Nis, og saa kommer jeg tilbage og henter det og siger jer Farvel.«

Hun gik med det samme.

Der blev saa lydt omkring Gamlingen i den lavloftede to Fags Stue. Han syntes Lyden af hendes Ord holdt sig derinde. Rejse, hun vilde rejse! . . . Aa, hun dyede sig nok, naar det kom til Stykket . . . Nej, hun rejste, hun gjorde Alvor af det, det var han lige saa vis paa, som det var sket . . . Men hvad, lad hende saa bare stikke af, saa fik hun nok en Tidende af, hvad for Kager Verden gav . . . Men hvad skulde han blive til uden hende. Hvor kunde han overkomme at passe det baade ude og inde. Hvem skulde rede hans Seng. Ingen kunde rede den, saadan som hun. Naar Line havde redt den en enkelt Gang, var det ligesom han

laa og væltede om paa en Tromlebom. Og hvem skulde tage sig af Brygning og Bagning og Slagtning og Madlavning. Og hvem skulde have det efter ham . . . Hun havde gaaet trolig og røgtet det, ja det havde hun . . . Og kom hun nu til at lide Nød og Haardhed i det vildfremmede Land . . . og han gik her og kunde ikke saa meget som give hende et Faarelaar eller en Flæskebøste eller en Skæppe Korn til Brød . . .

— »Har du hørt det, Line, hun vil rejse hun vil rejse fra mig til Amerika. Har du hørt noget saa taabeligt, saad'n.«

Han gik og trippede urolig om i Bukser og Undertroje, gamle Stodder, og saa hel forknytt ud. Nogen maatte han jo klage sin Nød.

Men her kom han ellers i med den rette. Hun laa med et Par Øjne saa røde, som havde hun nylig været i Lag med at male Sennop, og saa pustede og bankede hun i Ilden paa Arneskjødet som et Uvejr.

»Saa lærer I vel at skønne paa, hvad hun er værd. — Pu, apu, apu! — Men hvi vil I klynke. I beholder jo jer Penge, dem holder I jo mere af end af hende, lad dem saa trøste jer. — Pu, apu, apu! — Jeg siger det: naar I ligger paa jer Sotteseng, saa har I da den Trøst at forlade Verden med, at I jog jert eget kjødelige Søsterbarn ud af Huset for jer Penges Skyld . . . I maa hellere tage dem med jer i Graven,

Køer og Heste med, og det gamle Skrummel Malkevogn ogsaa, jeg gaar og slæber mig til Grin og Spektakel paa. — Pu, apu, apu, apu!»

Og paa en Gang stod hun lige ud for ham med Ildklemmen i Haanden.

»Men jeg siger det: hvad tror I, hendes Mo'er og jer salig Kone vil sige, naar I møder dem!«

Han listede ud fra hende uden at svare et Ord.

Det var ikke saa sært, at det blev en sildig Middagsmad den Dag. Line skulde være baade her og der og alle Steder paa en Gang. Hun rumsterede og smed om sig, saa hun knap var til at komme paa ti Skridt nær.

Og inde ved Bordet sad Hans og knurrede og stak efter den svedne Velling, som var det opstuede Brændenælder, man bød ham.

»Det er godt kjendt, Ann Sine er henne, Klavs. Hun skulde nok holdt »Ræven« fra Vællinggryden, hun«.

Klavs gik udenfor Gaarden. Det var ikke til at være inde. — Hvor blev hun dog ogsaa af. — Hvad om hun nu ikke kom tilbage . . .

Kom der ikke én der oppe paa Vejen? et Kvindfolk . . . med et sort- og hvidtavlet Sjal. Jo, det var hende!

Ann Sine gik med bøjet Hoved og langsomt, som der hang tunge Lerklumper ved hendes Fødder, eller som Jorden, hvor hun var groet i

Vejret, vilde holde hende tilbage fra at rejse — den faar somme Tider slige Indfald, Jorden.

»Du . . . du maa ikke rejse, Ann. Jeg kan ikke undvære dig. Jeg gi'er mig, saad'n.«

Eja, hvor det lettede paa Benene!

Men hun hverken fløj den lille Gaardmand om Halsen eller kyssede ham paa hans graa-stubbede Mund; hun tog ham bare i Haanden og saa ham ind i Ansigtet med et Par vaade, taknemlig smilede Øjne.

»Tak, Morbror! Det skal I med Guds Hjælp ikke komme til at fortryde.«

Han blev et Øjeblik hel underlig til Mode ved denne uskrømtede Hjærtelighed, den gamle Snegl. Men saa ligesom vrissede han Indtrykket af sig og keg hurtig til Siderne.

»Ja ja, lad ham saa komme, at vi rigtig kan faa snakket sammen. Kom nu ind — Hans sidder og vender Øjne og gjæffer over Vællingen . . . og hør, hvad Svinene skriger for Æde!« Men saa paa en Gang standsede han og begyndte at rive sig paa Armen.

»Men Lone, Lone? Herregud det gaar ilde til. Hun river Hovedet af mig, naar hun kommer!«

Faren var i Virkeligheden mere overhængende, end gamle Klavs anede.

Næppe var de komne ind, saa svingede et Kjøretøj ind i Gaarden med Rummel og Piske-smæld — med Lone og Jesper.

Thi: Rigmands Sygdom og Fattigmands Pandekage spørges langt, siger Ordsproget.

Den lille gamle Mand smøg som en Lækat ind og stak under Dynen — Benene skadede ikke synderlig paa ham, syntes det.

»Tag du nu den første Tørn! Du er nærmest til det,« kastede han til Datteren.

Og hun saa ud til nok at kunne staa en Dyst nu.

Men til en Begyndelse var der ikke Spor af haarde Kanter fremme hos Lone Hulevads. Tvært imod, alt var saa sødt og glat og rundt som en Rødblomme, og saa talte hun ud i én Kjøre, ikke højt, men i en ivrig hviskende Ustandselighed som en daglang tæt, mild Regnbyge. Det var ikke Pigen muligt at faa indført en eneste hel Sætning.

Ak, du mildeste Gud, det var noget, Lone havde de hundrede Eksempler paa, at naar saadanne stærke Folk som Klavs pludselig blev ilde til Pas og syge, saa maatte der passes paa, for de styrtede altid brat bort fra Verden. Derfor var hun ilet herud, saa snart hun hørte Rygtet om hans Sygdom, at der dog kunde blive truffet en rigtig fast Afgjørelse mellem ham og de unge, før det var for silde. Degnen kom nu ret straks for at sætte den syges sidste Vilje paa Papiret. Hun vilde ind at snakke med Klavs, den kjære, kjære Sjæl.

»Nej, nej, det er ikke værd, Lone, for . . .«

Men Lone var med det samme inde i Kammeret hos den hedenfarende. Han laa og var allerede saa langt borte i det, at man kun saa hans Næsetip, to urolige Øjne og en gammel rød Tophue. Og saa havde han tabt Mælet; han kunde kun give nogle Smaabrum.

»Ja, ak, ak! Naar Mennesker først kommer saa vidt, saa er det paa Eftermiddagen med dem,« pylrede Lone, og saa gav hun sig til at røre sammen om Død og Grav og Forgængelighed og skriftlig Afstaaelse, saa godt som det kan gjøres af en tungerap Kone, der har sat baade Klyver og Gaffeltopsejl op for at bjærge sin Søn en god lille Bondeggaard.

Den lille gamle Mand gav et pustende Støn.

»Hu—u! Ja jeg sa'e det, min S'æl nok!«

Lone studsede og spidsede Øren.

Og nu fik Pigen endelig Raaderum til at skride ind. Hun bad kort og rolig, at Planen om hendes Gifte med Jesper maatte gaa i sin Moder igjen.

Lones Mund sprang i Baglaas. Først blev hun bleg, saa rød, og saa gik det tidligere blide Regnfald over til hvasse Haglbýger. Det smældede og raslede om Ørene.

Pigen stod hel overvældet under denne Skyll, der paa det mest udmærkede aabenbarede en ny Side af Lone Hulevads Veltalenhed. Ukjendt med slige Udtryksmaader var Ann Sine ganske vist ikke, men hun mærkede nu, at Mor-

broderens Pund i den Retning var alligevel kun det bare Vand imod denne søde, indsmigrende Kones. Og dertil kom endnu, at hendes ærlige Samvittighed sad og rystede bebrejdende paa Hovedet ad hende: du er ikke uden Skyld; hvorfor indlod du dig i det hele paa dette Halteri.

Men saa midt under Uvejret stak paa en Gang et Par graagule Hosefødder og sorte Vadmelben rask ud af Sengen.

»Saa. Nu kan det være nok,« bød Manden fast.

For Klavs' Frisind var nu ikke af det rummelige Slags. Selv kunde han nok lide at »rive Hovedet af« en Næste, men at en anden og halvfremmed øvede samme Idræt her, midt i hans Stue, og saa imod hans eget kjødelige Søsterbarn, det tyktes ham dog at være saa lastværdigt, at der burde sættes en forsvarlig Pind for det.

»Rigtignok har hun fejlet, saad'n; men æreskjældes skal hun ikke derfor . . . Men du er ret en grisk Aand efter at faa Fingre i min Gaard, skjønner jeg nu.«

»Og du er ret en Gjerrigheds Aand og en Sivpiller og en Per Nittengryn!«

Ulykkelige gamle Klavs Ellemose! Nu kom der Ragekniv paa ham.

Han famlede efter Knortekæppen — ja den Kæp!

»Da skal jeg ellers flytte din tykke Hamphegle ud!«

Datteren fløj imellem og fik Slaget. Lone for paa Døren med sin Ragekniv og hug i efter sig, saa det rystede i Huset.

Bejleren, hendes Søn, stod i stille Sjæleglæde nede ved Stalddøren og beundrede Bagbenene paa Gaardens brune Hingstplag. Hvor Skatten er, vil Hjærtet dvæle.

»Spænd for, Dreng, og det straks!« skræmte hun ham op.

Og saa rumlede Vognen harmfuld af Gaarde.

»Det var en Lykke, vi ikke kom rigtig i med den ramme Kvind,« mumlede Klavs lettet. . . . »Jøss, hvad du bløder, Barnlill' — ja hvi lod du mig ikke give hende et Rap!«

»Men Morbror — slaa en Kone!«

Der kom Støvletrin ind over det nærmeste Stuegulv. Der pikkedes paa, og Døren gik op for Degnen, en aldrende, sortklædt Mand med en uskyldig lille Trekant Krøs og en lang Pibe.

Den lille gamle Bondemand rev Huen af og smed den ind i Sengen og fik det med stor forvirret Travlhed — Hænderne især var han i styrtende Vildrede med at finde et passende Tilflugtssted til. Degnen var ingen Hverdagsgjæst paa Ellemosegaarden. Og saa tilmed nu.

»Men hvad er det dog for Sælsomheder, jeg hører her nede fra, gode Klavs Ellemose? Hans Hulevads Kone bad mig komme her ned hurtigst

muligt og medbringe Skrivetøj, Klavs var betænkelig syg, sa'e hun. Og paa Vejen hører jeg græsselige Ting om Indbrud og voldeligt Overfald hernede sidste Nat, og nu udenfor Gaarden kommer Hans Hulevads Vogn jagende mig^f forbi paa Tilbagevejen som Lyn og Torden, saa jeg sandelig nær var bleven kjørt over, — og saa finder jeg Klavs tilsyneladende i bedste Velgaaende, men Blodstænk her paa Gulvet! Hvordan . . . det hele er mig en komplet Gaade.«

Men Klavs vilde ikke ret gjerne ud med Sproget. Han foretog først nogle kejtede Udflugter for at sno sig fra Skriftemaalet og gjøre en Røverkule af sit Hjærte. Men saa kom Ann Sine ind, hun var en hel Del mere aabenhjærtig.

»Klavs har været et Offer for en stor Misforstaaelse,« erklærede Degnen. »Og de to . . Landstrygere, som Klavs siger, — jeg faar sandelig en Anelse om, at . . .«

Degnen tav og bankede smaaende sin Pibe ud i Kakkelovnen. Og imens han stod og stoppede paany, skottede han imellem noget skjælnsk spørgende hen paa Gaardmanden, der sad og rokkede urolig og rømmede sig.

»Naa — ja saa kan jeg jo stikke af med mit Skrivetøj igjen — for jeg skal vel ikke lade det blive liggende her i Beredskab, Klavs, hvad?« og han saa den lille Mand lige i Ansigtet.

»Hm, hm, jo, lad det kuns det, Skolm'ster, lad det kuns det, saad'n,« svarede Gaardmanden

lettet . . . »Ann er jo den næreste, og saa er hun tro og god af Sind.«

Degnen klappede ham venligt paa Skulderen.

»Penge er gode, Klavs, men brave Menneskers Kjærlighed er mangefold bedre.«

*

*

*

»Men sig mig, hvi Rakkeren gav du dig ikke til Kjende, da Landpolletjenten fór paa dig?« spurgte Klavs sin tilkommende Afløser (ak, sidst var det for mørkt og nu er det jo altfor sent at fortælle, hvordan Fyren ser ud.)

»Først blev jeg gal i Hovedet,« svarede Nis Kloster med rolig Munterhed, »men saa tyktes jeg, det kunde være morsomt at følge de Løjer til Ende.«

Klavs skød Underkjæven frem som en halv udtrukken Skuffe og fik et øjeblikkeligt Tilfælde af faderlig Formaningslyst. »En skal styre sig,« sagde han. »Den der hersker over sit Sind, er bedre end den, der indtager en Stad, staar der i Skriften.«

»I havde gjort det samme i jer unge Dage, Morbror,« paastod Karlen ligefrem.

Han sagde Morbror — det lød virkelig ikke ilde!

»Hum, tror du. Ja saagu, ja saagu, saad'n. Det skal være nær ved det.«

Ellers blev der ikke rørt synderlig ved Nattens Hændelser og deres Medfør imellem de to. Nu

havde Skæbnen jo en Gang drejet det saadan, tænkte Klavs, at Nis Kloster skulde være hans Afløser, saa var det ikke værd at brede sig vild i Tanker over den Sag. Karlen lod jo ogsaa til at være langt flinkere og medgjørligere, end han havde tænkt sig ham, snakkede med en god Forstand — og haard Hud havde han i Hænderne, saa han maatte jo dog ogsaa være vant til at tage fat. . . . Og saa var der jo endnu Ann Sine, ja vist saa, Ann Sine.

»Ja saa er det vel det rigtigste, vi snakker om Deling og Aftægt, saad'n — aa, bi lidt her inde, Ann.«

»Jager det saa haardt med det, Morbror?«

»Jo, det er ligegodt det releste. En Gang skal det jo ske,« sukkede han.

»Jeg vil nu sige det,« sagde Svingersønnen, »jeg hover ikke at faa det ordnet paa den Maade, som det sker saa mange Steder, at de gamle straks bliver smidt i Skrammelkrog som et gammelt Vognhjul uden at faa noget at sysle med for egen Regning.«

Da saa den gamle paa ham med et halvt lurende, halvt glad forundret Øjekast. »Ja det er min Mening,« nikkede Nis. Saa trippede han om og stødte Tommelfingrene ned i Vestelommerne.

»Hm, hm, naa det er din Mening, go' Ka'l. Ja ja da, saa skal jeg sige dig min Mening, saad'n: Du skal have Lov til at drive Gaarden, som du tykkes for godt; men . . .«

— Klavs Ellemose nikkede og gjorde en forventningsfuld lille Standsning — »det skal du love og holde mig: saa længe mine Øjne ser Sol, maa du ikke dyrke de her — Tutrødder. Vil I love mig det, hva'?»

Det lovede de ham.

*

*

*

Det var omtrent ved samme Tid samme Dag. Kromanden var nylig staaet op. Han gik og var rusten i Svælget og om i Maven af Nattevagtens Hændelser og saa' i det hele ud til at være i en saare utilgængelig Stemning.

Gjæster var der ingen af. Kresten spejdede ud efter Landposten. Hvor Pokker blev det Smøl af i Dag.

Men hvem dukker saa med ét frem henne ved Vejknæet og stævner lige mod Kroen: de to mistænkelige Landstrygere fra forleden — ja min Sjæl!

Den ene blev staaende ude paa Vejen, den anden kom hen i Døren og spurgte, om Kromanden var Mand for at sige ham nøjagtig, hvor længe der var til Togets Afgang nordpaa.

Kroværtens Øjne fløj et Par Gange i stor Uro frem og tilbage mellem Spørgeren og Otte-dags-Værket i Bordkrogen, og han hakkede i Svaret.

»Toget . . . nord . . . aa, en hel Time i

det mindste. Værs'god, værs'god, vil de Herrer ikke behage sig indenfor. De kan jo gaa derned i et godt Kvarter i magelig Gang.«

Spørgeren gik tilbage og skiftede nogle Ord med sin Fælle, uhørlige for Kromanden, der stod som paa Gløder og holdt Øje med dem.

Jo, de gik paa Limpinden!

Om de saa maatte bede om en Mundfuld Smørrebrød og Mælk, men lidt snart.

»Øjeblikkelig, øjeblikkelig! Sid indenfor. Det jager ikke.«

Og Kromanden glemte sin ømme Mave og vraltede ilfærdig ud i Køkkenet, og saa ind i Sengekammeret.

Der skrev han:

»Hær Støtze. Kom straks og stik Bag ind. de Sider i min Gjæstestue og rejser med Banen og spidser Mælk og Brød.

Ærbødig K. Mikkelsen Gjæstgive.«

Og saa Hyrdedrengen afsted paa flyvende Fod.

Da Kresten Mikkelsen kom tilbage — han skyndte sig naturligvis —, var det første, han gjorde, at liste en Hat og en gammel haarslidt Sælskindstaske fra Bordet ind under Skjænken. Og saa kastede han et granskende Blik ind paa Gjæsterne. Den ene, en lille blegladen Fyr med store Øjne, sad og støttede Panden mod Tommel- og Pegefingeren og stirrede stift frem for sig, som om han rugede paa en mørk Plan. Den

anden var en langbenet Rækel med et friskfyragtigt Væsen. Han gik og slentrede vigtig omkring og fløjtede, snusede og fingrede ved næsten hver en Del i Værelset. Tilsidst gav han sig til at snøftlé — Værten kunde tydelig se paa hans Rygstykker, at han stod og lo, den nyfigne Gabflab — ad Billederne paa Væggen.

I det samme svingede Landpostbudet ind ad Døren.

»Hvad er det for Historier, Avisen fortæller om Dem, Mikkelsen, at . . . ?«

Kromanden lukkede rask Gjæstestudøren, rev Bladet til sig og opsøgte det stedlige Nyt. Nappet paa fersk Gerning.

Jo Piskedø, stod det der ikke! En hel halv Spalte langt . . og hans Navn med fremhævet Tryk: »Hr. Gjæstgiver C. Mikkelsen . . Aandsnærværelse . . . kraftig Tag . . . rasende Kamp . . . blaagule knitrende Lyn og drønende Tordenbrag . . . Hr. Mikkelsens Jærnnæve . . . sparket i Maven . . .«

Bogstaverne dansede Pirrevals, og Kromanden kunde knap faa sit Vejr.

Og saa kom Støtzer. Postbudet gik bort med et gaadefuldt Aasyn.

»Hvordan nu?« spurgte Mikkelsen.

»Lad bare maj,« nikkede Politimanden.

De lukkede Døren op og traadte ind, Støtzer først, Kromanden lige i hans Kjølvand.

Den lange svingede om paa Hælen.

»Naa, Kromand, hvor bliver Hjærtstyrkingen af?«

»Straks, straks, Hr— . . .«

»Go Dak. Di Herre' skuld' ikke ha' Lyst til at læse den Stykk' her?« spurgte Embedsmanden med værdig Kulde.

Gjæsterne studsede og skiftede Øjekast.

»Ulykkestilfældet?« spurgte den lange og saa op fra Bladet.

»Maaske Di vil læse, højt.«

»Hvad skal det sige?«

»Maaske Di vil læse.«

»Men jeg forstaar ikke . . .«

»Maaske — Di — vil — læse.«

»Læs dog« opfordrede den lille blegladne stilfærdig.

»Min Sandten, om jeg vil — har De Kuller, Mand!«

Godt. Han nægtede at læse. Nægtede han maaske ogsaa, at de forleden Dag, han og hans Kammerat der, gik ad Vejen til Tved og Skovbølling og smedede paa Indbrud og Ran og Voldshandlinger mod den rige Gaardmand Klavs Ellemose for at tilvejebringe Penge til en Amerikaflugt.

Da Politimanden havde sagt dette, slog han Armene i Kryds over Brystet og gennemborede den lange med et stift Blik — han var aabenbart den farligste.

De skiftede igjen Øjekast, den lange og den blegladne.

»Her er vel ingen Idiotanstalt i Nærheden?« spurgte den første lavmælet Kromanden.

»Hva', hvad er . . . ?« stejlede Kresten.

»Ingen Fornærmelser!« tordnede Stötzer.

Saa fløj det blegladne stilfærdige unge Menneske med et op som en Springfjer.

»Aa! min Amerikafarer, du! Min Misgjærningshistorie.«

Han saa hel underlig forvirret ud.

Hans Medvider svingede rundt paa Hælen i sprudende Latter. Og Kresten Mikkelsen maabede paa Stötzer, og Stötzer saa spørgende fra den ene fremmede til den anden.

»Forklaring,« krævede han, »ren Forklaring.«

»Min Ven der er Digter, Deres Stormægtighed,« lo den lange, »og jeg tilstaar i Anger og Ruelse, at forleden Dag, vi var paa Vej til Tved for at besøge en fælles bekjendt — det var for Resten hans Mo'er, De frittede ud om os ude i Skoven —, naa, da gik vi ganske rigtig og bryggede noget sammen om Indbrud og Tyveri hos en rig Gaardmand; men det var for at Helten i min Vens ny Fortælling kunde faa Mønt at slippe til Amerika for. Der har De hele Humlen — saa maa vi vel komme paa fri Fod igjen?«

»Hæ, hæ, det var Fa'en . . . en kold en,« lo Stötzer tvungent. »Jo, jaj tror nok, Di er

Digter, stur Digter, hæ hæ! Jaj arrester' dem i Lovens Navn! — Naj naj, vi gaar ikke so po Limpinden, Herr . . . Digter.«

»Nej, nu bliver den for morsom . . . Aa der kommer din Fætter! udbrod Forfatteren ved Vinduet.

Degnen fra Pederstrup kom kjørende med sin sortblissede Hest hen ad Landevejen.

»Ham sender en venlig Olympens Gud os i vor svare Nød!« deklamerede den lange og stødte Vinduet op.

»Ædle, bedagede Mand, stands din rapfodede Ganger!

Il fluks din Frænde til Hjælp, og fri hannem af Fru Justitias Favntag.«

Støtzer stod stiv som en Støtte, med vid aabne Øjne. Hvad var dog dette for Galskab!

»Tpurrr, tpurr, Blis. — Hvad, er det nu kommet saa vidt, at du ogsaa gjør Vers, Spilopmager!« . . .

Lærer Hansen vedgik øjeblikkelig, at den lange Vandringsmand var hans Næstsøskendebarn. Og saa slap Støtzer dem med en fjollet Spøg. Vaad som en Hund var han.

Den gamle Degn fik sig en rigtig fornøjelig lille Latter udervejs til Jærnvejsholdestedet.

»Men for Resten kan jeg glæde Deres unge Forfatterhjærte med, at den ufødte Misgjernings-historie har gjort sit til, at to brave, unge Mennesker nu faar hinanden. Nu skal De høre.«

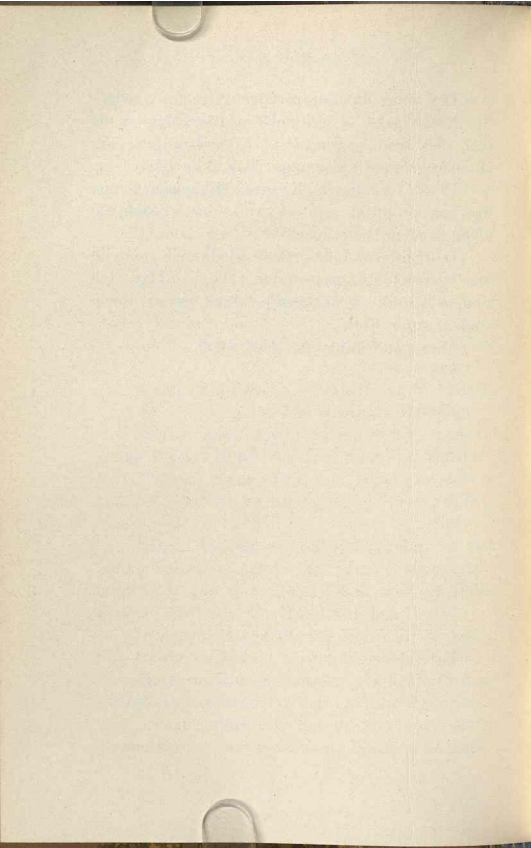
Den unge Forfatters Øjne lyste af Glæde.

Naturligvis — hvilken Forfatters Øjne vilde ikke det ved saadan en Efterretning. Slig Himmerigsmundfuld smager han ikke hver Dag.

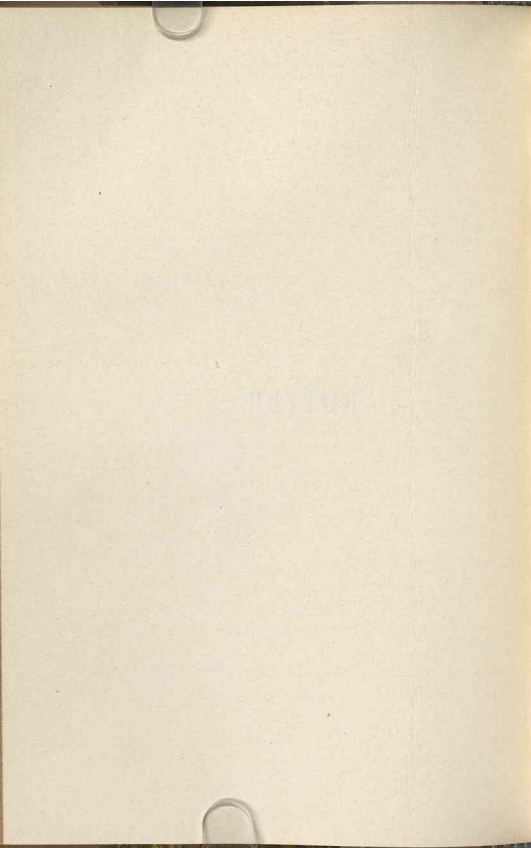
Den Aften havde Kresten Mikkelsen Kroen lige saa propfuld som en And, der vrikker ud af en moden Havreager.

Og Stötzer? Ja i Gaar døde saa endelig den gamle Fængselsvogter. Og i Dag gik Stötzer strunk og skinnende blank ind til Kjøbstaden, siger Folk.

Mon han skulde faa Embedet?

ROTTER

Havby Skole, d. 5. Septbr.

Kjære Ven!

Forleden Dag kom Børnene ude fra Spurvekrathusene en stiv Klokke-time for silde til Skole.

Jeg kunde se paa dem, at der var mødt dem noget, noget højst sælsomt og forunderligt; de ligefrem struttede af vigtigt Nyt.

»Hvordan kan det dog være, Smaabørn...?« begyndte jeg.

De brød mig af, den ene i Munden paa den anden.

Aa, uh, det var »æ Skjesant«, som var flyttet ind i »æ helle Vævers« Sted. En bred Mand med et stort, stort Overskjæg og en stor Næse — i Skjorteærmer og blaa Vest med næsten ligesaa mange Knapper i, som der er Stjærner paa Himlen. Og saadan som han stod og huggede løs og gravede; det fløj om ham til alle Sider. Og imellem rettede han Ryggen og gav et stort Pust af sig som et Marsvin og tørrede

Sveden af Ansigtet med et blodende rødt Klæde, og kilte saa paa igjen med Gravningen. Og Jep Murer stod og stødte Halvvæggen over Døren ud med en Jærnstang — og Jes Snedker satte et langt Vindu med rødt Glas i ind i Hullet — og paa den lange, røde Rude stod der malet med store, store hvide Bogstaver — en kunde staa og læse det ude paa Veien —:

BRUMMERS HVILE.

En bred Mand. En sær Mand. Var det ikke mærkeligt? Men sandt var det.

Efter endt Skoletid naturligvis stor Folkevandring ud til Spurvekrathusene af alle mine smaa Havbyere og din Ven — saa fik jeg med det samme rørt Benene og fyldt Lunger og Sjæl og Sind med frisk Skovduft og Havfrusange. Det er noget for mig, du.

Og nu i Dag kan jeg fortælle dig noget mere om Begivenheden, Brummers Tilflytning.

Hidtilværende Oversergent Hans Brummer — set ham har jeg, men ikke talt med ham endnu — er efter alle Julemærker et lille Stykke af en Hugaf, Brumbas, en Fyr, der gaar paa med krum Hals, bus paa.

Hans Handel med Kresten Væver om Huset tyder i det mindste paa det. Først nu dette: Kresten, kaldet »den hellige Væver«, der efter mit Kjendskab til ham er en lad, lidt snu og beregnende Fyr — selv paastaar han at staa Vor-

herre nærmere end nogen her i Byen — havde ladet kundgjøre følgende i forskjellige større Blade.

Mindre Landejendom til Salg.

Et smukt, saa godt som nyt Bindingsværkshus med stor Have, beliggende paa Landet i en af Jyllands blomstrende og frugtbareste Egne, $4\frac{1}{2}$ Mil fra Kjøbstad og $\frac{1}{4}$ Mil fra Jærnbane-station, ved Sø og Skov, er paa Grund af anden Bestemmelse at faa til Kjøbs paa billige Vilkaar. Ejendommen ønskes — om Gud vil — helst afhændet til en hellig Mand, som er solid, som er Haandværker eller forstaar sig paa Havedyrkning; men Stedet egner sig for Resten blandt andet ogsaa fortræffelig for en Gjordemoder, hvortil der paa Grund af Befolkningens Tilvækst er stor Trang paa Eggen. Betalingsvilkaarene kan for en Del rette sig efter Kjøberens Ønske, NB. naar han er solid. Bladets Redaction oplyser nærmere.

Denne Kundgjørelse faldt Oversergent Brummers Øjne paa, en Dag han sad og spiste Frokost og raslede med nogle store Blade paa et mindre Hotel oppe i Aarhus.

Og det hændte netop en fjorten Dage efter, at han var gaaet ud af det lette Skyts' Tjeneste med omtrent 50 Aar paa Bagen, en østrigsk Jægerkugle i Laaret, Danebrogsbaand i Knap-hullet, et tykt, graasprængt Overskjæg og nogle Hundrede Kroner i Efterløn.

Oversergent Brummer — lad mig kun blive ved at kalde ham saa, for det huer han godt — læste Stykket to Gange igjennem. Det tiltalte ham. Det var noget i den Retning, han søgte:

stor Have . . . Sø . . . Skov . . . Jærnbane-
station i Nærheden . . .

Man kunde jo da i det mindste tage hen og
inspicere Fæstningen. Og det gjorde han, saa
snart han havde faaet at vide, hvor Stedet laa.

Han kom, han saa, han købte!

Sagkyndige Folk vil paastaa, at det er ikke
frit for, Væveren tog Sergenten lidt ukristelig
ved Næsen ved den Lejlighed.

Men, aa, hvor han bor frisk og kjønt der
ude ved Søen mellem Bankerne i Udkanten af
Skoven tæt oven for Fjorden! Ligeftrem idyllisk.

20. Oktober.

. . . Kom snart igjen med noget mere Brum-
meri! skriver du.

Ja, mange Tak for det; men jeg er nødt til
at afvente Begivenhedernes Udvikling, ser du.
Selv koger din undertegnede Ven jo ikke den
brummerske Suppe; det gjør Livet, Virkelig-
heden; jeg er bare Skaffer.

Nu er jeg saa kommen i med Hs. Stor-
mægtighed Brumbassen. Skæbnen saa det har
villet. Trods mit Hjulben har den i mig fundet
et brugeligt Redskab til at gøre ham, hvad han
kalder en væsenlig Tjeneste.

Det var paa Jagsttien. Ligesom jeg er
han Dianadyrker og viet til Gudindens venstre
Haand.

Et Steds, en halv Fjerdingsvej fra Havby, findes der et lille 'Nor, som Fjorden naturligvis er Moder til, og som bærer Navnet »Flasken« — tænk helst paa en Vandkaraffel, men en ikke for lille. Rør og Flæg gror langs Bredderne. En lille, stilfærdig Fyr til Aa slaar sig til Flasken og forkorter sine Dage derved. Det samme gjør en Mængde Vildænder hen ad Efteraarstiden. Da kommer de trækkende ind fra Fjorden; i stille Aftener hører man deres pibende Vingeslag i Luften. Og saa sidder Nimrods Ætlinger skjult i Rørene der inde paa Bredden og forsøger at tage Pippet fra dem med Lyn og Torden fra lange Muskedonnere.

Saadan en maanelys, stille Aften, kølig og lidt diset, kom forleden og lokkede mig ud til Flasken med Vaaben i Haand. Og da jeg havde siddet der en halv Times Tid i Lytten og stille Venten paa, der skulde vise sig noget, saa kom der ogsaa noget, pludselig og ikke ret langt fra mig. Men ikke netop det, jeg ventede. Først to Glimt og Knald tæt efter hinanden, saa et Par Graa-Ænder, der styrtede op af Flasken og bort gennem Luften med lange rædselsfulde Vræl »ræ—b, ræ—b, ræ—b!« Og saa blev der stille.

»Hum . . . da maa Pokker forstaa det — bed det heller ikke i Aften!« brummede en tyk Røst skuffet. Manden havde nok været paa den Galej før, lod det til.

Saa begyndte han at bumre og mase med at stage en Baad ud af Rørene. Hvoraf jeg skønnede, at Jægersmanden vilde til Bunds i Sagen med Ænderne, og at Sømandskab næppe var hans stærke Side. Og ud i Lysningen gled saa et lille Fartøj — et rent Vandtrug, Fisker-Lars' fladbundede Egepram — med en stor, stagende og vaklende Mand i. Og til Bunds kom han i Sagen. Jeg saa ham med ét slaa ud med Armene, hørte et stort Plask og et rungende Raab.

»Hjæ—lp!«

Jeg sprang hen og fik Fisker-Lars' store Baad i Flaad og kom den uheldige Jægersmand til Undsætning. Brummer stod i Vand til Halsen og holdt Baadshagen højt i Vejret — jeg antager, han bildte sig ind, det var Bøssen —, men Fødderne stak saa rodfast i Mudderet, at først da Fiskeren tørnede ud og kom til Hjælp, lykkedes det at faa Oversergenten rykket op med Rode.

»Sinde, sinde, sinde!« gnavede Fisker-Lars — han laa og tyngede ud over Æsingen for at holde Baaden paa ret Kjel under Brummers Omplantning, smaabandede og skjældte mumlende ud, imellem som han gryntede — »Baaden knager . . . Ø, ø, ø! . . . Torskpande . . . jo vist! ligner all' de andre Kjøvstefolk . . . tror, al Verden hænger i en Kattehaale . . . Saa, nu blev Klemmen født!« Brummer var bjærget . . .

»Naa, De har saa ogsaa slaaet Dem paa Flasken,« sagde jeg, da vi igjen fik fast Landjord under Fødderne.

Oversergenten standsede med et Stamp. Vandret drev af ham og hans Ansigt var et Øjeblik et eneste maanebelyst Spørgsmaalstegn. Men saa slog han ud i en stor, puffende Latter.

»Hør, gaa med hjem til mit, unge Ven, saa drikker vi et lille Bæger. Det skal smage godt oven paa saadan en . . . Flaskehistorie.«

Det Tilbud tog jeg gjerne imod. Og det var med en egen nysgjerrig Forventning jeg satte min Fod i Bjørnens Hi. Mens han nu tændte Lys, skiftede Klæder og gav Tørvegløderne i Kakkelovnea en venskabelig Opmuntring — ingen af Delene stod længe paa — »man har jo ikke været Soldat og levet paa Feltfod for ingen Ting, ser De« —, saa' jeg mig om.

Huset er paa tre store Værelser og Køkken. I det ene har han — ja jeg har en lumsk Anelse om, at det nyttes til Urydskammer og Brænderum og Gymnastiksal for Rotter; for jeg skulde tage meget fejl, om det ikke var Hovslag af galopperende Rotter, jeg hørte der inde fra, lige som jeg ogsaa er tilbøjelig til at tro, at det var dem, han sigtede til med det Brøl, han tordnede der ind tillige med en stor Bøgeknude. I det andet har han Sovekammer; i det tredje — det jeg sad i — Dagligstue. Bohavet er tarveligt, vidner ikke om, at han er den Velhaver,

Folk holder ham for. Orden er der, naturligvis, omtrent som hos mig, før min Søster kom til Regeringen, det er udlagt: adskillige Ting staar eller ligger paa alle mulige andre Steder, end hvor de bør. Billeder er der paa Væggene, Landskabs- og Slagbilleder; jeg spejdede længe efter at finde et af en Kvinde; nej, alle Hovederne havde Skjæg. Hm, tænkte jeg, du maa være en sær Søn af Mars, min Fa'r!

Jeg stod og saa paa Billedet af Kampen ved Sankelmark og Max Müllers Portræt, der hænger over det.

»Ja, det var en Karl, kan De tro . . . Kjernekarl . . . Soldat, virkelig Soldat . . . ingen Parade-Sprader . . . eller Spids-Lærke.« Det sidste lagde han Tryk paa. Og da han saa havde skruet det osende Kogeredskab ned, kom han tilbage, greb en Stok og indtog Kommando-stilling.

»Vi vidste aldrig, naar vi havde ham over os, den gamle »Fatter« . . . Var vi saaledes paa Felttjenestøvelse, marcherede rolig hen ad en Vej, tænkte paa ingen Verdens Ting . . . pludselig vender han Hesten: Kaptajn, Rytteriet kommer jagende lige ind paa dem, fem Hundrede Alen borte. Hvad vil De gjøre?«

Det rungede i Huset, saadan raabte han, og han stod mig ind paa Livet med lynende Øine og løftet Stok. Uvilkaarlig kom jeg til at tænke paa, hvad Rotterne mon syntes om det; men saa

gik Brummer videre, nu med halv Stemme og dvælende paa Ordene: »Rolig sad han der paa Hesten og fulgte Udførelsen med sit skarpe Blik. Saa naar den var endt: Det er godt. Eller, hvis han ikke fandt den praktisk: Det er rævpinende galt! Saadan skulde De ikke ha' gjort. — Raskhed, Snarraadighed i en snæver Vending, det var det han satte Pris paa.

Aa, De skulde ha' set ham ved Sankelmark, min unge Ven, De skulde ha' set ham der!«

Ved Piben og Punchen fik jeg en Skildring af Kampen ved Sankelmark, en overordentlig tydelig og livfuld Fremstilling; jeg glemmer den næppe nogen Sinde — Rotterne vist ikke heller.

»Ja—a, da var man en Karl, da . . . var . . . man . . . en Karl!« Han sukkede og sank lidt sammen. Saa rettede han sig pludselig med et Ryk. »Men det er ikke værd at synke Bajonetten endnu — Skaal!«

Saa sad vi begge tavse en lille Tid.

»Har De det i Grunden ikke lidt for ensomt her?«

Han tyggede lidt paa Svaret og dampede af Piben.

»Aa—aa, naa—aa . . . (bak, bak) man har jo . . . (bak, bak, bak) . . . haft det . . . livligt nok . . . en Gang, ser De (bak, bak) . . . Saa er det rart . . . at prøve . . . og nyde Stilheden og . . . og Hvilen . . . Hvilen, ja!

— — Hør! nu er de paa Spil igjen, det Djævels Tøj!«

Og op fo'r Oversergenten og tordnede et nyt Brøl og et Brændestykke ind i den tomme Stue.

»Er det Rotter, De har? Se at faa Dem en Kat.«

Han kunde ikke udstaa Katte. Saa skulde han jo ogsaa have et Kvindfolk i Huset. Katte og Kvinder hørte sammen, de lignede hinanden.

Jeg fik Indtryk af, han var Kvindehader.

»Ja, ja, men sæt saa Gift for Rotterne da, saa slipper De baade for det ene og det andet.«

»Gift! Brrr!« Oversergenten skar græsselig Ansigt af Modbydelighed.

»Ja, undskyld, jeg vil ikke fornærme Dem — men det er saa umanerlig lumpent, synes jeg.«

Og nu kom han ind paa en Udmaling af, hvor oprørt han var bleven, første Gang han læste om sydlandske Kvinder, som havde kastet Gift i Brøndene, brave Soldater skulde slukke deres Tørst af.

Det var jo i Krigstid, indvendte jeg.

»Lige meget, lige meget,« bruste han op. »Det er ligesuldt umenneskeligt, barbarisk, ligefrem kannibalsk, kalder jeg det!«

Jeg bøjede ind paa noget andet. Og om lidt brød jeg op; jeg syntes, han begyndte at se træt ud.

»Ja, nu Tak for i Aften. Har De Lyst,

saa værsgod og se ud til mig. Nu kommer jo de lange, mørke Aftener.«

»Tak for det. Med Fornøjelse. Selv Tak, hjærtelig Tak.«

»Hør, De saa' nok ikke mit Soveværelse,« sagde han med èt, da jeg gik ud af Døren . . . »Kom!«

Endelig! Der hang, over hans Seng, i brun, udskaaren Ramme en Kultegning, et Brystbillede af en ung Kvinde, hans afdøde Hustru.

»Det var dog nogle mærkelig kjønne Øjne!« brød jeg dæmpet ud.

»Det er mit kjæreste Minde,« mumlede han overraskende blødt. »Og det ligner udmærket.«

Han holdt Lampen højt op, for at Lyset skulde falde bedre paa det. Og da lagde jeg Mærke til, at han stod og blinkede krampagtig med Øjnene og det skjalv under det store Overskjæg.

»Har De ingen Børn?«

Han rystede paa Hovedet.

»Ogsaa døde.«

Med èt stak han rask Lampen lige op til Glasset og brød, næsten harmfuld, ud:

»Tror jeg ikke, de nederdrægtige Møl er ved at ramponere Billedet! Ja, vent I bare til i Morgen.«

»Nu har jeg vist set det bedste hos Dem, Hr. Brummer,« sagde jeg og gik ud af Værelset.

Han svarede ikke noget paa det. Han stod

endnu og mumlede om det uforskammede Kryb, som havde faaet i Sinde at lægge Karolines Billede øde . . .

Han interesserer mig virkelig, den gamle Fyr. Næsten tror jeg, jeg er kommen til at holde en Klat af ham.

Johanne, min ellers saa stille og elskelige Søster, opvartede mig ved Hjemkomsten med en Slags pebret Sansekage, som hun havde siddet og bagt paa i de tre, fire Timer, jeg havde været borte fra Hus og Hjem.

Om det var Orden og Levemaade, saadan at bisse om Timer i Træk uden at tænke paa Aftensmand.

Men din Ven tog nok Mod og Mandshjærte til sig, stod hende op i Næsen og slog sig for sit kjække Bryst. »Ti, Kvinde! Tal ej saa til den, som har revet en Mand, oven i Købet en Danebrogsmand, ud af Farens Svælg. For det har din Broder, jeg, du!«

Saa blev hun tavs — og nysgerrig. Jeg er jo dog hendes Broder, hun kun en Kvinde, skjønt seks og tres Tommer høj.

10. Februar.

Saadan rigtig »i Naade« er Brummer ikke sluppet ud af Haandskytsets Tjeneste. Han har selv fortalt mig Tildragelsen, og det saa udførligt

og tydeligt, at det staar saa levende for mig, som havde jeg selv oplevet den.

Nu skal du høre:

Marschøvelsen var endt. Kompagniet troppe af.

»Oversergent!«

»Hr. Kaptejn!«

Brummer satte i Smaatrav, til han kom Kaptajnen paa en halv Snes Skridt nær, saa slog han over i rask Gang, og tre Skridt fra Chefen hug han Hælene sammen med et Sjup og Haanden til Hueskyggen, stod der støt og strunk, som Reglementet paabyder, en rigtig Soldat bør staa over for en foresat.

Kaptajnen (vinkende): Tag kuns Haanden ned, Oversergent . . . Hm, Løjtnant de Lercke forebringer mig, de har forbudt deres Deling at synge, umiddelbart efter at han havde opfordret Mandskabet til at lette sig Marchen med en Sang?«

Oversergenten (hilsende): »Ja vel, Hr. Kaptejn.«

»Det finder jeg — behold kuns Haanden nede, Oversergent! — det finder jeg er et mærkeligt Indfald af en . . . ældre Militær.«

»Tillader Hr. Kaptejnen. Jeg forbød kun Delingen at synge liderlige Viser. Jeg sagde: vil fjerde Deling synge, saa syng en af vore raske, gode Sange, Folk, og ikke det uhumske Pøjt.«

»Meget vel, Oversergent. Alligevel har de forset dem, i det De har misbilliget en overordnets Foranstaltning. Saadan noget tjener kun til at svække Disciplinen og Militæraanden hos Mandskabet. Og vi maa sandelig passe nøje paa det i vore Tider. — Værsgo, træd af! De har at gjøre Løjtnant de Lercke en Undskyldning!«

»Tillader Hr. Kaptejnen: Løjtnanten —«

»De mener Premierløjtnanten, Oversergent.«

»— Premierløjtnanten opfordrede ligefrem Mandskabet til at synge netop det Slags Viser. Jeg tillader mig at mene, Hr. Kaptajn, at de nedsætter os Soldater i honette Folks Omdømme.«

»Jeg tror — saa bandede Kaptajnen og lo — De er i med at blive Dydsdragon eller Lægprædikant, Oversergent! Hvad er dog det for Galskab af Dem! . . . Nu, helt Uret har De imidlertid ikke. Jeg skal tale med de Lercke, gjør De saa Løjtnanten en Undskyldning.«

»Jeg be'r Hr. Kaptajnen fritage mig for det. Jeg kan ikke. Jeg syntes, jeg har gjort ret. Jeg véd, de bedste Soldater i Kompagniet billiger min Handlemaade. De selv, Hr. Kaptajn, er sikkert ogsaa enig med mig.«

»Maaske i Realiteten, Oversergent, s'gu ikke i Formen. Og Formen er noget af det allervigtigste i Militæretaten, vil jeg fortælle Dem. Ignorerer man Formen, saa bliver det hele løst

i Fugerne og saa ligger hele Krammet der — det burde De kunne indse, Oversergent. De skal gjøre Undskyldningen.»

»Jeg kan ikke, Hr. Kaptajn. Saa faar det gaa, som det vil.«

»Hør, nu skal jeg sige Dem noget, Oversergent: Jeg har førend i Dag bidt Mærke i, at disse . . . folkelige . . . obsternasige Tendenser af og til stikker Hestefoden frem hos Dem. I Forfjor gik De saaledes til Mødet, som denne Berg havde trommet sammen her, og det uagtet jeg havde betydet hele Kompagniet at holde sig borte derfra. Jeg lod det gaa, fordi De ellers i det hele opfører Dem upaaklagelig og passer Deres Tjeneste; men denne Gang vil jeg ikke lade Dem dø i Synden . . . De gør Premierlieutenant de Lercke en Undskyldning!«

— Det var nu det, min Ven. Men et andet er dette: jeg er ræd for, Brummer er kommen paa Vej til at blive drikfældig. Jeg har set ham et Par Aftener komme trækkende oppe fra Stationen med en rigtig grim Bjørn. Og jeg hørte siden, det er ikke den eneste, han har bjærget sig der. Stationsforvalteren, en lille kartoffelrund, porøs Herre — han minder livagtig om en Rosenkartoffel paa to tykke Smaapinde — er en afskediget Stabssergent og skal more sig, saa hans runde Kartoffelvom ryster, naar han har faaet den brede Oversergent drukket paa Pelsen og ser ham krysse Vejen hjemad.

Og der ikke alene drikkes, der spilles ogsaa imellem, spilles højt. Det siges, Brummer skal have tabt over 100 Kroner en Aften.

Baade Johanne og jeg beklager det som noget meget sørgeligt. Brummer kommer saa godt som aldrig til os nu. Sidst han var her, var Juleaften. Vi havde indbudt ham, for vi syntes begge, det maa være græsseligt øde for ham, enlige Fugl, han er, at sidde og kukelure der ude i Hiet og slaas med sine Rotter paa saadan en Aften. Men næppe havde han sat sig ned, før han med ét fo'r op igjen og fik umaadelig travlt.

»Jeg ønsker . . . en rigtig glædelig Jul!« stødte han frem, og borte var han med det samme.

»Men bedste Hr. Brummer, hvad er det for noget!« raabte min Søster efter ham.

Han svarede ikke.

I de første Par Maaneder efter Flaskehistorien, du husker, havde vi ham her næsten hver anden Aften. Og jeg kan sige, vi har haft nogle af de fornøjeligste og interessanteste Timer i hans Selskab, jeg endnu har oplevet. Han spiller kjønt Violin, og fortæller — ja, du skulde bare høre ham fortælle, naar han kommer godt op i det Hjørne! Morsomme og kjønne, karakteristiske Smaatræk, tit djærv i Udtrykket, men aldrig raa.

Og saadan som det Menneske kan regne og skrive!

Og nu gaar han der, kraftige Mand, han er, og glider og glider. Jeg har tænkt paa at tale med ham; min Søster styrker stadig til; men jeg ved snart ikke mit levende Raad, hvordan jeg skal komme ind paa det med ham.

12. Februar.

Jeg blev afbrudt af fremmede.

— I Aftes tog jeg det saa overtvært og gik ud til »Hvilen«. Der var lyst paa Vinduerne, saa han var hjemme. Ved Laagen mødte jeg Drengen, han har til at røgte Smaaærinder.

»Naa, er du nu klar for i Aften, Niels?«

»Ja; nu har han faaet Kurven.«

Faaet Kurven?

Og saa fik jeg at høre, at hver Aften maa Drengen sætte den fyldte Tørvekurv hen paa en Stol ved Sengen, for at Oversergenten kan have noget Kasteskyts ved Haanden til Rotterne om Natten, naar de begynder at spille op.

Nu er de snart over hele Huset.

Han sad og dvaskede af og halvsov over et Blad, men fo'r forvirret op, da jeg traadte ind.

Faa ham gjort opfarende, det naaede jeg da til at begynde med. Jeg gik nu vistnok ogsaa umaadelig kejtet og famlende til Værks.

Han tordnede op og ned over Gulvet og kjørte Stolene til Side — Rotterne dernede i Krogene har vist siddet og spidset betænkelig Øren under dette.

»Hvad vilde jeg her!« buldrede han. »Den største Dumhed jeg har begaaet i mine Dage, er den, at jeg flyttede her til denne . . . denne . . . Egn . . . Lad mig være! . . . Hvad rager det Dem og Deres Søster, om jeg gaar rabundus . . . gaar til Rotterne . . . om Rotterne æder mig, hva'?« . . .

Han satte sig omsider tungt paa Stolen, lusede forover og borede Fingrene op i Haaret.

»Men jeg skulde vel i det, jeg skulde vel i det! . . . Hvad hjælper det at stritte imod . . . Lige saa godt synke Bajonetten først som sidst . . . synkes skal den jo en Gang alligevel.«

For ikke at tirre ham op paa ny sagde jeg saa mildt og stiltfærdigt, jeg kunde: »Vist nok; men som gammel Soldat ved De nok, Brummer, der er noget, der hedder: at falde med Ære.«

Jeg ventede forgjæves paa, han skulde sige noget; saa bød jeg Godnat. Da kom han hen i Døren, gav mig Haand og sagde afbrudt og saa underlig gribende: »Jeg ved det, jeg ved det . . . Men jeg tror snart, det onde er det stærkeste her i Verden . . . Tak fordi De kom. Og hils Deres brave Søster . . . Skulde De høre

en Lejer eller Kjøber til et Hus, saa vær saa venlig at vise ham til mig.»

Er det ikke sagtens en Sorg, et gammelt Saar, som er brudt op paany, og som han nu vil søge at drukne Smerterne af ved Sus og Dus. Men hvad hjælper det vel, han flytter? Flytter Nissen ikke med. Ja, kunde han flytte til et ordentligt Arbejde, som rigtig gav ham noget at tænke paa, det kunde kan hænde hjælpe. Jeg skal dog huske og foreslaa ham det.

30. Marts.

Kjære Ven!

Jeg har højst mærkelige Ting at fortælle dig denne Gang. Hvor skal jeg begynde! For at komme lidt til Ro har jeg tøvet nogle Dage med at skrive derom. Er de glædelige, saa er Glæden sandelig ikke ublandet.

Paaske-Lørdags Morgen fik jeg Brev fra Brummer, om jeg endelig ikke vilde komme ud til ham; der var noget, han gjerne vilde bede mig om.

Han laa til Sengs af Værk i Benet efter Saaret af Østerrigerens Kugle. Om jeg ikke vilde rejse til Kjøbenhavn for ham og ordne en Sag med et lille Pigebarn, han havde staaet Fadder til og hvis Moder nu var gaaet bort, saa Barnet stod helt ene i Verden og var lige ved at fortvivle.

»Jeg be'r Dem, kjære unge Ven, rejs og ordn det paa bedste Maade. Og er der ingen anden Udvej, tag hende saa med her over.«

Og jeg rejste. Men i Stedet for et Barn paa en 12—13 Aar, som jeg havde tænkt mig, fandt jeg en ung Pige paa tæt ved de 20. Halvt ude af sig selv af Sorg var hun, stakkels fattige, forældreløse Barn. Jeg lod hende først læse Brummers Brev, der trøstede hende noget, og saa talte jeg med hende om Forholdene; men da jeg saa tilsidst foreslog hende at tage med over til Brummer, saa' hun næsten forfærdet ud og udbød: »Til Jylland!« og det i saadan en Tone, at jeg næsten ikke kunde bare mig for at le. Jeg er nær ved at tro, hun forestillede sig Jylland som en ren Udørk, fuld af Lyng og Blæst og grænseløs Kjedsommelighed. Nu, kort at fortælle, hun sagde da, at hun hverken vilde eller kunde forlade Kjøbenhavn, hvor hendes kjære Forældre hvilede. Hun vilde leje et lille Værelse og saa se at faa nogen Syning og andet Haandarbejde.

Og saa hændte det, mens vi traskede om og ledte efter Lejlighed, at jeg stødte paa Tørring, vor Kammerat, du husker nok, der forlod Seminariet for at læse til Præst; han er nu Kapellan ved en af Kirkerne der ovre og gift. Han kjendte og fulgte os hen til en Enkefrue, som netop søgte en saadan ung Pige, der kunde styre en lille Husholdning og ellers vilde gaa

til Haande med Syning og saadant »mod en lille Smule Løn, men saare venlig Omgang«, som hun sagde, Fruen.

Endnu var der et og andet, jeg syntes at burde give Helga Svendsen en lille Haandsrækning til at faa ordnet; men det tog længere Tid, end jeg havde tænkt, saa jeg naaede først at komme her hjem igjen tredje Paaskedag i Mørkningen. Og lige saa snart jeg stod ud af Toget, begyndte Nyhederne at vælte ind paa mig. Først saa jeg den tykke Stationsforvalter gaa og vralte om med Bind om Hovedet, og da jeg i al Høflighed spurgte, om det var galt fat med Tænderne, gav han mig først et ondt Øjekast og saa et storsnudet affejende: »Hvad Fa'n rager det Dem. Pas De bare Dem selv.« Mens jeg stod og maabede forundret efter ham, saa jeg Mads Jepsen, en af mine Venner her, en ældre Gaardmand, blinke ad mig.

Hvad i al Verden der gik af Forvalteren i Dag? spurgte jeg.

Først da vi kom ud paa Vejen, fortalte han, at Brummer havde Dagen i Forvejen gennemtærsket Forvalteren, som han maaske aldrig var bleven tærsket i sine Dage. Den tykke havde sagt noget ærekrænkende, og da han ikke straks vilde tage Ordene tilbage, havde Brummer slaaet til ham, saa han trillede hen ad Gulvet, og tvunget ham til det. Brummer havde været som rasende. Han var gaaet sin Vej straks

efter dette og kommet ned til Fjorden uden for Spurvekrathusene. Der stod det i en Jammer og fortvivlet Graad af Fiskernes Kvinder og Børn. I den haarde Fralandsblæst, det var, havde Isen begyndt at slaa op og sætte i Drev, uden at Fiskerne, som stod der langt ude paa Fjorden og pilkede, havde mærket det, før det var forsilde at naa til Land. Der var allerede et Par Hundrede Alen bred Stribe aabent Vand mellem Isen og Landet. Den blev stadig bredere og bredere. Og Aftenen vilde snart falde paa.

»Men da viste Brummer, straks han kom til, at der lige godt er et Stykke af en Kjernekarl i ham. Vi maa gøre noget for dem, sagde han. Lad os faa en Baad ud. Og han og Kvindfolkene og en lille Fiskerdreng fik saa en Baad skudt i Flaad, noget Reb og et Par lange Brædder i den, og saa stak han og Drengen ud. Da de saa kom ud til de store Is-Skonger, sagde Oversergenten til Drengen, at nu skulde han blive liggende der med Baaden, og saa kravlede han selv ud paa Skongerne og marscherede af ind over Isen med et Bræt paa Nakken og Baadshagen i Haanden, for at raabe Fiskerne op og faa dem bjærget i Land. Og det naaede sig da ogsaa. Men mindst et Par Gange slap han igjennem Isen lige til Armhulerne — for han er jo ikke kjendt med at kunne se, hvor Havisen kan bære — og havde han ikke haft

Omtanke til at tage Brædtet og Baadshagen med, saa var han nok bleven derude, hvordan saa ellers det var gaaet med Fiskerne.

Ja, jeg kan ellers ogsaa nok sige Dem, Møller, hvad Forvalteren og Brummer kom imellem: han sagde nogle skidne Ord om deres Søster.« —

— Jeg kom hjem i mangehaande Tanker, kjære Ven. Min Søster var saa usædvanlig stille, mærkede jeg. Og da hun saa havde tændt Lampen og rullet Gardinerne ned, kom hun hen og lagde Hænderne om min Nakke og saa mig saa kjærligt og alvorligt ind i Øjnene.

»Ejler, jeg har i Dag lovet Brummer at blive hans Kone.«

Jeg kan ikke, kjære Ven, fortælle dig, som de Ord slog mig med Forbavselse, næsten Forfærdelse. Og det jog omkring i mit Hoved — og det gaar der endnu i Dag som Dønninger efter en Storm —: Johanne, min gode, kjære Søster, gifte sig med en afskediget, halv for-drukken Sergent! Og saa det Uvejr af Sorg og Harme, dette Skridt vil volde i vor Familie! Selv er vi Børn af stovte Bønderfolk, og vor Søster og begge vore Brødre er gifte til Gaarde, med agtværdige Folk.

Og jeg sagde:

»Johanne, Johanne, hvor kan en fornuftig og forstandig Pige paa over tredive Aar dog

falde paa saadan Galskab. Det er jo ligefrem Vanvid!«

Kan hende, det kom i en noget haard og ukjærlig Tone, for det drev hende Vandet i Øjnene.

»Jeg havde ikke ventet, Ejler, du vilde tage det paa den Maade. Men det er nu ogsaa det samme. Jeg har længe holdt af Brummer. Der er saa meget godt og dygtigt i ham, at det er Synd, han skal gaa til Grunde.«

Og da hun saa havde dækket Bordet og skjænket min Te, føjede hun til i en rolig, fast Tone:

»Jeg er vis paa, kjære Ejler, at du agter og ærer Brummer for det, han gjorde for at bjærge Fiskerne, og at du vilde gjort det samme i hans Sted. Og jeg er ogsaa vis paa, at havde det i Stedet for mig været en fremmed, der vilde række ham Haand og hjælpe ham ind paa en bedre Vej, saa vilde du have sagt: det er godt og rigtigt.«

Hun har jo Ret, min Ven, hun har jo Ret. Jeg sad der og kunde ikke andet end mumle: »Ja, men, det er en saa vovelig Sag, kjære Søster. Sæt nu, det gaar galt alligevel. Sæt, at du kommer til at leve dit Liv sammen med en Drukkenbolt!«

Saa svarede hun saa stille: »Sæt nu, Ejler, at jeg eller en anden, du har kjær, var i Nød, kunde du da have Sind til ikke at vove noget

for at hjælpe mig? Jeg tror, du vilde vove det yderste. Du indprenter Børnene i Skolen og de voksne paa Folkefester, at vi skal bringe Ofre og hjælpe hinanden, værne og bygge vort Land; men nu din Søster vil gjøre sit til at hjælpe én, saa bliver du ræd og forknytt og raader fra af al Magt. Hvad er dog det for noget af dig!«

Hun gik fra mig.

Næste Morgen stod jeg op før Solen. Tung var jeg i Hovedet og urolig i Sind; Søvn havde jeg ikke faaet stort af den Nat. Først vilde jeg nu tage mig en lang Røretur og saa paa Tilbagevejen gaa ind og tale med Brummer. Jeg baade vilde, og vilde endda ikke. For hvad skulde jeg sige. Raade fra eller styrke til?

Længe før jeg paa Udvejen naaede Brummers Hus, hørte jeg i den stille Morgen gjentagne Gange kraftige Pumpeslag der inde fra, og da jeg kom nærmere, skimtede jeg ham gaa i Skjorteærmer, travlt i Færd med at bære Vand om bag Huset og hælde det ud paa et og samme Sted hver Gang. Jeg tog det overtvært og gik over til ham. Han kom mig i Møde med fremrakt Haand. Det slog mig, at der var kommet noget rankt og besluttet i hans Væsen.

»Jeg følger Deres Søsters Raad, Møller,« sagde han straks, »og er ved at vande mine Rotter bort. Hvad mener De om det?« Han saa mig lige i Øjnene.

»Bare de ikke allerede har sat sig for fast, Brummer. Eller vender tilbage igjen?»

»Det vil vi dog nappes om,« kom det kort og fast. Og han slog en Spandfuld i Hullet. Saa kom han hen til mig igjen.

»Jeg fatter nok Deres Mening. Men lad os tale rent ud af Posen, og ikke i Billeder og Lignelser, Møller.

Jeg vil nu ud af dette her. Det skal blive anderledes. Jeg var en Usselryg og elendig Karl, hvis jeg nu svigtede Deres velsignede Søsters gode Tro til mig. De skal faa at se, Hans Brummer er ikke »afdanket« endnu. Jeg vil ind i et ordentligt Arbejde, forstaar De; for jeg kan endnu udrette noget godt, og jeg vil det.

Og nu taler vi ikke videre om den Sag i et Aars Tid, vil jeg foreslaa. Men jeg be'r Dem nu give mig Ord og Haand paa, De til den Tid ikke vil overtale Deres Søster til at give Slip paa mig.«

Det gjorde jeg, og vi skiltes. Gid han maatte faa Lykke til at kæmpe sig frem til et bedre Liv!

Om et Aar! Ja, naar du, min Ven, kommer tilbage fra din Amerikarejse, hvad mon jeg da vil have at fortælle dig. Give Gud, det maatte være glædelige Ting!

Nu Farvel og Lykke paa Færden!

*

*

*

5. Septbr.

Naa, det var en Overraskelse, kjære Ven:
Allerede kommen tilbage!

Hvordan det staar til her? Ja, naar du læser dette, vil Bladene jo allerede have meldt dig Ulykken her ovre i Forgaars Aftes. Der er ingen døde, endnu da; men flere af de rejsende ere komne alvorligt til Skade. I Forvirringen over Forvalterens Forsvinden — den lille tykke Slyngel har taget Kassen og en Del laante Penge med sig — havde man glemmt at passe Sporskiftet, og Følgen var, at Toget løb ind paa fejlt Spor, tørnede der saa voldsomt paa nogle Godsvogne, at Lokomotivet kom ud af Skinnerne, væltede og trak bl. a. den forreste Passagervogn efter sig. En Guds Lykke var det, at Sammenstødet skete netop paa det Sted og ikke en halv Snes Alen længere fremme, hvor Skraaningen er 12—15 Alen dyb. Det gruer i mig ved Tanken paa, hvor forfærdeligt det da kunde have gaaet.

Tænk dig, Helga Svendsen var med Toget. Hun kom for at besøge »Onkel Hans«, som hun kalder ham. Hun slap med en brækket Arm og nogle Skrammer. Stakkels Pigebarn! Det maa have været et rædselsfuldt Øjeblik, da Vognen væltede og Mennesker og Rejsesager kastedes hulter til bulter over og mellem hverandre. Hun bor her hos os, og min Søster plejer hende paa det bedste, Jeg er halv husvild.

Mere næste Gang. Nu hjærtelig Hilsen.

E. Skr. Brummer har holdt sig brav og tapper hele Sommeren. Han har skaffet sig nogle Timers daglig Regne- og Skrivearbejde oppe hos Landmaaleren og Branddirektøren. Ellers slider han i sin Have som en ihærdig Nybygger. I Morges rejste han bort. Han agter at søge Stationsforvalterpladsen her.

30. Septbr.

. . . Lægger du Mærke til, kjære Ven, hvad det dog er for en mageløs herlig og dejlig Eftersommer vi har i dette Herrens Aar. Jeg tykkes aldrig at have set saa fyldig og kjøn en Eftersommer i mine Dage. Paa mit Bord staar en yndig Klynge af dens Børn og dufter. Der er baade Gedeblad og Kodriver, en Viol og to Roser. Johanne og Helga Svendsen plukkede dem i Gaar ved og i Brummers Have. Hun har nu oppet sig saadan, at hun kan færdes om med Armen i Bind, og har saa smaat begyndt at fylde Huset med Kvidder og Skjælsstykker. Hun tager alle Mennesker her ude med Storm, frisk, barnlig, elskværdig og ligefrem, som hun er. I Aftes ved Solnedgang havde vi en kjøn Sejltur langs Stranden, og da brød hun med et ud saa morsomt, at jeg ikke kan lade være at le, naar jeg tænker paa det. »Du milde Gud, sikken Dromedarius jeg har været! At jeg der

har gaaet og forestillet mig Jylland halvvejs som et Sibirien — for det har jeg virkelig!»

Om fjorten Dage rejser hun — saa er den Glædens Fugl flojen! — hvis Armen da ellers vil tillade det, hvad jeg rent ud sagt ikke tror, den gjør. Jeg haaber nu det bedste.

Brummer har paa det sidste føjtet om i Øst og Vest, fra Per og til Povl, ligervis som en stakkels Skolemester maa det, naar han søger Embede. Han har sanket sig et helt Magasin fuldgode Løfter og anbefalinger, skriver han fornøjet til mig i Gaar, saa han nu er rustet til Tænderne og har det bedste Haab om at kunne indtage Fæstningen. Han kommer tilbage i Morgen, mulig allerede i Aften med 9-Toget. Hovsa! Klokken gaar allerede til tre Kvarter, ser jeg. Saa maa jeg nok afsted til Stationen. Og nu kommer der nogen.

1. Oktbr.

Det er afgjort: Brummer faar ikke Pladsen. Men han viser sig at bære Skuffelsen baade roligere og mandigere, end jeg har turdet vente.

»Det blev en Forbier, kjære Møller. Men paa'en igjen paa en frisk!«

Jeg kunde glæde ham med en god Tidende.

Thi Ordsproget: »Naar én Dør hugges haardt i, springer en anden op,« er her gaaet

saa fornøjelig i Opfyldelse. Gaardejer Mads Jepsen, der brød mig af i Skriveriet i Aftes, kom for at fortælle mig den glædelige Nyhed, at det er besluttet at stifte en Spare- og Laanekasse her paa Egnen, og at man agtede at tilbyde Brummer Pladsen som Styrer og formaa ham til at tage sin Ansøgning til Stationsforvalterposten tilbage.

Aldrig har jeg set Brummer se saa inderlig glad ud, som da jeg fortalte ham dette! Jeg tror virkelig, Vandet var tæt ved at gaa den gamle Karl i Øjnene. Og det første, han sagde, var de Ord — de kom i saadan en stille, varm og taknemlig Tone —: »Johanne, Johanne, kjække, velsignede Pige!«

5. Maj.

Det nynner, det jubler; jeg har en sød Uro.

— Skal jeg gaa paa fire, hvad heller paa to! —

Ohej, oho!

Thi Helga, Helgaliden har skjænket mig sin Tro,
fra Hjærte og til Hjærte gaar Lykkens gyldne Bro.

Kan du se, jeg kan ogsaa danse paa Versefødder, du! Og hvi skulde jeg saa ikke gjøre det, naar jeg nu er saa spille-, hoppe-, dansende glad og lykkelig. (Bank under dit Bord, du min ædle Hjærtens- og Menneskeven!)

Og blank nu dine Støvler og sadl op din Hest,
og kom saa første Juni til vor Tvilling-Bryllupsfest.

Kom endelig i god Tid, helst Dagen forud; for jeg ønsker nemlig, at du lange Menneske med dit store, luerøde Skjæg vil forherlige den dobbelte Fest som min Forlover og — Bryllups-fakkelt. Og desformedelst jeg har en uhyggelig Anelse om, du er lidt umenneskelig vankundig i Retning af, hvordan du har at forholde dig og træde op ved saadan Lejlighed, gjør du klogt i at give Møde i god Tid, for at jeg kan faa holdt Generalprøve med dig. Og skulde jeg ikke være paa Stationen at tage imod dig — det kan gjerne gaa saa galt, for jeg er nok baade lidt uberegnelig og utilregnelig i denne Tid —, saa følger du bare den ny Vej lige ud, til du kommer til et kjønt Hus ved en lille Sø i Udkanten af Skoven, med Have, Flagstang og hvide Vægge, over hvis Dør der staar at læse for hver den, der kan læse Skrift — det kan for Resten mange, mange flere, end Pastor Bang paastaar —:

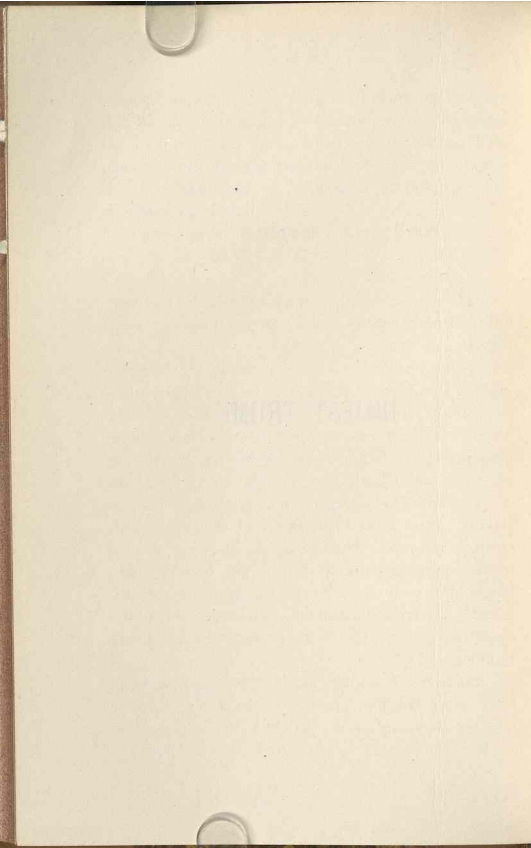
HAVBY—TYRSTRUP—HEDEBY SOGNES SPARE- OG LAANEKASSE.

Naar du der banker paa og gaar ind til venstre, staar du i førværende »Brummers Hvile«s Rotters Øvelsessal, og der vil du nu uden Tvivl møde en Art Bank-Aand, en kraftig bygget Mand ved det halve Hundred, med stor Næse og Overskjæg, som rejser sig — ja, Manden,

ikke Skjægget — rejser sig fra Pulten og kommer dig høflig og venlig i Møde med rank Holdning. Og naar du saa siger, hvad du er for en Fyr, maa du indrette dig paa at modtage saa hjærteligt et Haandslag til Velkomst, at det gaar dig til Marv og Ben.

For der er Krummer i Hans Brummer.

HØJEST TRUMF

De samledes til Eftermiddagskaffen i Ambæk-Sørup Præstegaards store, gammeldags hyggelige Dagligstue.

Først kom — nej det er sandt, de sad der inde — Frøknerne Porskjær, Fruens Halvsøstre, to spinkle smaa Damer ovre fra Kjøbenhavn, begge tvivlsomt alderstegne og en bitte Smule graasprængte, begge ens og smukt klædte og med ligedan Haarbukler ved Ørerne. Ind fra Gangdøren til Køkkenet, med Kaffetøjet paa en Bakke, kom Præstens Søster Karen, en stilfærdig, mildøjet Pige, som siden Fruens Død havde styret Broderens Hus. Og endelig kom Husfaderen selv, en lille rund, femtiaarig Præstemand med frisk Ansigtsslød og tæt graa Stubbehaar, der groede ned i en spids Odde midt paa Panden.

Søstrene Porskjær lagde Mærke til, at han satte sig i Lænestolen med et Pust, der lignede et stille Suk, og mod Sædvane med noget som en Misfornøjelsens Skygge over Aasynet.

»Du er saa tavs og tankefuld, Svoger Hans?«
 lirkede Frøken Evfemia — hun var den ældste —
 med et indsmigrende Smil.

»Du ser saa træt og overanstrengt ud,
 Svoger Hans,« føjede Thyra til med et med-
 lidende Blik.

Pastor Sørensen gav et lille bitte gnavent
 Vris — for rigtignok var han en mild og blid
 Mand, men han kunde alligevel rejse smaabitte
 Børster imellem.

»Aa, det er naturligvis denne Jordemo'r-
 Skrædder — i Aften skal jeg jo trækkes med
 ham igjen, den . . .«

»Jordemo'r-Skrædder?« udbød Søstrene paa
 en Gang og saa spørgende paa ham. »Hvad er
 det for en ubehagelig Person?«

For de skjønnede lige straks, det var et
 Menneske, der vilde gjøre deres Svoger Fortræd.

»Har jeg virkelig ikke fortalt jer den Sag?
 Det var dog højst besynderligt.«

De forsikrede, det havde han aldrig.

»Hm . . . naa ja, det maa saa ligge deri,
 det er første Gang I gjæster Præstegaarden paa
 denne Tid af Aaret . . . Ja ja, da . . . Naar I
 nu bare kan fatte denne min Plage, kjære
 Svigerinder? Karen kan nu ikke.«

Hans Søster saa studsende over paa ham,
 men hendes Indsigelse druknede i Svigerindernes
 Forsikringer om, at det skortede dem hverken
 paa Evne eller Vilje i den Retning.

»Ja se, det hænger da saadan sammen — lad os tage det fra Roden og sige det til Indledning — at jeg har aldrig været nogen Ynder af at bryde med gamle Vedtægter og selskabelige Etiketter i Forholdet til mine Sognebørn — hvorfor, det skal jeg ikke her komme ind paa . . . Men derfor . . . derfor,« føjede han sagtelig til med et lille overbærende Smil og et omvankende Blik paa Bordet, som om han savnede noget, »derfor har jeg heller ikke kunnet undgaa, at en og anden kalder mig en gammeldags Stampemølle.«

Søstrene Porskjær hoppede i Vejret med et lille Skrig.

»Sikket Uhyre! Men hvor tør den Skræddertamp vove —.«

»Nej, kjære — nej der er han dog uskyldig. — Men videre: Som saadan har jeg heller ikke villet afskaffe den Skik fra min Formands Tid, at Bønderne, der svarer Kirketiende, samles her en bestemt Aften og erlægger deres Ydelse og i den Anledning trakteres med et Maaltid Mad . . i al Tarvelighed.«

Den ene Frøken Porskjær sagde »aah!«

Den anden: »ih!«

Naa saa var det maaske i den Anledning, at der støjedes og bankedes saadan ude i Køkkenet? Nej virkelig!

»Ja men, kjære Hans, gi'er du virkeelig dine Bønder Bankekjød?«

Pastor Sørensen oplyste, han gav ikke sine Bønder Bankekjød, men Svinesteg og Kaal. Saadan et fedt Aftensmaaltid holdt Bønderne meget af. Og Skrædderen med. De andre var Gaardmænd og større Tiendeydere: Jordemo'r-Skrædderen svarede af en lille Trekant Jord, som Landevejen havde skaaret fra den øvrige Kirke-mark.

»Er hans Kone Jordemoder?« faldt Frøken Thyra pludselig ind.

Ikke det allerbitteste, svarede Sognepræsten; men Bønderne havde nu en Gang givet ham dette Kjendingsnavn i Lighed med Byens anden Skrædder, som man kaldte Sosmed-Skrædderen, formodentlig fordi hans Farfar havde været noget i Retning af Kvaksalver og Smed.

»So-Smed! Virkelig So-Smed?«

Og Frøknerne Porskjær slog Hænderne sammen i stor Forbavselse og forsikrede hinanden ved Gud i Himlen, at de aldrig havde haft Drøm eller Anelse om, at der fandtes saadant et Haandværk i Verden.

Frøken Sørensen skjulte et lille Smil i sin Kaffekop, og deres Svoger skyndte sig at føje til, at dette Tilnavn havde forresten alle Dage været ham en Gaade. Men det var den anden Skrædder, de kom fra.

»Se ham sidde til Bords her og tage for sig af Retterne! Spiser? Nej, han æder, sluger i sig som en Kjødkværn. Jeg har hver Gang

en levende Forestilling om, hvorledes Loke aad omkap ved Gildet i Udgaard.«

»Aa, nu er du for slem, Hans,« bebrejdede Søsteren sagtnodig.

»Slem, er jeg for slem!« Pastor Sørensen blev rød oppe i Tindingen, og hans store, noget udliggende Øjne blev større. »Der kan I høre.«

»Du slem. Hans slem. Kjæreste Karen, nej, hvor kan du dog sige det! Nej, du er snarere for god, kjæreste Hans!«

»Jeg mener kun,« mumlede Karen, »Skræderen kan nok trænge til et Maaltid god Mad en Gang imellem. Og desuden spiser han næppe drabeligere end flere af de andre.«

Præsten vuggede sit Hoved sidelængs.

»Kjære . . . kjære . . . Barn« — Karen var en god halv Snes Aar yngre end han — »jeg maa dog vide det bedst, skulde jeg mene, som hver Gang ser det med mine egne Øjne. Hvorfor vil du dog blive ved at sige mig imod, kjære?«

Han tømte sin Kop og rejste sig.

»Men, lige meget, om saa var, saa er og bliver der alligevel en temmelig betydelig Forskjel: flere af dem svare jo hver for sig lige saa mange Kroner som han Øre. — Kan I gætte hvormange?«

»Nej!« Svigerinderne holdt Vejret.

»Gæt en Gang.«

Der satte han dem da i en græsselig Klemme, følte de. De saa paa hinanden i raadvild Uro

De maatte tage det paa Slump. Men hvad om de nu kom for Skade at tage for lille et Tal i Munden!

Frøken Evfemia lagde Pegefingeren paa Panden, og saa lagde Frøken Thyra ogsaa Fingeren paa Panden. Men de tav bomstille.

Saa sagde Pastor Sørensen dæmpet men ligegodt med stærkt Eftertryk:

»Fem . . . og tyve . . . Øre!«

De fløj paa en Gang tilbage i Rørstolene, de sad paa, saa det knagede i Rygstykkerne paa disse adstadige gamle Tjenere, smældte Hænderne sammen og udstødte et Hvin af Forfærdelse.

»Ih, du forbarmende Skabermænd! Femogtyve Kroner!«

»Nej Øre, kjære, Øre!« rettede Svogeren i en Hast.

»Hu, Øre! . . . Jamen det er jo ligefrem rædsomt! Saa er han jo ligefrem et Huskors!«

»Ak-ku-rat!« Præsten stak Pegefingeren lige efter Ansigtet paa sin nærmeste Svigerinde. Og saa gned han sig i Hænderne og sagde, det glædede ham oprigtig, at der dog var nogen, som kunde sætte sig i hans Stilling. Men nu var der det: hvordan kunde man vikle sig ud af Forholdet paa en lemfældig Maade?

»For ud af det maa jeg og skal jeg. Det er mig oprørende. Det er ligefrem at give Forargelse i mit Hus. Det er, rentud sagt — Kjødets Lyst!«

»Det er Svinesteg?« afbrød den ældre Frøken Porskjær tankefuld Tavsheden, som fulgte paa Præstens sidste, stærke Ord.

»Og Kaal,« lagde den anden Frøken Porskjær til.

»Hør, du kunde for Eksempel forandre Traktementet til Smørrebrød, hver en Portion,« udbød Søstrene med Liv, »og saa kan du lægge et Par Snapse til for at mildne paa Overgangen, Svoger.«

Svoger Hans rystede paa Hovedet.

»Han lader sig sandelig ikke kyse bort af Smørrebrød og Snaps, den Fyr. Nej nej! Og Skikken er jo nu en Gang: Svinesteg og Kaal, og den tør ikke brydes. Smørrebrødet vil faa uberegnelige Følger, frygter jeg for. Først den — det er jeg nu forud vis paa — at det vil nære Skumleriet om, at jeg er . . . ikke ganske fri for . . . Nærighed og Paaholdenhed — ja det siger man virkelig! Men det siger Klaffertungen jo om alle os Præster, og hvorfor skulde jeg saa gaa Ram forbi! — Men se, Smørrebrødet kan meget mulig ogsaa give Anledning til, at mine Bønder blive stødt og lade helt være at gaa i min Kirke, men trække til min Embedsbro'r herovre i Nabosognet, han er — Gudbevares — saa forskrækkelig omgængelig og folkelig, siger man, he! . . . Men den Mulighed kan jeg just ikke sige, jeg sværmer for: prædike for tomme eller da saa godt som tomme Stole, mener jeg. Jeg har prøvet det adskillige . . . hm,

nogle Gange. Det er ikke videre opbyggeligt, kan jeg forsikre. Saadan var det for Eksempel en Søndag, jeg havde udarbejdet en rigtig Kraftprædiken, om jeg saa maa sige, over Teksten »Skattens Mønt« — tre og tyvende Søndag efter Trinitatis, I ved, »Giver Kejseren osv. — Jeg lovede mig særdeles god Virkning af den — og saa kom der fem i Kirke, siger og skriver: tre gamle Koner og en Dreng og Jordemo'r-Skrædderen! Degnen regner jeg nu ikke med, han skal jo være der.

Nej, det gaar ikke med Smørrebrødet, det gaar sandt for Dyden ikke! Vi maa finde en anden Udvej. Se, hvad der ligger for, det er: paa hvilken Maade kan jeg blive denne graadige Skræddertamp kvit ved Tiendegildet, uden at det støder de andre og giver denne fatale Nærigheds-Mistanke ny Sko paa.«

Der blev Tavshed. Søstrene Porskjær sad og lagde deres Hjærner i Blød med sammentrukne Bryn og Øjnene paa Loftet. Præsten gik tankefuld op og ned med Hænderne paa Ryggen og Øjnene i Gulvet. Hans Søster samlede Kaffe-kopperne yderst sagte ind paa Bakken.

Og imidlertid udklækkedes der en Tanke i den ene Frøken Porskjærs Hjerne. Da den kom, blev hun tilmode som Smaafuglen, første Gang den faar Øje paa den store, graa Gjøgeunge, den har ruget ud. Den var næsten forfærdelig stor. Og hun vendte og drejede paa den en

lille Tid. Hun skød den til Side; men den kom igjen, kom stadig igjen.

Saa sagde hun meget lavmælet:

»Om vi . . . jeg tænkte paa, om vi . . . min Søster og jeg . . .«

Præsten standsede i spændt Lytten.

»Aa, skraml dog ikke saadan med de Kopper, kjære Barn!« vrissede han. »Du tænkte, kjære Thyra?«

»Jeg tænkte paa, om jeg og min Søster tog og satte os til Bords med ved . . . i Nærheden af ham, . . . om han saa ikke skulde have saa megen Takt og Fin . . .«

Hun gik i Staa. For hun saa i det samme Evfemia sidde og stirre stift paa hende med to græsselig store Øjne og halvaaben Mund.

Men saa sagde Svogeren:

»Ja hjærtelig Tak, kjære Thyra. Men det Offer var dog for stort. Han smører nemlig sine Støvler med Tran. Og du med din sarte Natur . . . nej, de Ubehageligheder kan jeg dog ikke forsvare at udsætte dig for. Og selv om det nu hjalp — hvad jeg i Parantes bemærket ikke tror — næste Aar stod jeg maaske lige nær . . . Nej, næ—j, jeg maa selv til det.«

Thyra trak Vejret dybt.

Saa lige med ét — det kom saa brat, at Frøken Thyra gav et Hop i Sædet ved det — slog Pastor Sørensen Hænderne sammen med et stort Smæld.

»Funtus der er det. Hahaha! Nu skal jeg sandt for Dyden spille dig en Trumf, Mester Nadelsving. Nu skal du blive Bét, min Fa'r«

Han gned sig i Hænderne og trillede op og ned over Gulvet med smaa hurtige Skridt og et rigtig fornøjet Aasyn.

»Nej nej, frist mig ikke, kjære Svigerinder. Jeg siger det ikke. Han skal ikke komme til at dø i Synden nu. Nej, jeg siger det ikke.«

»Det tror jeg heller ikke, lille Hans,« smaalo Søsteren godmodig tvivlende. »Du faar det saamænd aldrig sagt.«

Hans Sørensen stejlede.

»Hvad . . . gjør . . . jeg ikke!«

Og Søstrene Porskjær faldt ind i en honningmild, irettesættende Tone og som med én Mund:

»Lille Karen, man bør aldrig tvivle om sin Næstes Mod, mindst en Bro'rs. Du bør tværtimod opmuntre ham og støtte ham i hans byrdefulde Embede og Gjerning til Menneskers Gavn . . .«

»Ja saadan er hun . . . somme Tider,« afbrød han med et Suk.

Karen gik ud med et stille Smil uden at svare.

*

*

*

Søstrene Porskjær kom ind og satte sig Side om Side bag Lampen paa Rundbordet midt i den store, mennesketomme Dagligstue. De havde taget deres ny havblaa Uldkjoler paa, fæstet

høje, nedskaarne Kraver om Halsen og givet Ørebuklerne en overordentlig venskabelig Opstrammer — ak Herregud! hvem ransager vel Kvindehjärters lønlige Tanker og Dybder!

Pastor Sørensen kom op fra Studereværelset ved første Lyd af stampende Støvlefødder ude paa Trappestenene.

Og ind kom Tiendeyderne, med Mellemrum og i smaa Flokke paa tre og fire, bredskuldrede, rødmussede Bondemænd med studset Hageskjæg og i mørkeblaat Vadmel fra Top til Taa, hver og en saa iøjnefaldende blottet for hvidt Lintøj, som om den mindste synlige Gnist deraf vilde have paaført Ejermanen mindst fem Gange seks Dages Fængsel paa Vand og Brød. De stod først lidt og trykkede og smaaskubbede hverandre indenfor Døren, inden de kom til Sæde, næsten som om de frygtede for, der sad underfundige Sprængredskaber i Præstens Stole; og de satte sig paa Stolenes Yderkant, stift op og ned, tavse og forlegne.

Stemningen var ualmindelig trykket i Aften, slog det Præsten. Og den kjære lille Mand øvede ligefrem Storværker i Retning af nedladende Elskværdighed. Lille, rund, velærværdig mild trillede han hid og did mellem Gjæsterne, uddelte hist og her Smaaklap paa Skuldrene, spurgte i Flæng og Spræng om Heste, Kør og Faar, Brak og Vintersæd, Langhalm og Rodfrugter, Mergel og Peruguano, plukkede et højt

Ja hist og et langtrukket Næ—j her — og fik imellem en lun bitte Trækning ved Mundvig eller Øjekrog i Tilgift, uden at han mærkede det.

»Py—y, her er varmt, er her ikke lovlig varmt, kjære Svigerinder.«

Hans kjære Svigerinder, Frøknerne Porskjær, sad og hæklede af alle Livsens Kræfter, skiftede nu og da smaabitte Øjekast, smaabitte Smil, smaabitte hviskende Ord og smaabitte Nik. Uden at vide det allerbitteste af det sad de to pæne, gamle københavnske Piger og udrettede det næsten utrolige til at tage Livet af Stemmningen.

Men saa lige paa en og samme Gang gik der to Døre op. Og med det samme var det, som det lettede over det hele. Ind ad den ene Dør kom Frøken Karen og bød god Aften paa den ligefremme venlige Maade, som var hende ejendommelig.

»Ja nu er Bordet dækket, Hans.«

Og ind ad den anden Dør — den til Forstuegangen — hvirvlede den uundgaaelige Jorde-mo'r-Skrædder, en ranglet, gammelagtig Fyr i Langskjødefrakke og med et Par uregerlige Langben, hvis Knæ laa i livsvarig Broderkrig — det var en »medfødt Gave«, paastod han. Selv nu paa dette fredhellige Sted kunde hans kivagtige »Undersaatter« ikke styre deres Strid-barhed, men leverede hinanden en alvorlig Hoved-træfning over Sognepræstens Dørtærskel.

»Go' Jauten, Hr. Paste. Go' Jauten, Frøken Karen.«

Det kom i en vis frimodig Tone og med et krap Buk, som et Knæk, for Præsten.

»God Aften, Skrædder Monsen, god Aften!« svarede Præsten faderlig mildt og langstrakt og med to dybe Nik, saa i højbaaren Spøg: »Hans Monsen møder præcis til Stævnet, hihi.«

»Præcis, akkurat, det er just mit Valgsprog, Hr. Past—«

Skrædderen huggede pludselig to Buk hen imod Rundbordet, hvor de to ørebuklede Jomfruhoveder bøjede sig frem — et paa hver Side af Lampen — og lurede paa ham med et halvt nysgjerrigt, halvt truende Blik.

»Ja saa vær's god, mine . . . gode Mænd og . . . vær's god, Bordet venter, vær's god!« indbød Værten med høj og lydelig Røst. —

Jo, han spiser godt, Skrædderen.

Søstrene Porskjær sidder og ser det med store lurende Øjne, — og skulde Sagen gaa til Rettergang, er de villige til at række deres tre Fingre (Tommel-, Pege- og Langfinger er det jo) i Vejret paa, de har aldrig i deres Levedage set værre Mand til at anrette Ødelæggelse paa Svinesteg og Hakkekaal — og de lovede sig selv at gemme godt paa Oplevelsen, til de kom tilbage til Fru Petersens Kaffeselskaber i Kjøbenhavn. Den vilde more.

Og nu sidder de lige ved Siden af Svoger

Hans i Dagligstuen. Det alvorlige Øjeblik, da Trumfen skal spilles ud, rykker nærmere og nærmere. De er næsten ikke Mennesker for at hække en ærlig Maske af lutter Spænding. En for en trækker Bønderne frem til Rundbordet og lossere. Det knitrer af blaa Sedler og klinger af blanke Kronestykker. Der ligger snart et Par kjønne store Hobe.

Pastor Sørensen sidder i en Smilen, Nikken, Tællen efter og Takken, travl og noget urolig; han tæller jævnlig fejl, nu og da farer han over Panden med et hvidt Lommetørklæde.

»Naa; saa . . . saa kommer nok . . . Skrædder Hans Monsen.«

Jo, saa kommer Hans Monsen. Han er Sidstemand; men han er i det mindste en glad Yder, det er let at se. Næppe nogen Sinde har en Danemand taget en 25 Øre op af sin Vestelomme og lagt den med større Offervillighed paa Bordet for sin Sjælesørger, end hans Monsen i dette Øjeblik.

»Væsgue, Hr. Paste!«

»Tak, Hans Monsen, tak. Det er vist . . . det stemmer, ja. Det er . . . hm.«

Frøken Evfemia siger ogsaa hm. Og Frøken Thyra giver ham i Smug et lille Skub med Albuen.

»Hm . . . hvad jeg vilde sige: Hans Monsen bliver til Aars nu, hva', ikke sandt?«

»Saagu ja, Hr. Paste, faar en jo snart

Knorter paa Hornene, ja — tæt ved de tre Sneze. Men saadan er jo Verdens Gang og Livets Bane.«

»Hm, ja, Livets Bane . . . Og Vejen her-
ned er jo ogsaa temmelig lang og drøj, Hans
Monsen.«

»Blæse en Hund med Vejen, Hr. Paste!
Det er en smal Sag, saa længe en har Hovedet
opad og to gode stærke Ben.«

Pastor Sørensens Øjne smutter uvilkaarlig
ned over de omtalte Bevægelsesredskaber med
et forvirret spørgende Udtryk. Men saa rejser
han sig med usædvanlig Lethed og klapper Jord-
mo'r-Skrædderen paa Skulderen.

»Hovedet opad, ja, ja; . . . men alligevel,
gode Hans Monsen, jeg synes nu ikke, jeg kan
forsvare at blive ved at jage Hans Monsens be-
dagede Ben den lange Vej for saadan en Baga-
tels Skyld. Hans Monsen kan kjøbe sig Tobak
for dem . . . som sagt, Hans skal saamæn ikke
bryde sig om at traske Vejen oftere for den
Sags Skyld.«

Søstrene Porskjær trækker Vejret dybt og
smiler.

Et lille Øjeblik er der stille. Alles Øjne
saa godt som flyver paa Hans Monsen. Helt
uventet kommer det ingen, mindst Hans Mon-
sen selv; han er i det hele taget ikke gaaet
uforberedt til de senere Aars Tiendegilder

i Ambæk-Sørups gammeldags hyggelige Præstegaard.

Derfor kan han nu ogsaa svare, som han gjør, med Ro og en vis Værdighed, idet han strammer sig op, saa selv hans Ben sætter Præsten et x for et u.

»Hr. Paste er en overstilt go'e Mand, det er da vist! Og a si'er saa møj manne Tak for Tilbudet; men det kan a ikke ta'e imod; for a si'er som Hr. Paste sa'e i en dejlig Præken forgangen Aar: Giv enhver sit; den Skat, Skat, den Told, Told, den Ære, Ære — ak ja, hvad det var for en allerkraftens yndig Præken den, Hr. Paste! Den har a haft forfærdelig godt af! — Næj, hvad a tilkommer at svare, det vil a bliv' ved at svare, lige til sidste Hvid og Skilling. Landsens Lov og Ret maa følges. — Er det ikke sandt a si'er, I gode Mænd, hva'?»

»Jo—o, jo vist saa. Det er sandt nok,« mumlede Bønderne.

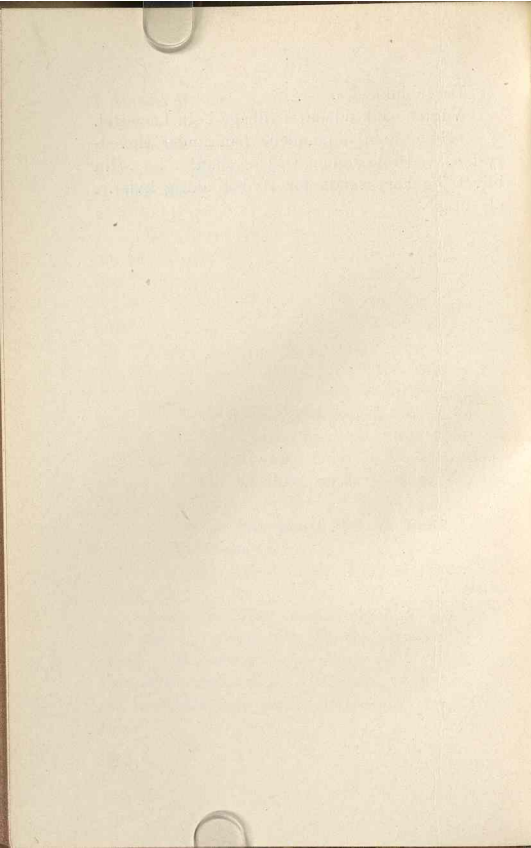
»Naa ja, naar Hans Monsen ikke vil, saa . . .«

Gjæsterne fik det noget travlt med at byde god Nat og mange Tak og komme ud af Værelset. Skrædderen hug paa langt Hold et Par dybe Buk mod Frøknerne Porskjær, og saa hvirvlede han bort med muntert kæmpende Ben.

Døren lukkedes.

Værten sank udmattet tilbage i sin Lænestol.

»Hum, hum!« mumlede han under Hovedrysten. »Dreje mine Ord saadan! Nu bliver jeg ham sandt for Dyden aldrig kvit . . al—drig!«

MORTENS-GAAS

21138631000

»Ungdommen! . . . Kjæ—re Venner, vor Tids Ungdom er virkelig ikke ung, snarere dum.«

Og den muntre Prokurator Refsing fandt selv sit urimelige Ordspil saa vittigt, at han gned sig i Hænderne og slog en høj Latter op.

»Sikke noget Vrøvl, Fa'er.«

»Nu vaaser du, Morten.«

Morten Refsing vendte sig først til Datteren.

»Vrøvl, siger du. Lad os for Eksempel ta' dig selv, min Kylling: bilder du dig maaske ind, at du er ung?«

»Jeg er da kun 21 Aar, Fa'er.«

»Men ikke forlovet endnu. Der har vi det. Havde du været rigtig ung — saadan som jeg nu forstaar det — saa havde du for over Aar og Dag siden set dig et kvikt og knøvt Stykke Mandfolk ud, halet Fyren frem for mit Aasyn og sagt: Maa jeg præsentere dig din tilkommende Svigersøn, Fa'er. Maa vi bede dig om din faderlige Velsignelse.«

Datteren dukkede sig dybt over sit Haand-

arbejde, sprudende rød i Hovedet. Men det lagde Faderen ikke Mærke til, syntes det. Han rettede straks sit Skyts mod Ungdomsvennen, Guano- og Foderstofagenten.

»Og du si'er: Vaas, Møller. Vil du ikke bare sammenligne os, da vi vare unge, med Ungdommen nu om Dage. Tror du virkelig, den er i Stand til at slaa en lille frisk ungdommelig Volte, en kvik og munter Spøg, et skjælmsk Puds — nej, gu' om den er! Den kan ikke andet end svampe Absinth og Whisky og Bajere i sig, rede sig Tosselokker ned over Panden og se haabløs ud — ja, og saa en Gang imellem rende bort med en anden Mands Kone og rende fra hende igjen 14 Dage efter. Men er det en Ungdom, man kan se sig glad og fornøjet paa! Føj for Fanden havde jeg nær sagt.«

»De kan jo ikke komme til at røre sig for Politi og Gendarmer og alt det Stads!« brød Møller ud. »En stakkels Skoledreng kan jo knap vove sig udenfor Porten med en Kæp og et Tøndebaand, fluks har han en Snoremand eller en Drivert til Blaamand paa Nakken; for det er en samfundsfarlig Idræt, Gu'bevares!«

»Hi, hi, hi. Du, Møller, I Venstremænd har det s'gu ligesom Mr. Dick i Charles Dickens Fortælling. Han kommer altid tilbage til Karl den Førstes Hoved, og I ender og vender stadig ved Gendarmerne . . . Nej, nej, jeg mener skam ogsaa, vi kunde maaske godt undvære dem for

det Gavn, de gjør. — Men lad os nu endelig ikke komme ind paa Politiken, Møller. Skaal du . . . Sig mig, husker du den Gang — hi, hi, hi! — den Gang — —«

Og Refsing slog livlig ind paa et muntert Ungdomsminde. Møller reves med. En Stund gik det nu Slag i Slag med Fortælling og oprømt Latter.

Saa sagde Refsing:

»Jeg kunde ligegodt hamle op med jer alle sammen. — Du kan tro, Sofie, din Fa'er har spillet ham der og de andre tusinde Puds. For jeg var en syges Gavtyv, det var jeg, s'gu.«

»Præler Fa'er nu ikke, Møller?« smilte hun.

»Det gjør han jo af og til,« brummede Agenten med Næsen i Punscheglasset. »Du husker vel den Streg, jeg spillede dig, da jeg stjal din lange Pibe ud af Munden paa dig —«

»Det tro Pokker, naar jeg sov!«

»— og du kom op at skjændes med Madammen — ha, ha, ha! — og vilde ha'e hende til at vise igjen.«

»Men den Streg udtømte ogsaa hele din Opfindsomhed, min Fa'er.«

»Da kunde jeg skam nok spille dig et Puds endnu.«

»Du!« Prokuratoren satte Munden ud i en lang Tryne. Saa sprang han op. »Kom an. Jeg faar en Idé. I Overmorgen er det Mortens-Aften. Jeg har to Gæs her ude i Gaarden.

Kan du stjæle en af mine Gæs, saa giver jeg Vin til oven i Købet. Kan du ikke, skal du give baade Gaas og Vin. Gaar du ind paa det?»

»Ja.«

»Hi, hi, hi! Brilliant! Jamen det er s'gu mit Alvor, du.«

»Ja, naturligvis.«

»Jeg vil ha' Vidner paa det. Du skal ikke saadan slippe fra mig, din Filur.« Han rev Uhret op. »Halv otte.« Saa svippede han over Gangen og ind paa Kontoret, kimede paa Telefonklokken og raabte: »Vil De sætte mig i Forbindelse med Hotelejer Serup.«

Foderstofagenten tog til at se betænkelig ud, stirrede stift ned paa Bordet og kløede sig over Øret.

»Ja, nu sidder jeg min Sæl net i 'et!« mumlede han tykt.

Da fløj Sofie op, saa let som en Fugl, og hen og lagde Munden til hans Øre.

»Jeg skal nok hjælpe Dem, Møller. Vil De saa love at staa mig trofast bi i en anden Sag.«

»Min Engel! Min lille, søde Guddatter!« brød Agenten ud, og hans Aasyn lyste som en blank Fuldmaane i Opgang. »Ja, min Sæl skal jeg saa.«

Inde paa Kontoret raabte Gaaseejeren i det samme: »Er det dig, Serup? . . . Aa, vil du ikke komme herhen et Øjeblik, men — hvad for noget? Jo, det er mig, Refsing — men straks!«

Han ringede af og kom hændergnidende tilbage.

»Det er bedst, vi la'r Knaldet staa henne hos Serup, i den lille Sal. Saa indbyder vi et Par gode Venner —«

»Ingen Damer?« spurgte Sofie.

»Aa—aa . . . jeg ved . . . saa . . . gu . . . ik . . . ke med Da . . . mer. Nej, er det værd! En Gaas er jo lidt nok til fire—fem. Vi kommer jo til at ha' en Bid Gaas i Hjemmet alligevel. — Nu har vi Serup.«

Baade Møller og Refsing for paa ham i Døren og snakkede i Munden paa hinanden. Serup pustede og tørrede sig med Lommetørklædet og saa noget forvirret ud — for han var en trivelig Mand og havde skyndt sig meget.

»Pu—u. Jeg forstaar ikke . . . I flyver mig om Ørene med Gæs . . . og Gæs . . . Aa lad mig sætte mig. G'Aften, G'Aften, Frøken Sofie! — Vil I ha' Mortens-Gæs?«

»Hi, hi, hi. Ja, Møller vil nok ha' en af sin Ven Mortens Gæs, at sige en af mine Gæs, naar bare — —«

»Maa jeg ikke forklare Serup det, Fa'er? Se, Møller og Fa'er har slaaet et Væddemaal. Hvis Møller kan skaffe (»stjæ-le«, rettede Prokuratoren) en af Fa'ers Gæs nu inden Mortens-Aften, saa vil Fa'er give Vin til Stegen oven i Købet; men glipper det for Møller, skal han give baade Gaas og Vin.«

»Og Knaldet,« føjede Refsing til, »skal i hvert Fald staa hos dig, Serup, og Gaasen staa paa Bordet præcis Kl. 8.«

»Nu er jeg med paa Bonus,« nikkede Serup tilfreds.

*

*

*

Prokuratorens lille Baggaard og Have vendte ud til Gangstien langs Aaen. Den var hegnet af et mandshøjt,, men noget brøstfældigt Plankeværk.

Endnu samme Aften slog Refsing med egen Haand først en stærk Jernkrampe med Laas og amerikansk Nøgle til for Hønsehjørnet og saa underkastede han — i Rejsekavaj og lange Støvler, med Lygte, Hammer og Søm — det alderstegne Plankeværk et grundigt Eftersyn, ruskede i hvert Bræt og slog Søm ind, hvor det trængtes. Derpaa lukkede han Hunden ud i Gaarden og lagde sig selv paaklædt paa den lange Sofa i Kontoret, hvis ene Vindue vendte ud til Gaarden og Haven.

»Hi, hi, hi. Nu skal jeg min Sandten nok holde Plevna, min Skat,« nikkede han fornøjet til Datteren, som havde redt til ham paa Sofaen og kom for at sige Godnat. »Hva', jeg synes, du ser saa skjælsk — tror du det ikke?«

»Det vilde være et komisk Syn at se Møller kravle over Plankeværket,« svarede hun.

Og det syntes Refsing vist ogsaa. For han lo og hostede, saa han rystede ved det.

»Næ—æ, her er han kommen i med sin Overmand . . . Bare han nu ikke kommer til Skade ved det . . . trimler ned, den lille, runde Pølse, han er . . . Godnat, min Pige — har jeg Lygten og Tændstikkerne? jo — Saa Godnat.«

Men hvis en god Nat er enstydig med en rolig Nat, saa fik Prokurator Morten Refsing ikke nogen god Nat den Nat. Og det var nærmest Hundens Skyld. Den var vant til at ligge paa Maatten udenfor Kontordøren — den havde i det hele taget en behagelig Livsstilling hos Prokuratøren — og nu var den sat ud i en kold og mørk Efteraarsnats Uhygge. En himmelraabende Uretfærdighed! Og den skrabede — »rap, rap, rap, rap« — paa Uddøren og hylte i vilden Sky.

Indtil Klokken tre Nat lukkede Prokurator Refsing sit Hjærte — men ikke sine Øjne — for sin Hund Hektors gjennemtrængende Bøn og Paakaldelse; saa kunde han ikke staa imod længer, saa aabnede han Døren til sit Hjærte og sin Gaard. Hunden smuttede glad ind og rullede sig sammen paa Maatten og knurrede af Velvære.

»Dit tossede Bæst,« sagde Husbonden og klappede den. »Kan du ikke forstaa, du skulde hjælpe mig at holde Vagt!«

Og derefter faldt Prokuratøren i saa dyb en Søvn, som nogen Prokurator kan hænde har nydt nogen Sinde — da skulde Agent Møller skam have virket, da kunde han have bortført selve sin Modstander.

Det var lys Dag. Solen skinnede, Spurvene kvidrede, Hanen galede. Sofie kom ind med Theen. Prokuratoren for op og hen til Vinduet som en Raket.

»Jeg har set efter, Fa'er; de er der begge endnu,« smilte Datteren. »Men jeg syntes, jeg saa et Glimt af Møller uden for Plankeværket.«

Faderen kyssede hende, drak sin The, tændte sin Pibe og gik saa en Vending langs Plankeværkets Udside og kiggede i Jorden efter Aftryk af Møllers smaa brede Labber. Ikke Spor af smaa brede Fodspor fandt han. Derimod fik han Øje paa Manden selv. Han gik og luskede om henne ved Hjørnet som en anden Hønsetyv, trykkede imellem paa Brædderne med Haanden — for at prøve deres Styrke naturligtvis — og lurede ind gennem Sprækkerne.

Hvor han stod og gottede sig, Refsing! Latteren slog ligefrem Kuldbøtter inde i hans Mave.

Saa keg Møller med et op og studsede.

»Hi, hi, hi, hæ! Skal det være — hi, hi, hi, — være der, du vil gaa an, Agent? Vil du ikke hellere gaa med ind og se Lokalteterne godt efter? Værsgo. Hi, hi hi!«

»Du ler for tidlig, lille Refsing. Jeg har en hel Nat og halvanden Dag til min Raadighed endnu. Godmorgen!«

»Kom bare. Jeg skal nok modtage dig med aabne Arme. Godmorgen!«

Prokuratoren var i overordentligt Solskinshumør hele Formiddagen. Derfor havde Kontoristen Hans Bølling ved Middagstid ogsaa let ved at faae hans Samtykke til en lille Orlov hjem.

»Jeg venter at være tilbage til Kontortid i Morgen tidlig,« sagde Bølling.

»Meget godt. Hm — hvad jeg vilde sige — jeg synes, De ser mig lidt . . . spændt ud, unge Mand. Vel ikke noget alvorligt paa Færde, Bølling, med Sygdom eller sligt?«

»Aa, nej, ikke Sygdom . . . men alligevel . . . en vigtig og paatrængende Sag,« kom det nølende og undvigende, og han blev rød, og det trak lidt i Smilebaandet.

»Ja ja, ja ja. Lykkelig Rejse, unge Mand! — — Bølling, hør!« raabte han efter ham. »Vil De ikke laane min Rejsekappe, værsgod. Den hænger i Gangen. For skal De rejse tilbage i Nat — det er skam hundekoldt nu om Natten.« Det vidste Refsing jo nok fra Hunden Hektor.

Bølling takkede og gik.

»Vigtig og paatrængende Sag . . . Naturligvis er der et Skjørt i Spillet . . . Flink Fyr for Resten . . . men fattig, sølle Rad . . . Burde vel snart lægge lidt paa hans Løn, ja.«

*

*

*

Prokuratøren sad ved Aftensbordet. »I Nat vil han vove Hovedstormen, det føler jeg. Nu maa vi min Sandten passe godt paa, Sofie.«

»Det mener jeg ogsaa, Fa'er: i Nat vil det ske. Jeg foreslaar, du lægger dig, og jeg vaager til Klokken 1--2, saa skifter vi?«

»Du er en tapper og sød lille en, det er du, s'gu, Sofie!« brød han ud med Faderstolthed.

Saa ringede det i det samme.

Pigen kom ind med et Telegram.

»Telegram — hvorfra?«

Næppe havde han løbet det igjennem, før han fløj op fra Bordet.

»Føj for Pokker — eller Gud ske Lov, skulde jeg nok snarere sige. Jeg maa afsted med første Tog, Sofie. Det er fra Jørgensen paa Gaarden. Læs.«

Og hun læste:

Kom. Kommen en Køber til Gaarden. Vist nok solid, men omstændelig, vigtig og hoven som en rigtig Herregaardsjunker. Svar.

Jørgensen.

»Ja, men saa Gaasen, Fa'er!« brød hun ud, rød og ivrig. »Jeg tør virkelig ikke tage mig paa at holde Vagt alene.«

»Skidt med Gaasen, din Tosse. Lad ham ta' dem begge to, vil han. Høns og Ænder med. Kan jeg slippe godt af med Gaarden, er det skam mere værd end to Gæs, ja, hundrede Gange to Gæs. — Stine! Mine Pelsstøvler . . . Og min Rejsekappe, Sofie.«

»Den laante du jo Bølling.«

»Saa for Pokker! Det gjorde jeg jo. Ja, saa et Par Tæpper da . . . Eller, Stine! Aa, lille Stine, slaa et Sjal over Dem og løb hen og bed Møller laane mig sin Rejsepels. De kan jo sige det, som det er, at der har meldt sig —«

»Fa'er!« Datteren greb ham i Armen. »Det skulde dog vel aldrig være et Fif af Møller!«

Da maabede Prokurator Morten Refsing virkelig et Øjeblik, stod med den ene Fod halvt i Støvlen og holdt en udstrakt Arm med fem udpilede Fingre paa ud imod hende.

»Du si'er, min Sandten, noget, Barn! . . . Ja men, ja men, det er dog snart for groft. Men han er i Stand til det. Han kan jo f. Eks. ha' faaet en Bekjendt til at telegrafere det til mig, den frække Tamp. Og kunde han saadan oven i Kjøbet narre mig til at løbe med Limstangen helt over paa Fyn — hvor vilde han og de andre grine. Hele Byen. Nej, stop lidt, Stof- Stof-Agent! . . . Men det kunde jo dog ogsaa være virkeligt, Sofie, ikke sandt?«

»Hør, Fa'er, telegrafer du straks til Jørgensen: Bed Kjøberen rejse over til mig. Jeg bliver hjemme hele Dagen.«

»Du er s'gu en Knop, min Datter. Jeg si'er, du er en mageløs Knop, en Rosen-Knop!« Og han kyssede hende paa Munden.

Frisk og blomstrende var hun, især nu da. — Og saa randt Mortensaftens Dag op. Mor-

ten Refsings Gæs, begge to, kægtede fornøjet Godmorgen til ham, da han lukkede op for dem.

»Viktoria, Viktoria, hopsasa, Viktoria!« nynnede han sejerstolt.

Agenten luskede ikke om ved Plankeværket den Morgen. Agenten lod sig slet ikke se Dagen lang. Agenten sad derhjemme og rugede, vidste Refsing.

Han ærgrer sig, han skammer sig, tænkte hans Ven og glædede sig til Aftenens Triumf.

Prokuratorens Ben gik deres sædvanlige Røre-Time.

Ellers plejede de at vælge Lystskoven udenfor Byen til Skueplads for denne Virksomhed, i Dag foretrak de Gangstien langs Aaen neden for Haven — for endnu gjaldt det jo om at passe paa, forfølge Sejren lige til det yderste. Og let og fast spankede de frem og tilbage ad Stien: knirk, knirk, en, to, højre, venstre.

Han mødte mange Venner og gode Kjendinge der paa Gangstien. Thi Rygtet om Væddemaalet var længst over hele Byen.

»Hi, hi, hi. Ja, det var s'gu et lumsk Fald i Foderstof-Aktierne. Men hvad vilde han ogsaa paa den Galej — han kjendte mig jo.«

Klokken syv Eftermiddag skimtede han i Maaneskinnet Serup trille forbi Huset. Han lukkede Vinduet op.

»Pst! Serup . . . Serup!«

Hotelværten vinkede af med Haanden.

»Si'er ingen Ting. Tavs som Graven. Neutral Magt, forstaar du.«

»Javel. Men kom alligevel indenfor et Øjeblik.«

Serup kom ind. Refsing tændte Lygten og kaldte Bølling ud fra Kontoret. Han bad dem følge med til Høsegaarden.

»Ser I, der sidder den ene af mine Gæs.«
De tilstod, at de saa den.

Saa lukkede han af og gik ind i Køkkenet.

»Og der ser I den anden i Gryden. Vel. Jeg vilde bare ha' det vidnesfast. Thi kjendes altsaa for Ret: Guano- og Foderstofagent Niels Otto Møller har — —«

»Undskyld,« brød Serup ham af; »men Dommen fældes først Kl. otte, min kjære.« Og saa gav han ham et polisk Øjekast og et Prik i Siden. »Man er inte rigtig med paa Bonus før Klokken otte, du gamle,« lo han og stak af.

»Ikke med paa Bonus?« mumlede Prokura-toren og gik tavs ind i sit Soveværelse for at klæde sig paa.

Han var ikke længer saa rolig og sejrstryg som for lidt siden. Skulde der være Ugler i Mosen. Kunde der være det? Umuligt, svarede han saa sig selv, umuligt. Sagen var jo saa klar som Kildevand.

Og han nynnende igjen: »Viktoria, Viktoria, hopsasasa, Viktoria!«

Sejershymnen klang endnu fra hans Læber,

og dens Glæde lyste paa hans Aasyn, da han aabnede Døren til sin Dagligstue; men der fik han rigtignok med et »Viktoria« i Vrangstruben, og Smilet paa hans Aasyn forvandlede sig til et stort forundret Spørgsmaalstegn.

Thi Sofie og Hans Bølling traadte ham i Møde Haand i Haand.

»Lille Fa'er, maa jeg ikke nok forestille dig din tilkommende Svigersøn,« sagde hun.

»Kjære Hr. Refsing, giv mig Deres Datter, saa er jeg det lykkeligste Menneske paa Jorden,« sagde Hans Bølling.

»Sig Amen, Morten, sig bare Amen, gamle Ven!« lød det fra Møller — han sad henne i Lænestolen og strøg sig paa Knæerne og saa overordentlig tilfreds ud.

»Men Morten Refsing sagde rigtignok ikke Amen. Han hakkede:

»Men . . . men . . . hva' . . . hva' . . . hvad er dog dette her!« og saa' fra den ene til den anden.

»Det er Væddemaal, min Ven, eller rettere sagt: Følgen af det. Du har tabt en Gaas og vundet en Svigersøn.«

»Tabt, tabt? Nej, du har tabt. Jeg har begge mine Gæs endnu. Det har jeg Vidner paa.«

»Men du har — ha, ha, ha! — du har en Gaardovre ved Nyborg, min Fa'er, der har du ogsaa Gæs, hele syv — ja, det vil sige, nu har

du kun seks, for den syvende ligger for Øjeblikket og braser henne i Serups Stegegryde.«

Da stejlede Refsing.

»Nej, sikken nederdrægtig Røver! . . Jamen, du har jo ikke været ude af Flækken, Mand?«

»Nej, men det har Bølling der. Nu skal du høre. Da han havde set sig godt om paa din Gaard, og det blev Aften, saa saa' han Lejlighed til at putte en af Gæssene i Vadsækken og stikke af med den — desværre, jeg frygter for, det er en gammel Gase, en rigtig sej gammel Fyr til Han, for Serup klynker gudsjammerligt over den. — Og saa havde det oven i Kjøbet nær gaaet galt med Telegrammet, Jørgensen hittede paa at sende over til dig. Men en stor Guds Lykke var det, at vi havde hende her, ha, ha, ha! Hun klarede Tingen. Hun er Sjælen i hele Spillet, Morten, hun og saa Bølling. Vil du saa værsgod lade være at bruge Mund over vor Tids Ungdom for Fremtiden, Fa'erlil! Saa, der har du hele Humlen. Og her har du nu de to rare, haabefulde unge Menneskers Hænder. Stræb nu og klap dem sammen, Morten. Jeg er saamænd saa sulten som en Ravn.«

»Men det er jo en Sammenrottelse bag min Ryg!« brød Refsing endelig ud og svippede frem og tilbage over Gulvet. »Og du! du, Sofie, kunde bringe det over dit Hjærte at være saadan en Gavstrik og snedig Filur mod din gamle Fa'er! Hvor kunde jeg dog ane det! . . .

Naa, ligemeget. Det er jeg vis paa: kun min Datter kunde spille Kortene saa fint. Værsgod og kys hinanden, Børn. Jeg ønsker s'gu ikke at spille den grumme og haardhjærtede Fa'er, saa meget mindre som jeg i Grunden er overordentlig glad ved, du har kastet dine Øjne paa en Fyr, jeg nærer baade Agtelse og — ja nok sagt. Kys væk!«

Saa plantede han sig med vidt skrævende Ben og Næverne i Siden ud for Ungdomsvennen og nikkede eftertrykkelig:

»Men du, du har min Sandten tabt Væddemaalet, Stof- Stof-Agent!«

»Har jeg! Er du gal, Prokurator? Vil du nægte, at Væddemaalet lød paa, jeg skulde skaffe en af — —.«

»Trr, stop lidt. Stjæle, sa' jeg; du skulde stjæle en af mine Gæs. Har du gjort det, om jeg maa spørge? hi, hi, hi!«

»Lovtrækkeri, Fortolkningskunster!« værgede Møller af. »Vi kan jo spørge Sofie. Vi kan jo spørge Serup.«

»Der kommer han netop, hører jeg.«

Serup viste sig i Døren.

»Jeg beklager meget, kjære Venner,« fik han sagt, men hverken Møller eller Refsing syntes at have Øre eller Hjærte for hans Klager. Den ene snap ham straks i den højre Arm, og anden i venstre, og begge sagde de paa en Gang:

»Hør, Serup, blev det ikke sagt, jeg skulde skaffe en af hans Gæs?«

»Hør, Serup, sa'e jeg ikke, han skulde stjæle en af mine Gæs?«

Serup saa overrumplet ud.

»Jeg sagde skaffe, Fa'er,« faldt Datteren ind; »men du rettede det rigtignok til stjæle.«

»Meget rigtig. Saadan var det,« nikkede Serup. »Men jeg beklager, at — —«

»Og da det er mig og dig, der vædder,« vendte Refsing sig til sin Modpart, »saa holder vi os selvfølgelig til mine Ord. Du skulde stjæle Gaasen. Du har ikke sjaalet Gaasen. Ergo har du tabt, min Fa'er. Ikke sandt, Svigersøn? Ikke sandt, Serup?«

»Unægtelig,« svarede Bølling.

»Svigersøn?« spurgte Serup. Og Prokuratøren forestillede ham Kjærestefolkene.

»Nej, hvad hører jeg. »Nej, hvad ser jeg! Ønsker til Lykke . . . megen Lykke . . . Det glæder mig i høj Grad. Men jeg beklager i allerhøjeste Grad, mine Venner — det er virkelig aldrig hændt før, saa længe jeg har haft Hotellet, aldrig; men (Serup slog ud med begge Hænder, lagde Hovedet paa Hæld med et Suk) — Gaasen er brændt!«

»Brændt! — Hi, hi, hi! — Ha, ha, ha!«

»Kulsort, aldeles kulsort paa den ene Side!«

Prokuratøren dumpede ned i Lænestolen og vred sig af Latter.

»Nu har jeg aldrig i mine Dage — hi, hi, hi! — oplevet Mage til Mortens-Gaas!«

»Ulykken var, det var en gammel Gase,« sukkede Hotelværtten.

Sofie hviskede noget til Faderen. Han sprang op.

»Natur—ligvis! Møller, sørg du for at faa vore Gæster og Vinen herhen — men god Vin, min Fa'er, hører du det! Du følger med, Serup. Saa drikker vi her de nyforlovedes Skaal. Men Mortens-Gaas faar de skam kun Lugten af her. Kjødet maa de ha' til gode til i Morgen eller en anden Aften. Naa, skrup dig nu, Agent Tyksak!«

»Jeg skal ellers nok ta'e mig i Agt for at vædde tiere med dig, dit halvgale Spektakel,« knurrede Møller leende.

»Hi, hi, hi. Jeg vil tro det. Ja, saadan er det, min Fa'er, at skjæmte med sin Overmand.«

